

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Πτυχιακή διατριβή

ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Χρυστάλα Δούβλη

Λεμεσός 2012

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Πτυχιακή διατριβή

ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Χρυστάλα Δούβλη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια:

Δρ. Θεοπίστη Στυλιανού-Λάμπερτ

Λεμεσός 2012

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Χρυστάλα Δούβλη, 2012

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους καλλιτέχνες για τη συνεργασία τους, την κα Θεοπίστη Στυλιανού-Λάμπερτ και τον κ. Στέλιο Κυριάκου για την καθοδήγηση και τη βοήθεια που μου πρόσφεραν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη εξετάζει τις τάσεις της σύγχρονης Κυπριακής φωτογραφίας στις καλές τέχνες. Μέσα από συνεντεύξεις και φωτογραφικά έργα διαφόρων γνωστών και σύγχρονων Κύπριων καλλιτεχνών αναπτύσσεται μια εικόνα για τη σύγχρονη φωτογραφία στην Κύπρο. Αναλύονται οι συνεντεύξεις με τη στρατηγική της διασταυρωμένης ανάλυσης για να εντοπιστούν πιθανά κοινά στοιχεία στη χρήση της φωτογραφίας ως μέσο έκφρασης και στις απόψεις των καλλιτεχνών σε θέματα φωτογραφίας.

Παρατίθενται κειμενική ανάλυση συνεντεύξεων πέντε καλλιτεχνών. Η εν λόγω προσέγγιση χωρίστηκε σε δύο μέρη. Αρχικά ηχογραφήθηκαν οι συνεντεύξεις και ακολούθησε η απομαγνητοφώνηση του προφορικού λόγου, έπειτα πραγματοποιήθηκε ανάλυση έχοντας ως κύριους στόχους να προσδιοριστούν οι λόγοι επιλογής της φωτογραφίας ως καλλιτεχνικής προσέγγισης ενός έργου, οι τρόποι χρήσης της και οι συνδυασμοί της με άλλες μορφές τέχνης όπως και οι απόψεις των καλλιτεχνών περί φωτογραφίας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα καταδεικνύεται πως οι καλλιτέχνες επιλέγουν να εκφραστούν μέσω της φωτογραφίας λόγω των διαφόρων ιδιοτήτων της φωτογραφίας. Οι τρόποι χρήσης της και οι συνδυασμοί της με άλλες μορφές τέχνης ενδέχεται να ποικίλουν. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός οι φωτογραφίες των καλλιτεχνών δέχονται επεμβάσεις όσο αφορά τον τρόπο παρουσίασης τους καθώς και τα φωτογραφικά έργα των καλλιτεχνών μπορούν ενταχθούν σε κινήματα της τέχνης αναλόγως.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	vii
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ.....	ix
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	x
1 Βιβλιογραφική ανασκόπηση	1
2 Ερευνητική προσέγγιση	3
2.1 Μεθοδολογία	3
2.2 Ταυτότητα των συμμετεχόντων	4
2.3 Περιορισμοί.....	5
3 Η φωτογραφία ως τέχνη.....	7
3.1 Η σημαντικότητα της φωτογραφίας.....	7
3.2 Η επιλογή της φωτογραφίας.....	9
3.3 Η φωτογραφία ως μέρος ενός έργου	18
4 Εικαστική επέμβαση και επιρροές καλλιτεχνών.....	24
4.1 Εικαστική επέμβαση από τους καλλιτέχνες.....	24
4.2 Επιρροές καλλιτεχνών και ύφος φωτογραφιών.....	28
5 Προϋποθέσεις.....	30
5.1 Η αναγκαιότητα υφιστάμενων γνώσεων για κατανόηση φωτογραφικών έργων	30
5.2 Μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις	31
5.3 Επιτυχημένη φωτογραφία.....	32
6 Κύπρος και καλές τέχνες.....	34
6.1 Η συμβολή της Κύπρου στη δουλειά των καλλιτεχνών.....	34
6.2 Καλές τέχνες και τα προς το ζην	35

6.3	Σημαντικοί Κύπριοι καλλιτέχνες-φωτογράφοι.....	35
6.4	Φωτογραφικοί Όμιλοι	35
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	37
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	40
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	44
A.	Ερωτήσεις Συνέντευξης.....	44
B.	Απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων.....	45

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Εικόνα 1: Πόλυς Πεσλίκας, Untitled, <i>Andrei Catalin</i> (2012), Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος.....	10
Εικόνα 2: Πόλυς Πεσλίκας, Untitled, <i>Andrei Catalin</i> (2012), Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος.....	10
Εικόνα 3: Πόλυς Πεσλίκας, Untitled, <i>Andrei Catalin</i> (2012), Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος.....	11
Εικόνα 4: Πόλυς Πεσλίκας, Untitled, <i>Andrei Catalin</i> (2012), Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος.....	11
Εικόνα 5: Μελίτα Κούτα, Untitled, <i>City Expansion</i> (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος	12
Εικόνα 6: Μελίτα Κούτα, Untitled, <i>City Expansion</i> (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος	13
Εικόνα 7: Κούτα, Untitled, <i>City Expansion</i> (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος.....	13
Εικόνα 8: Κούτα, Untitled, <i>City Expansion</i> (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος.....	13
Εικόνα 9: Έβελυν Αναστασίου, <i>35 minutes</i> (2011), Omikron Gallery, Κύπρος	14
Εικόνα 10: Σωκράτης Σωκράτους, Untitled III, από τη σειρά <i>Architectural Strategy</i> (2011),.... Omikron Gallery, Κύπρος	15
Εικόνα 11: Σωκράτης Σωκράτους, Untitled I, από τη σειρά <i>Architectural Strategy</i> (2011),..... Omikron Gallery, Κύπρος	16
Εικόνα 12: Σωκράτης Σωκράτους, Untitled I, από τη σειρά <i>Architectural Strategy</i> (2011),..... Omikron Gallery, Κύπρος	16
Εικόνα 13: Φάνος Κυριάκου, Untitled, <i>Archieve of four</i> (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα	17
Εικόνα 14: Φάνος Κυριάκου, Untitled, <i>Archieve of four</i> (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα	17
Εικόνα 15: Φάνος Κυριάκου, Untitled, <i>Archieve of four</i> (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα	18
Εικόνα 16: Φάνος Κυριάκου, Untitled, <i>Archieve of four</i> (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα	18
Εικόνα 17: Μελίτα Κούτα, <i>Urban Legends</i> (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος.....	19

Εικόνα 18: Έβελυν Αναστασίου, Jonathan, <i>Young Livers</i> (2011), Omikron Gallery, Κύπρος	20
Εικόνα 19: Έβελυν Αναστασίου, Pat, <i>Young Livers</i> (2011), Omikron Gallery, Κύπρος.....	20
Εικόνα 20: Σωκράτης Σωκράτους, <i>Socratis Socratous</i> (2004), Vamialy Gallery, Ελλάδα	21
Εικόνα 21: Σωκράτης Σωκράτους, <i>Inviolable Refuge</i> (2011), Omikron Gallery, Κύπρος.....	21
Εικόνα 22: Φάνος Κυριάκου, <i>The man with no name</i> (2011), Έκθεση Πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος.....	22
Εικόνα 23: Φάνος Κυριάκου, Untitled, <i>Swift flowing rivers and up the far hillsides</i> (2010), ... Glogauair residency program, Berlin	22
Εικόνα 24: Πόλυς Πεσλίκας, <i>Andrei Catalin</i> (2012), Omikron Gallery, Κύπρος	24
Εικόνα 25: Μελίτα Κούτα, <i>City expansion</i> (2005), προσωπική συλλογή του καλλιτέχνη.....	25
Εικόνα 26: Μελίτα Κούτα, <i>City expansion</i> (2005), προσωπική συλλογή του καλλιτέχνη.....	25
Εικόνα 27: Έβελυν Αναστασίου, <i>Young Livers</i> (2011), Omikron Gallery, Κύπρος.....	26
Εικόνα 28: Σωκράτης Σωκράτους, <i>2000-2010 Socratis Socratous Photographs Athens</i> (2010), Omikron Gallery, Κύπρος.....	26
Εικόνα 29: Φάνος Κυριάκου, <i>The man with no name</i> (2012), Omikron Gallery, Κύπρος.....	27

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

Digital	Ψηφιακή
Punks	Πανκ
Funs	Οπαδοί
Urban	Αστικό
Landscape	Τοπίο
Media	Μέσα ενημέρωσης
Focused	Εστιασμένο
Sign posts	Οδοδείκτες
Influence	Επιδρώ
Documentary	Ντοκιμαντέρ
Flatness	Επιπεδότητα
Concept	Ιδέα / έννοια
Print	Τυπωμένη ύλη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην εποχή μας η ένταξη της φωτογραφίας στην Τέχνη είναι πλέον αναμφισβήτητη εφόσον φιλοξενείται σε μουσεία και γκαλερί καθώς διδάσκεται και σε σχολές καλών τεχνών παγκοσμίως. Καλλιτέχνες ανά τον κόσμο επιλέγουν και τη φωτογραφία ως μέσο έκφρασης για την υλοποίηση έργων τους. Η παρούσα μελέτη επικεντρώνεται στη Σύγχρονη Κυπριακή Φωτογραφία ως καλλιτεχνική έκφραση. Οι καλλιτέχνες για τη δημιουργία ενός έργου επιλέγουν την κατάλληλη καλλιτεχνική προσέγγιση με σκοπό να είναι δυνατή η μετάδοση του επιθυμητού μηνύματος μέσω του έργου τους, καθιστώντας το έτσι περισσότερο κατανοητό από τον κόσμο.

Στόχος της εργασίας δεν είναι η πραγματοποίηση μιας στατιστικής μελέτης για το πόσο συχνά χρησιμοποιείται η φωτογραφία από τους Κύπριους καλλιτέχνες. Αντίθετα, σκοπός είναι η μελέτη ενός δείγματος καλλιτεχνών από την Κύπρο με ποιοτικές μεθόδους ώστε να διερευνηθεί το πότε κρίνεται η φωτογραφία ως η κατάλληλη εκφραστική προσέγγιση ενός έργου, οι συνδυασμοί της με άλλες μορφές τέχνης αλλά και οι απόψεις τους περί φωτογραφίας προκειμένου να σχηματιστεί μια εικόνα σχετικά με τις τάσεις της Σύγχρονης Κυπριακής Φωτογραφίας στις Καλές Τέχνες. Οι ποιοτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν είναι η συνέντευξη βάθους και η διασταυρωμένη ανάλυση.

Σε γενικές γραμμές η μελέτη στοχεύει στην προβολή των λόγων επιλογής της φωτογραφίας από τους καλλιτέχνες ως μέσου έκφρασης, των τρόπων χρήσης της και των αντιλήψεων τους. Επιχειρεί, δηλαδή, να διερευνήσει το ζήτημα αυτό από τη σκοπιά των Κύπριων καλλιτεχνών και να καλύψει το κενό που υπάρχει στη βιβλιογραφία για τη σύγχρονη Κυπριακή φωτογραφία στις καλές τέχνες.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας (Βιβλιογραφική αναφορά) ορίζεται η φωτογραφία και αναφέρονται οι διάφορες πηγές από όπου συλλέχθηκαν πληροφορίες, καθώς και μια έρευνα που έχει ως αντικείμενο μελέτης μια Ελληνίδα φωτογράφο.

Το δεύτερο μέρος (Ερευνητική προσέγγιση) διαιρείται σε τρία υποκεφάλαια. Όπου περιγράφεται το μεθοδολογικό εργαλείο της έρευνας, δίνονται σημαντικές πληροφορίες για την ταυτότητα των συμμετεχόντων καλλιτεχνών και αναφέρονται οι περιορισμοί στη διεξαγωγή της έρευνας αντίστοιχα.

Το τρίτο μέρος της εργασίας (Η φωτογραφία ως τέχνη) χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται η άποψη των καλλιτεχνών για τη σημαντικότητα της

φωτογραφίας ως τέχνη. Η δεύτερη ενότητα αφορά με ποια κριτήρια επιλέγεται η φωτογραφία ως μέσο έκφρασης από τους καλλιτέχνες ενώ η τρίτη έχει να κάνει με το αν η φωτογραφία χρησιμοποιείται και σε συνδυασμό με άλλες μορφές τέχνης και πως.

Το τέταρτο μέρος της εργασίας (Εικαστική επέμβαση και επιρροές) αποτελείται από δύο μέρη. Αρχικά πραγματεύεται την εικαστική επέμβαση των καλλιτεχνών στον τρόπο παρουσίασης των φωτογραφικών τους έργων και από ποιους παράγοντες επηρεάζεται. Στο δεύτερο μέρος αναφέρεται από πού δέχονται επιρροές οι καλλιτέχνες και το ύφος των φωτογραφιών τους.

Στο πέμπτο μέρος (Προϋποθέσεις) αναπτύσσεται το κατά πόσο είναι αναγκαίες οι υφιστάμενες γνώσεις για την κατανόηση των έργων των καλλιτεχνών, αν οι καλλιτέχνες συμφωνούν με το ρητό “μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις” και τις προαπαιτήσεις για τη σύλληψη μιας επιτυχημένης φωτογραφίας.

Στο έκτο μέρος (Κύπρος και Καλές Τέχνες), το οποίο χωρίζεται σε τέσσερα υποκεφάλαια, εξετάζεται το πώς μπορεί η Κύπρος να επηρεάσει τη δουλειά των καλλιτεχνών, εάν κάποιος μπορεί να επιβιώσει μονό ως καλλιτέχνης στην Κύπρο και οι γνώμες των καλλιτεχνών για το ποιους θεωρούν σημαντικούς Κύπριους καλλιτέχνες-φωτογράφους και η άποψη τους για τους φωτογραφικούς Ομίλους της Κύπρου.

Στο τελευταίο μέρος καταγράφονται τα κύρια συμπεράσματα της έρευνας που προέκυψαν κατά την ανάλυση των συνεντεύξεων και συγκρίνονται με κοινά σημεία της έρευνας που εντοπίστηκε και αναφέρεται στην Ελληνική φωτογραφία σήμερα.

Στο πρώτο παράρτημα παρουσιάζονται οι ερωτήσεις της συνέντευξης και στο δεύτερο οι απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις.

1 Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Φωτογραφία ονομάζουμε την τέχνη της γραφής του φωτός μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η αποτύπωση μιας εικόνας (Σχίζας, 2011). Μετά από έρευνα συμπεράθηκε πως δεν υφίσταται υπάρχουσα βιβλιογραφία για τη σύγχρονη Κυπριακή Φωτογραφία και τη σχέση της με τις Καλές Τέχνες. Δεν έχει πραγματοποιηθεί άλλη έρευνα αντίστοιχου περιεχομένου για την Φωτογραφία στην Κύπρο όπως ούτε και στο εξωτερικό. Ως αποτέλεσμα βρέθηκαν λιγοστές δευτερογενείς πληροφορίες. Κατά τη διάρκεια της έρευνας για εντοπισμό βιβλιογραφίας σχετικού θέματος, εντοπίστηκε μονάχα μια μελέτη περίπτωσης που έχει ως αντικείμενο έρευνας τη φωτογράφο Χρύσα Νικολέρη, όπου στην εισαγωγή γίνεται αναφορά για την φωτογραφία στην Ελλάδα σήμερα. Η Παπαδοπούλου (2009) αναφέρει πως «Η ενσωμάτωση της Φωτογραφίας στις Καλές τέχνες, συνέπεσε με την ταυτόχρονη επικράτηση στον διεθνή χώρο του “μεταμοντέρνου” και “εννοιακού”. [...] ο μεταμοντερνισμός, παρά τα ενίοτε φαιδρά δείγματα γραφής και στοχασμού που γέννησε, έδωσε το έναυσμα για γόνιμους καλλιτεχνικούς πειραματισμούς, μεταξύ των οποίων κατατάσσεται και η εννοιολογική τέχνη». Η μελέτη της Παπαδοπούλου όμως στόχευε στην προβολή των χαρακτηριστικών των φωτογραφικών έργων της Χρύσας Νικολέρη τα οποία συμπίπτουν με τις αρχές του μεταμοντερνισμού. Η παρούσα μελέτη όμως έχει διαφορετικούς στόχους γι’ αυτό και η συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης δεν υπήρξε χρήσιμη όπως ούτε και το ακόλουθο περιοδικό. Το Κυπριακό περιοδικό *Arteri*, έκδοσε ένα τεύχος το οποίο είναι αφιερωμένο στον μεταμοντερνισμό και τη σύγχρονη Κυπριακή φωτογραφία όπου παρουσιάζεται η δουλειά διαφόρων φωτογράφων χωρίς όμως να αναφέρονται οι απόψεις των φωτογράφων για τη φωτογραφία ή πως γνωρίζουν ότι ένα θέμα είναι κατάλληλο να προσεγγιστεί εκ μέρους τους με τη φωτογραφία. Σύμφωνα όμως με τις δύο αυτές πηγές, σε Ελλάδα και Κύπρο μερικοί φωτογράφοι βρίσκονται σε διάλογο με τον μεταμοντερνισμό. Χαρακτηριστικά του μεταμοντερνισμού αποτελούν οι ενότητες εικόνων και πιο συγκεκριμένα ενότητες από φωτογραφίες που είναι εμπνευσμένες από την καθημερινότητα, φωτογραφίες που απομονώνουν αντικείμενα με σκοπό να φανερώνουν μια όψη της σύγχρονης ζωής όπως και φωτογραφίες ντοκουμέντου (Παπαδοπούλου, 2009 ; Stylianiou-Lambert, 2009). Έπειτα από περεταίρω έρευνα και μη εύρεση σχετικής βιβλιογραφίας, η έρευνα στράφηκε προς τους ίδιους τους καλλιτέχνες. Πληροφορίες και υλικό για τους καλλιτέχνες, όπως τα βιογραφικά τους σημειώματα και μερικές εικόνες από έργα τους πάρθηκαν από τις προσωπικές τους

ιστοσελίδες. Βρέθηκαν συνεντεύξεις και διάφορα άρθρα στο διαδίκτυο, σε εφημερίδες και περιοδικά τα οποία αναφέρονταν σε ατομικές τους εκθέσεις ή έργα τους από τα οποία απομονώθηκαν χρήσιμες, για την παρούσα έρευνα, πληροφορίες. Τα περισσότερα άρθρα βρέθηκαν σε εφημερίδες Ο Φιλελεύθερος και περιοδικά Το Υστερόγραφο. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες από το βιβλίο Re-envisioning Cyprus για έργα της Μελίτας Κούτας και του Φάνου Κυριάκου, το οποίο εκδόθηκε από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Ενόσω διεξάγονταν οι συνεντεύξεις, οι καλλιτέχνες έπαιρναν μέρος σε ομαδικές εκθέσεις στις οποίες και παρευρέθηκε η ερευνήτρια για καλύτερη κατανόηση των έργων τους, του τρόπου επιλογής και χρήσης της φωτογραφίας ως μέσο έκφρασης αλλά και για να φωτογραφίσει τις δουλειές τους. Από τις εκθέσεις συλλέχθηκαν και κατάλογοι που περιείχαν υλικό για τα συγκεκριμένα έργα που παρουσιάζονταν. Η ερευνήτρια κράτησε επαφή με τους καλλιτέχνες και μετά την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων για να της παραχωρήσουν στην συνέχεια φωτογραφικό υλικό το οποίο θα χρειαζόταν να συμπεριληφθεί στην ανάλυση, όπως και έγινε.

2 Ερευνητική προσέγγιση

Η ενότητα αυτή αναφέρεται στη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την άντληση των πρωτογενών δεδομένων της παρούσας εργασίας καθώς και η στρατηγική ανάλυσης των δεδομένων.

2.1 Μεθοδολογία

Το μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε είναι η ημι-δομημένη συνέντευξη ή αλλιώς συνέντευξη βάθους. Σε αυτή την περίπτωση ορίζεται ένα γενικό πλαίσιο διαλεγμένων θεμάτων από τον ερευνητή και προετοιμάζονται προκαθορισμένες ερωτήσεις οι οποίες μεταβάλλονται ή προστίθενται αναλόγως (Ιωάννου, 2011).

Οι ερωτήσεις διατυπώθηκαν με τρόπο ώστε να επιδέχονται ανοιχτού τύπου απαντήσεις και να υπάρχει περιθώριο για ανάπτυξη και διευκρινήσεις από τους συνεντευξιαζόμενους (Παράρτημα Α). Στη αρχή της συνέντευξης υπάρχουν δημογραφικές ερωτήσεις (*demographic questions*) έτσι ώστε οι ερωτηθέντες να αισθανθούν άνετα (Τσαπατσούλης, 2005), στο κύριο μέρος υπάρχουν ερωτήσεις συμπεριφοράς /εμπειρίας (*behaviour/experience questions*) και άποψης/αξίας (*opinion/ value questions*) διατυπωμένες με λογική σειρά (Patton, cited in McAteer 1998) ώστε να εκφράσουν τις απόψεις, τη στάση και τις ιδέες τους ενώ προς το τέλος υπάρχουν εύκολες ερωτήσεις για μείωση των τόνων (Τσαπατσούλης, 2005).

Η ερευνητική διαδικασία πραγματοποιήθηκε σε τέσσερις φάσεις: κατ' αρχάς την επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τους καλλιτέχνες για διευθέτηση συνάντησης. Αντάμωση σε όποιο μέρος επέλεγε ο καλλιτέχνης και ηχογράφιση της συνέντευξης με ψηφιακό δημοσιογραφικό μαγνητόφωνο, έπειτα ακολούθησε απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων με χρήση ειδικών συμβόλων (Παράρτημα Β) και ανάλυση των δεδομένων.

Το δείγμα είναι σκοπιμότητας και αποτελείται από πέντε καλλιτέχνες, τρεις άντρες και δύο γυναίκες. Η επιλογή των τεσσάρων από αυτούς έγινε αφού προηγήθηκε έρευνα πάνω σε ονόματα διαφόρων καλλιτεχνών τα οποία παραχωρήθηκαν από την επιβλέπουσα καθηγήτρια, ενώ η τέταρτη συμμετέχουσα υπήρξε εισήγηση του πρώτου συμμετέχοντα. Ως προς την ταυτότητα τους, τα στοιχεία που πρέπει να αναφερθούν εδώ είναι ότι όλοι Κύπριοι οι οποίοι σπούδασαν στο εξωτερικό. Το βασικά κριτήρια επιλογής είναι πως ασκούν το επάγγελμα τους χρόνια, χρησιμοποιούν τη φωτογραφία, είναι γνωστοί και παραμένουν

ενεργοί εκθέτοντας έργα τους σε Κύπρο και εξωτερικό.

Η στρατηγική ανάλυσης που εφαρμόστηκε ονομάζεται διασταυρωμένη ανάλυση (*cross-case analysis*), όπου οι απαντήσεις των ερωτηθέντων ομαδοποιούνται και αναλύονται βάση των κοινών ερωτήσεων (Patton, 2002). Μέσα από την ανάλυση προέκυψαν οι ακόλουθες ενότητες: η τέχνη της φωτογραφίας, εικαστική επέμβαση και επιρροές, αναγκαιότητα γνώσεων, προϋποθέσεις μιας επιτυχημένης φωτογραφίας, Κύπρος και καλές τέχνες, γνώμες καλλιτεχνών για σημαντικούς Κύπριους καλλιτέχνες-φωτογράφους και Φωτογραφικούς Ομίλους της Κύπρου.

2.2 Ταυτότητα των συμμετεχόντων

Στην έρευνα συμμετείχαν Κύπριοι σύγχρονοι καλλιτέχνες των οποίων η ηλικία κυμαίνεται από τριάντα έως σαράντα ενός και χρησιμοποιούν τη φωτογραφία ως μέσο έκφρασης. Οι πληροφορίες για την ταυτότητά τους είναι βάση των συνεντεύξεων και των βιογραφικών σημειωμάτων τους.

Ο πρώτος συμμετέχοντας ονομάζεται Πόλυς Πεσλίκας, γεννηθείς το 1973. Σπούδασε πέντε χρόνια στη Σχολή Καλών Τεχνών του Montpellier στη Γαλλία, είναι κάτοχος Εθνικού Διπλώματος Εικαστικής Έκφρασης καθώς και Ανώτατου Εθνικού Διπλώματος Εικαστικής Έκφρασης. Κατάγεται από την Λεμεσό όπου ζει και εργάζεται. Οι μορφές τέχνης με τις οποίες ασχολείται είναι η ζωγραφική, η φωτογραφία και η εικαστική σκηνοθεσία (παραστάσεις χορού, θεάτρου ή επιμέλεια βιβλίου/εντύπου). Έχει παρουσιάσει έργα του σε ατομικές εκθέσεις καθώς και ομαδικές. Ανέπτυξε διάφορες συνεργασίες και ως καλλιτεχνικός διευθυντής ή καλλιτεχνικός σύμβουλος χορευτικών και θεατρικών παραστάσεων και υπήρξε καλλιτεχνικός διευθυντής στο περιοδικό Υστερόγραφο. Ο επόμενος συμμετέχοντας ονομάζεται Σωκράτης Σωκράτους, γεννηθείς το 1971. Αποφοίτησε από την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών στην Ελλάδα. Κατάγεται από την Πάφο, ζει στην Αθήνα και εργάζεται σε Κύπρο και Ελλάδα. Οι μορφές τέχνης με τις οποίες ασχολείται είναι οι εγκαταστάσεις, γλυπτική και η φωτογραφία. Παρουσίασε έργα του σε ατομικές εκθέσεις και σε ομαδικές. Έλαβε μέρος σε Μπιενάλε, όπως την Μπιενάλε Βενετίας όπου εκπροσώπησε την Κύπρο, αλλά και σε διάφορα φεστιβάλ. Είχε τη δική του στήλη με φωτογραφία και κείμενο για πολλά χρόνια σε διάφορα κυριακάτικα περιοδικά της Αθήνας και αργότερα υπήρξε συντελεστής στο περιοδικό Υστερόγραφο.

Η τρίτη συμμετέχουσα ονομάζεται Μελίτα Κούτα, γεννηθείσα το 1974. Σπούδασε στο Λονδίνο για έξι χρόνια, ολοκλήρωσε foundation course στο Κολέγιο Τέχνης και Σχεδίου St.

Martins όπου πήρε και πτυχίο στη γλυπτική και στη σχολή καλών τεχνών Slade ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό της στη γλυπτική. Ζει και εργάζεται στην Λευκωσία. Ασχολείται με το σχέδιο, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τις εγκαταστάσεις και την ενδιαφέρει ο κινηματογράφος, το θέατρο, το performance και η λογοτεχνία. Παρουσίασε έργα της σε ατομικές εκθέσεις αλλά και σε ομαδικές. Είναι μια από τους ιδρυτές της εταιρείας Paravan Proactions που επικεντρώνεται στο πειραματικό θέατρο, στην σωματική εξάσκηση ηθοποιών μέσω δομημένων αυτοσχεδιασμών και κινησιολογικών συνθέσεων και στη σκηνογραφία. Ακολούθησε η τέταρτη συμμετέχουσα ονομάζεται Έβελυν Αναστασίου, γεννηθείσα το 1981. Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών του Montpellier στη Γαλλία, είναι κάτοχος Εθνικού Διπλώματος Εικαστικής Έκφρασης και Ανώτατου Εθνικού Διπλώματος Εικαστικής Έκφρασης. Κατάγεται από τη Λεμεσό όπου και διαμένει και εργάζεται στην Κύπρο. Ασχολείται με τη φωτογραφία, τον ήχο, τα κολάζ, τα είδη εκτυπώσεων Φιλοξενήθηκε σε residencies στην Αυστρία και στο Βέλγιο. Συμμετείχε στη Μπιενάλε Νέων Δημιουργών Ευρώπης και Μεσογείου στα Σκόπια όπου πήρε το βραβείο Resartis. Ο τελευταίος συμμετέχοντας ονομάζεται Φάνος Κυριάκου, γεννηθείς το 1976. Αποφοίτησε από την Σχολή Καλών Τεχνών του Middlesex στο Λονδίνο και πήρε μεταπτυχιακό από το Πανεπιστήμιο Goldsmiths. Κατάγεται από τη Λευκωσία όμως αυτή την περίοδο διαμένει και εργάζεται στο Βερολίνο. Ασχολείται με τη γλυπτική, τις εγκαταστάσεις, τα βίντεο, το σχέδιο, τη φωτογραφία. Δημιούργησε το Midget Factory, ένα χώρο στην παλιά Λευκωσία όπου και παρουσίασε ατομικές του εκθέσεις. Έλαβε μέρος σε ομαδικές εκθέσεις, στη Μπιενάλε Νέων Δημιουργών Ευρώπης και Μεσογείου στην Αθήνα και σε διεθνή εκθέσεις.

2.3 Περιορισμοί

Ο χρόνος της έρευνας διαδραματίζει μεγάλο ρόλο στη συλλογή δεδομένων, στην παρούσα έρευνα δεν επέτρεψε να παρθούν περισσότερες συνεντεύξεις. Για τρεις από τους συμμετέχοντες - τον Σωκράτη Σωκράτους, την Μελίτα Κούτα και τον Φάνο Κυριάκου - η συνάντηση για τη συνέντευξη δεν ήταν εφικτό να γίνει έγκαιρα μετά την επικοινωνία μαζί τους, πραγματοποιήθηκαν μετά από κάποιο χρονικό διάστημα. Ο λόγος ήταν είτε γιατί βρίσκονταν στο εξωτερικό είτε γιατί ο χρόνος τους την συγκεκριμένη περίοδο ήταν περιορισμένος λόγω και των έργων που ετοιμάζαν για ανερχόμενες εκθέσεις.

Ο μικρός αριθμός του δείγματος δεν αποτελεί πρόβλημα εφόσον πρόκειται για ποιοτική έρευνα. Το συγκεκριμένο είδος έρευνας δεν επιδιώκει ποσοτικά αποτελέσματα αλλά στοχεύει στο να “ανακαλύψει νέες τάσεις που ανακύπτουν” (Robson, cited in Συνανίδα 2008).

Οι ερωτήσεις διατυπώθηκαν βάση των θεματικών αξόνων της συνέντευξης. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, λόγω των ειδών των ερωτήσεων οι συνεντευξιαζόμενοι στις απαντήσεις τους εξέφρασαν τις απόψεις και τη στάση τους. Οι απαντήσεις που δόθηκαν αν και μερικές φορές είναι διαφορετικές, δεν σημαίνει πως είναι αναξιόπιστες. Εξάλλου ο στόχος της έρευνας δεν είναι η γενίκευση των αποτελεσμάτων αλλά η διερεύνηση και η καταγραφή των απόψεων και της στάσης τους.

3 Η φωτογραφία ως τέχνη

3.1 Η σημαντικότητα της φωτογραφίας

Οι καλλιτέχνες ως επί τω πλείστον εξέφρασαν τη γνώμη πως η φωτογραφία είναι σημαντική ως τέχνη. Ωστόσο δύο από αυτούς εξέφρασαν πιο γενική άποψη.

Ο Πόλνς Πεσλίκας θεωρεί πως η φωτογραφία είναι «σημαντική διότι άλλαξε τον τρόπο που κοιτάζουμε τον κόσμο πρώτα [...] εν πάρα πολλά σημαντική διότι εν η εικόνα μας μέσα από τον φακό άρα βοηθά μας καμιά φορά να κάνουμε μια παύση και να αντιληφθούμε ποιοι είμαστε, τα αιώνια ερωτήματα του ανθρώπου σχετικά με την ύπαρξη του, που πάει; και τα λοιπά και τα λοιπά». Όπως αναφέρει, λόγω της φωτογραφίας αντικρίζουμε τον κόσμο από διαφορετική οπτική γωνία και μερικές φορές βλέποντας τον κόσμο ή τον εαυτό μας από αυτή την οπτική γωνία προβληματιζόμαστε και αναλογιζόμαστε ποιοι πραγματικά είμαστε, που πάμε και προσπαθούμε να δώσουμε απαντήσεις στα αιώνια ερωτήματα του ανθρώπου. Επίσης αναφέρει πως ως τέχνη είναι πιο άμεση στο κοινό και «με τον τρόπο που μπορεί να δει ένα έργο τέχνης να καταλάβει κάτι, να περάσει κάτι», εδώ συμπεραίνει πως η αμεσότητα αυτής της καλλιτεχνικής προσέγγισης συμβάλλει στην πιο εύκολη κατανόηση του μηνύματος που θέλει να περάσει ο καλλιτέχνης στον κόσμο μέσω του έργου του.

Η άποψη της Μελίτας Κούτας είναι πως είναι πάρα πολύ σημαντική και πως «είναι δύσκολο [...] να κατατάξεις την φωτογραφία γιατί είναι το πιο άμεσο από όλες τις μορφές τέχνης και ειδικά όπως εν σήμερα [...] όλοι μας έχουμε στη διάθεσή μας το μέσο για να βγάλουμε φωτογραφίες [...] εν τούτο που το κάνει τόσο ενδιαφέρον και τόσο δύσκολο σε ορισμένες περιπτώσεις να πεις τι εν φωτογραφία; Τι εν διαφήμιση; Τι εν τέχνη; [...]». Σύμφωνα με την καλλιτέχνη στις μέρες μας η δυνατότητα λήψης φωτογραφιών προσφέρεται στον καθένα μας. Ταυτόχρονα όμως θεωρεί πως η αμεσότητα της και ότι το είναι δύσκολο να καταλάβει κάποιος εάν μια φωτογραφία που αντικρίζει πρόκειται για τέχνη ή όχι είναι τα στοιχεία που προσδίδουν ενδιαφέρον σε αυτή τη μορφή τέχνης.

Η Έβελν Αναστασίου εκφράζει πως «είναι σημαντική γιατί εν [...] ένα μέσο να πιάσεις, να μαζέψεις εικόνες, να μαζέψεις υλικό. Άρα η τέχνη τι είναι; Εικόνες. [...] εικαστικά εν πάντα πιο πολλές εικόνες». Σύμφωνα με αυτό το απόσπασμα, η φωτογραφία είναι τέχνη διότι η φωτογραφική μηχανή ως συσκευή σου παρέχει τη δυνατότητα καταγραφής εικόνων και η συσκευή είναι σημαντική διότι με αυτό το μέσο μπορείς να συλλέξεις εικόνες στις οποίες όπως αναφέρει στην πορεία είτε επεμβαίνει είτε τις αφήνει ως έχουν.

Αλλιώς διατυπώνει την άποψη του ο Σωκράτης Σωκράτους, ο οποίος αναφέρει «όταν είναι σημαντική για τον ίδιο τον καλλιτέχνη ή τον φωτογράφο μόνο τότε θεωρώ ότι είναι σημαντική». Δεν εκφράζεται η δική του προσωπική άποψη αλλά αυτό που θέλει να πει είναι πως άμα ο ίδιος ο καλλιτέχνης ή ο φωτογράφος δεν θεωρεί αυτή τη μορφή τέχνης σημαντική τότε παύει να είναι και στη συνέχεια δηλώνει στην ερευνήτρια πως «νομίζω εν θα έχεις απαντήσεις που μένα εντελώς ναι ή όχι είναι σημαντική και γιατί έτσι και λοιπά και λοιπά [...] γιατί εν πραγματεύομαι μες τη δουλειά μου ή τις τεχνικές που χρησιμοποιώ». Το γεγονός ότι δεν πραγματεύεται τις τεχνικές που χρησιμοποιεί, δηλαδή δεν θα υπάρξει ανάπτυξη σε βάθος και σε πλάτος του λόγου για τον οποίο επέλεξε ένα συγκεκριμένο μέσο ως καλλιτεχνική προσέγγιση σε ένα έργο του, είναι σεβαστό εκ μέρους της ερευνήτριας. Το γεγονός όμως ότι ο ίδιος την χρησιμοποιεί, μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως για αυτόν είναι σημαντική καθώς και αργότερα στη συνέντευξή του ο καλλιτέχνης αναφέρει πως « [...] εξακολουθώ να πιστεύω πως η φωτογραφία είναι ένα πάρα πολύ ωραίο μέσο, φοβερό μέσο, φοβερή τέχνη.» που και από υποδηλώνει πως για τον ίδιο η φωτογραφία είναι σημαντική ως τέχνη.

Η άποψη του Φάνου Κυριάκου είναι «εν ξέρω αν είναι σημαντική εν μπορώ να μιλήσω για το αν εν σημαντική. Εννοώ μπορεί για εμένα να εν σημαντική, μπορεί για οποιονδήποτε άλλον να είναι ένα τίποτε». Στη συνέχεια αναφέρει πως θεωρεί πιο σημαντικό το γεγονός ότι υπάρχει η συσκευή, δηλαδή η φωτογραφική «που σε βοηθά να βγάλεις τη φωτογραφία παρά τη φωτογραφία ως έχει». Επίσης σε συνδυασμό με το ακόλουθο απόσπασμα από τη συνέντευξή του, «εν μπορώ να πω αν είναι σημαντική αλλά ενδιαφέρει με αρκετά διότι με τη digital τη φωτογραφία μπορείς να είσαι γρήγορος [...] κάμνω ένα κλικ και έχω την εικόνα που χρειάζομαι και μπαίνει μέσα σε ένα σύστημα καταγραφής», συμπεραίνουμε πως σημαντικό για τον ίδιο τον καλλιτέχνη είναι η ύπαρξη της ψηφιακής φωτογραφικής η οποία έχει ως βασικό χαρακτηριστικό τη γρήγορη λήψη φωτογραφιών και ως επακόλουθο την εύκολη συλλογή υλικού για μετέπειτα χρήση στη δουλειά του.

Οι απόψεις τους για το αν η φωτογραφία είναι σημαντική και γιατί, συμπίπτουν σε κάποια σημεία. Ο Σωκράτους και ο Κυριάκου δεν εκφράζουν την προσωπική τους άποψη, αλλά διατυπώνουν μια πιο γενική. Σύμφωνα με την οποία η φωτογραφία είναι σημαντική ως τέχνη μόνο όταν κάποιος θεωρεί πως είναι σημαντική. Εξαρτάται δηλαδή από την κρίση του καθενός, δεν είναι για όλους σημαντική ως τέχνη. Από την άλλη, ο Πεσλίκας, η Κούτα και η Αναστασίου πιστεύουν πως είναι σημαντική μορφή τέχνης. Επίσης ο Πεσλίκας και η Κούτα συμφωνούν στο ότι η φωτογραφία ως τέχνη είναι πιο άμεση στον κόσμο, ενώ η Αναστασίου

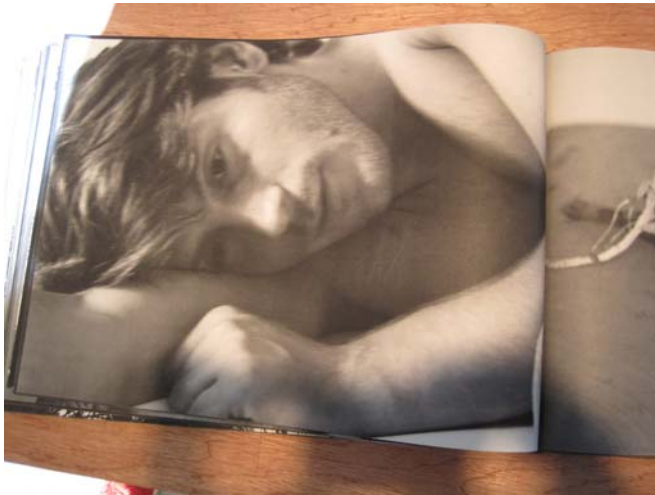
και ο Κυριάκου αντιμετωπίζουν τη φωτογραφία ως ένα μέσο με το οποίο επιτρέπει την εύκολη συλλογή εικόνων, υλικού.

3.2 Η επιλογή της φωτογραφίας

Ο κάθε ένας από τους καλλιτέχνες διαλέγει τη φωτογραφία ως μέσο έκφρασης για τους δικούς του λόγους βάση του τι μπορεί να προσφέρει κατά τη γνώμη τους η φωτογραφία στο έργο τους.

Η απάντηση του Πεσλίκα, «πότε την επιλέγω ως μέσο έκφρασης, άμα το θέμα μου το επιβάλλει» δείχνει πως ο συγκεκριμένος καλλιτέχνης που κυρίως προσεγγίζει τα θέματα του ζωγραφικά και σχεδιαστικά διαλέγει τη φωτογραφία άμα ως μέσο μπορεί να προσφέρει κάτι περισσότερο στο έργο. Φέρνει ως παράδειγμα το έργο Andrei Catalin (Εικόνα 1-4) που αποτελείται από πέντε artist book και θα παρουσιαζόταν την επόμενη μέρα από την συνέντευξη, στην έκθεση “Πώς να φτιάξεις ένα κήπο” η οποία έλαβε χώρο στο οίκημα “Το Φυτώριο” που βρίσκεται μέσα στο Δημοτικό Κήπο Λευκωσίας. Το γεγονός ότι στον κήπο αυτό συναντιούνται μετανάστες και περιθωριακές ομάδες για διάφορους λόγους όπως παράνομα κοντραμπάντο και ερωτικές συνενυρέσεις, ο κήπος προβάλλεται ως σημείο καλλιέργειας της διαφορετικότητας (Πάρπα, 2012). Έτσι και ο Πεσλίκας, μέσα από τη φωτογραφική αυτή καταγραφή ενός νέου μετανάστη από τη Ρουμανία, προσπαθεί να δείξει το «πως αποδεχόμαστε το ξένο, πως το παρατηρούμε και πώς το ενσωματώνουμε μέσα στον δικό μας πολιτισμό», που κατά τον καλλιτέχνη είναι μια μεταφορική έννοια που πηγάζει μέσα από την ιστορία του Φυτωρίου. Ο εικαστικός εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο το επιδίωξε αυτό «βάζοντας τον να ποζάρει μέσα στον δικό μου χώρο ή σε άλλους χώρους τους οποίους εγώ επέλεγα, οπότε στην ουσία ήταν κατευθυνόμενη η παρουσία του μέσα στο χώρο και οι πόζες του και από την άλλη ήταν εντελώς ο ίδιος πως αντιδρούσε σε τούτα τα γεγονότα ως ένας εικοσιδύαχρονος ξένος ο οποίος εν έχει καμία σχέση με την τέχνη. Οπότε στην ουσία έχουμε το πώς παρατηρούμε άλλα και στην πραγματικότητα πως είναι κάτι». Στην αρχή σκεφτόταν το συγκεκριμένο έργο να το προσεγγίσει σχεδιαστικά και ζωγραφικά παράλληλα «μια μελέτη αρχειακή κάποιου ανθρώπου μέσα από ζωγραφική έρευνα και σχεδιαστική». Οι πρώτες φωτογραφίες του Andrei «ήταν για να έχω αρχειακό υλικό για να μπορώ να ξεκινήσω να ζωγραφίζω και να σχεδιάζω [...] μετά αντιλήφθηκα ότι τούτο το πράγμα σε ζωγραφικό-σχεδιαστικό δεν γίνεται γιατί εν να έβγαιναν κάτι το οποίο ίσως να μην ήταν σωστό χρονικά, δηλαδή μέσα στους τέσσερεις μήνες που είχα [...] εν θα έβγαιναν ειλικρινής, να το πω έτσι, δουλειά σε σχέση με το σχέδιο και τη ζωγραφική. Κάπου εν να

έκλεφκα. Ενώ η φωτογραφία επρόσφεραν μου μια αμεσότητα να το πω και μια σχέση με το χρόνο σε σχέση πάλε με το θέμα μου. Η οποία ήταν ακριβής». Από το παράδειγμα του καλλιτέχνη συμπεραίνουμε πως η φωτογραφία ως μέσο χαρακτηρίζεται από αμεσότητα και είναι κατάλληλο μέσο έκφρασης όταν το θέμα του έργου απαιτεί μια ακριβής σχέση με τον χρόνο, κάτι που δεν μπορούν να παρέχουν η ζωγραφική και το σχέδιο. Επίσης ένα φωτογραφικό έργο μπορεί να ολοκληρωθεί σε λιγότερο χρονικό διάστημα παρά κάποιας άλλης μορφής έργο.

Εικόνα 1: Πόλυς Πεσλίκας, Untitled, *Andrei Catalin* (2012), Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος

Εικόνα 2: Πόλυς Πεσλίκας, Untitled, *Andrei Catalin* (2012), Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος

**Εικόνα 3: Πόλυσ Πεσλίκας, Untitled, *Andrei Catalin* (2012),
Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος**

**Εικόνα 4: Πόλυσ Πεσλίκας, Untitled, *Andrei Catalin* (2012),
Έκθεση πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος**

Η Κούτα προσεγγίζει φωτογραφικά το θέμα της όταν είναι πολύ συγκεκριμένο και όταν θέλει να το καταγράψει ρεαλιστικά, «θέλω να εν εκείνη η ωμή και στεγνή απεικόνιση του ρεαλισμού. Χωρίς να έχει μέσα, όσο γίνεται την δική μου αλλοίωση, δηλαδή η φωτογραφία εν εκείνο που ένι». Για παράδειγμα το έργο της *City Expansion* (Εικόνα 5-8) το οποίο είχε εκτεθεί στην γκαλερί Διάτοπος το 2005. Ήθελε να καταγράψει «μια σειρά από σπίτια που κτίζονταν στα περίχωρα της Λευκωσίας», των οποίων η διαδικασία που έπρεπε να ακολουθηθεί για την κατασκευή τους ήταν η ίδια και δημιουργείτο «τούτο το πράγμα που εν

σαν το κουτί του σπιτιού». Όπως αναφέρει στη συνέχεια η καλλιτέχνης, ενώ βρίσκονταν υπό κατασκευή «είχαν μέσα τους τούτη την αίσθηση της υπόσχεσης, ότι εν για μια καλύτερη ζωή, εν για ένα πιο μεγάλο σπίτι, εν για μια ζωή που θα έρθει να κατοικήσει μέσα. Ήταν ας πούμε τούτο το άψυχο αντικείμενο που υπόσχετουν κάτι που θα γίνει μέσα στο μέλλον». Επίσης εκείνη την περίοδο υπήρχε αυτή η έκρηξη όπως την αποκαλεί, από σπίτια που «ξεφύτρωναν σαν μανιτάρια», το οποίο υποδήλωνε την αύξηση του πληθυσμού, των επιθυμιών, των ονείρων. Παρόλα αυτά «είχαν και κάτι πολλά λυπημένο μέσα τους, σε τούτη την κατάσταση έμοιαζαν σχεδόν εγκαταλειμμένα». Αυτό ήταν που της κίνησε το ενδιαφέρον και αποφάσισε να τα φωτογραφίσει μια συγκεκριμένη περίοδο, την άνοιξη όπου στο φόντο κυριαρχούν τα χρώματα πράσινο, κίτρινο και μπλε. Όπως εξηγεί «ήβρα το πολλά ενδιαφέρον σαν φωτογραφική σύνθεση [...] το έντονο χρώμα, η ζωή ας πούμε που είναι μέσα στο background σε σχέση με εκείνο που ήταν το θέμα». Στο έργο αυτό αξιοποιεί την πόλη ως πηγή και πετυχαίνει τη δημιουργία ενός νέου οπτικά μεταφορικού χώρου (Loizos, Philiprou & Stylianou-Lambert, 2010). Στη συγκεκριμένη περίπτωση η καλλιτέχνης χρησιμοποιεί την φωτογραφία ως μέσο γιατί αποσκοπεί στην περιγραφική καταγραφή της πραγματικότητας, στην απεικόνιση του ρεαλισμού.

Εικόνα 5: Μελίτα Κούτα, Untitled, *City Expansion* (2005), Έκθεση *Urban Legend*, Κύπρος

Εικόνα 6: Μελίτα Κούτα, Untitled, *City Expansion* (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος

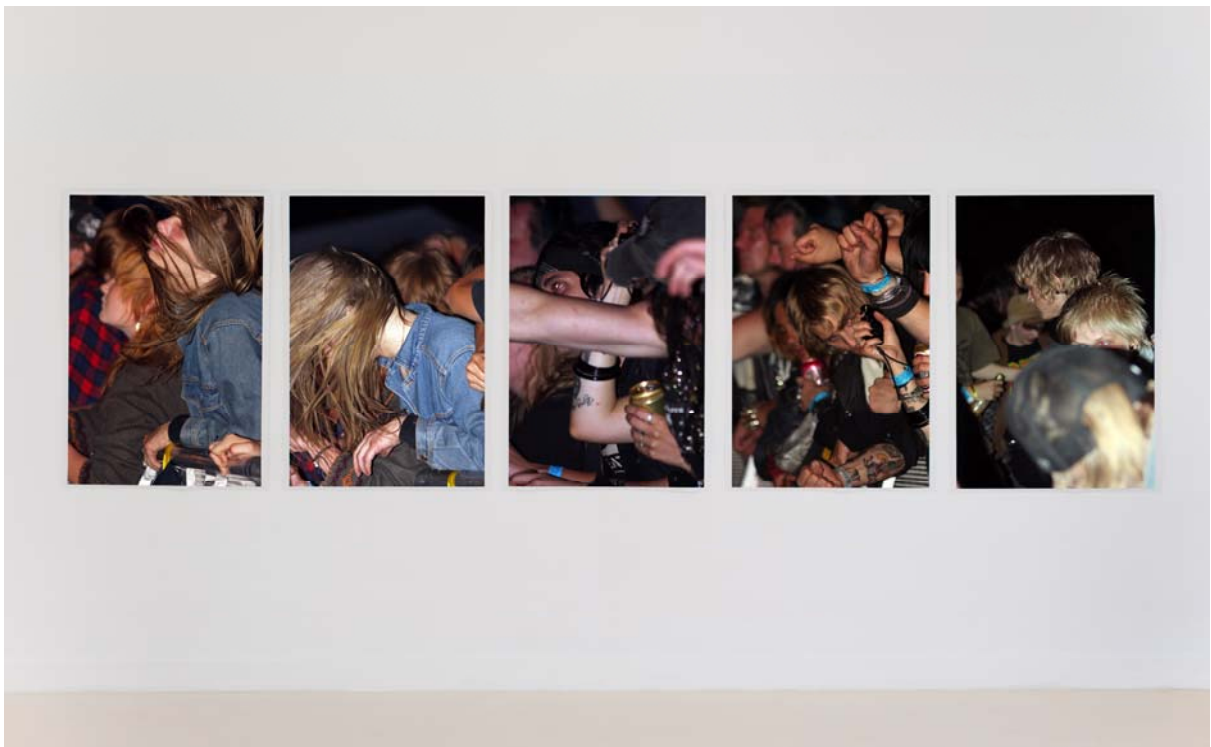

Εικόνα 7: Κούτα, Untitled, *City Expansion* (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος

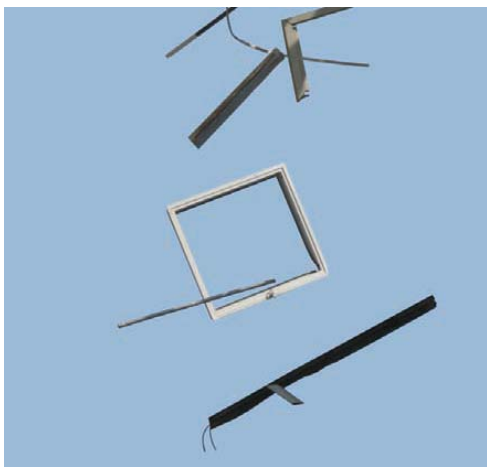
Εικόνα 8: Κούτα, Untitled, *City Expansion* (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος

Η Αναστασία υποστηρίζει πως η επιλογή της φωτογραφίας ως μέσο έκφρασης «εξαρτάται από το θέμα». Δίνει ως παράδειγμα τα έργα της με τους punks, για τα οποία χρειάστηκε να ταξιδέψει και να παρευρεθεί σε φεστιβάλ ώστε «να καταλάβω τον τρόπο που λειτουργούν οι punks, οι funks [...] έχω λίγο την δημοσιογραφική ταυτότητα, λίγο άρα επιλέγω τη φωτογραφία». Οι φωτογραφίες αυτών των έργων της, ανακαλύπτουν ένα κόσμο στον οποίο είναι συμμετοχος και παρατηρητής μαζί, εφαρμόζοντας τη δημοσιογραφική ιδιότητα (Πάρπα, 2010 ; Πάρπα, 2011). Ένα από αυτά τα έργα της είναι το 35 minutes (Εικόνα 9). Όπως εξηγεί στην συνέντευξή της, ο τίτλος είναι ο χρόνος που διαρκεί συνήθως μια συναυλία στα φεστιβάλ των punks. Εστίασε τον φακό της σε αυτά που συμβαίνουν πίσω από τα φώτα, εκτός σκηνής και τα κατέγραψε (Πάρπα, 2010). Πρόκειται για «στιγμές μιας νύχτας», όπου οι οπαδοί βρίσκονται σε έκσταση, με τα χέρια σηκωμένα στον αέρα, με μάτια κλειστά και αποθεώνουν όσους βρίσκονται στην σκηνή (Πάρπα, 2010). Εισχωρεί ανάμεσά τους θέλοντας να καταγράψει τον τόπο ζωής τους και να αποθανάτισει κάποιες στιγμές. Επιτυγχάνει τον σκοπό της με την χρήση της φωτογραφικής της, η οποία της παρέχει γρήγορη και εύκολη καταγραφή των στιγμών που επιλέγει να φωτογραφίσει.

Εικόνα 9: Έβελυν Αναστασίου, *35 minutes* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Ο Σωκράτους επιλέγει την φωτογραφία όταν οι άλλες μορφές τέχνης δεν μπορούν να μεταδώσουν το μήνυμα που επιθυμεί να περάσει και είναι γνώστης του πότε συμβαίνει αυτό λόγω της πείρας που κατέχει. Όπως αναφέρει και στην συνέντευξη του «επιλέγω την όταν μπορεί να δοθεί εκείνο που θέλω να πω ή εκείνο που επιλέγω να πω. Όταν μπορεί να δοθεί μόνο μέσα από την φωτογραφία [...] πλέον μπορώ να το ξεχωρίσω γιατί απέκτησα αρκετή πείρα και εξακολουθώ να πιστεύω ότι η φωτογραφία είναι πάρα πολύ ωραίο μέσο, φοβερό μέσο, φοβερή τέχνη». Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα ο καλλιτέχνης δήλωσε λίγο μετά την αρχή της έρευνας πως δεν πραγματεύεται τις τεχνικές που χρησιμοποιεί, λόγω αυτού δεν υπάρχουν πληροφορίες που να επεξηγούν την επιλογή της φωτογραφίας ως μέσο έκφρασης στα φωτογραφικά του έργα. Ωστόσο μέρος της έκθεσης του “Απαράβατο Άσυλο” που έλαβε χώρο στην γκαλερί Omikron, το έργο του Architectural Strategy (Εικόνα 10-12) είναι μια σειρά φωτογραφιών όπου σύμφωνα με την Έλενα Πάρπα (2011), “Επηρεασμένος από τα πρόσφατα φαινόμενα βίας, ρατσιστικών επιθέσεων και κοινωνικών αναταράξεων στα αστικά κέντρα ανά τον κόσμο και στην Αθήνα ιδιαίτερα, μετατρέπει την πόλη στο δικό του πεδίο μάχης και την απογυμνώνει απ’ τα υλικά της. Μεταλλικά αντικείμενα με τα οποία αρματώνεται συνήθως ο πολίτης για να εκφράσει την οργή, την απόγνωση και την αγανάκτησή του σ’ έναν ακήρυχτο πόλεμο κατά του συστήματος, γίνονται στα χέρια του οι πρώτες ύλες για μια διαφορετικού τύπου γλυπτική. Με ειδικούς μηχανισμούς τα εκτοξεύει στον αέρα και φωτογραφίζει τη θεαματική τους πτώση. Στα φωτογραφικά καρτέ του αυτά παγώνουν σε τυχαίους γεωμετρικούς σχηματισμούς. [...] Όταν πια πέσουν στο έδαφος, τα υλικά για το Σωκράτους γίνονται η βάση για την εγκατάστασή του Απαράβατο Άσυλο.”

Εικόνα 10: Σωκράτης Σωκράτους, Untitled III, από τη σειρά *Architectural Strategy* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Εικόνα 11: Σωκράτης Σωκράτους, Untitled I, από τη σειρά *Architectural Strategy* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Εικόνα 12: Σωκράτης Σωκράτους, Untitled I, από τη σειρά *Architectural Strategy* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Ο Κυριάκου το έθεσε διαφορετικά, πιστεύει ότι η φωτογραφία τον επιλέγει και όχι εκείνος την φωτογραφία. Συνεχίζει εξηγώντας πως «εν μπορώ να σου το απαντήσω τούτο διότι απλώς πάντα έχω κάμερα. Μπορεί να φκάλλω τριακόσιες φωτογραφίες την ημέρα [...] την Λεμεσό εν τη ξέρω [...] και εχάθηκα λίο [...] τζιαμέ που νιώθω ότι χάνομαι θέλω να ξέρω ότι έχω την κάμερα μαζί μου διότι ξέρω ότι σίγουρα κάτι εν να έβρω και ναι άρα τούτη εν η σχέση μου με τη φωτογραφία. Εν μπορώ να την προσδιορίσω και να σου την εξηγήσω ακριβώς αλλά ναι απλώς εν ένα μέσο καταγραφής τίποτα παραπάνω για εμένα». Επίσης χαρακτηρίζει τον εαυτό του ευαίσθητο σε κάποια πράγματα, τα οποία μπορεί να τα

συναντήσει οπουδήποτε και οποιαδήποτε στιγμή, ιδίως στην πόλη. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν θέλει να αποχωρίζεται την φωτογραφική του μηχανή την οποία και χρησιμοποιεί για να τα καταγράψει την ίδια στιγμή και να τα αποθηκεύσει για μεταγενέστερη χρήση. Αναφέρεται στη ιστοσελίδα του όπου υπάρχει ένα «ψευδο-archive» κατά τον ίδιο το οποίο ονομάζεται archive of four και στο οποίο υπάρχουν πολλές τετράδες φωτογραφιών (Εικόνα 13-16). Η κάθε τετράδα χαρακτηρίζεται από ένα οπτικό μοτίβο το οποίο περιγράφει ως «εν τύπου κωδικοί που επαναλαμβάνονται μέσα στο urban landscape». Επίσης σημειώνει πως «εν ενδιαφέρον για εμένα το ότι το να συμπληρώσω μια τετράδα μπορεί να μου πάρει και ένα χρόνο».

Εικόνα 13: Φάνος Κυριάκου, Untitled, *Archive of four* (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα

Εικόνα 14: Φάνος Κυριάκου, Untitled, *Archive of four* (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα

Εικόνα 15: Φάνος Κυριάκου, Untitled, *Archieve of four* (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα

Εικόνα 16: Φάνος Κυριάκου, Untitled, *Archieve of four* (χ.χ.) Προσωπική ιστοσελίδα

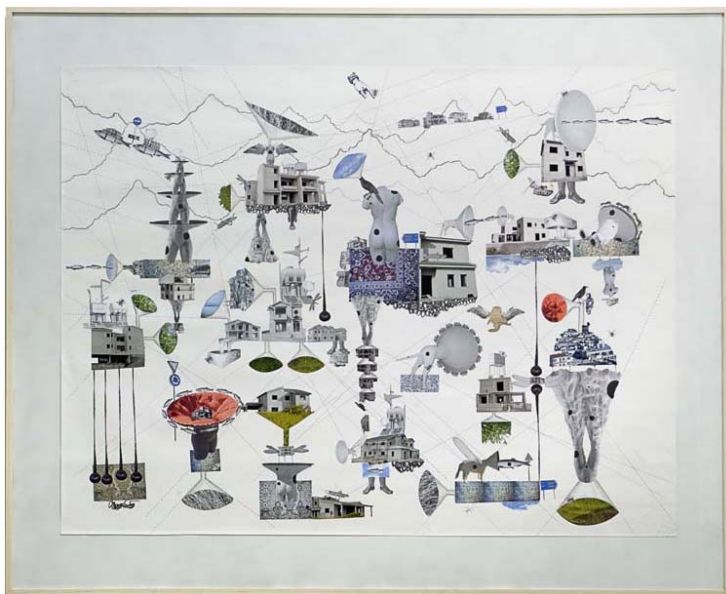
3.3 Η φωτογραφία ως μέρος ενός έργου

Οι καλλιτέχνες ρωτήθηκαν εάν χρησιμοποιούν τη φωτογραφία και με άλλους τρόπους στη δουλειά τους, όπως σε συνδυασμό με άλλες μορφές τέχνης. Οι απαντήσεις τους σε αυτή την περίπτωση ποικίλουν.

Ο Πεσλίκας δε χρησιμοποιεί τη φωτογραφία ως δεύτερο μέσο αλλά ως ντοκουμέντο στη δουλειά του για να ξεκινήσει ένα πίνακα. Επίσης αναφέρει «εν σημαίνει ότι με ενδιαφέρει αποκλειστικά και η εικόνα που βλέπω πάνω στην επιφάνεια της φωτογραφίας [...] μπορεί να είναι απλώς η υφή ή το χρώμα που βλέπω πάνω στην επιφάνεια της φωτογραφίας [...] μπορεί να είναι η πόζα, το χρώμα του δέρματος, πως αναπαριστάται πως καταγράφεται».

Η φωτογραφία σε έργα της Κούτα, αποτελεί μέρος των κολάζ της. Φωτογραφίζει τα αντικείμενα που χρειάζεται και ακολούθως το «δύο διαστάσεων χαρτί εν να το χρησιμοποιήσω, να το κόψω, να το κολλήσω, να το φέρω σε σχέση, σε σύνθεση με κάποια

άλλα πράγματα». Ένα από αυτά τα έργα της είναι το Urban Legends (Εικόνα 17). Για το συγκεκριμένο έργο αναφέρει ότι «είχα δουλέψει βγάζοντας φωτογραφίες διάφορα. Σύμβολα και σημεία και χαρακτηριστικές πληροφορίες μέσα από την Λευκωσία-την Κύπρο, sign posts που τον δρόμο, που ζώα, ακόμη και τα ίδια τα γλυπτά μου. Και έκαμνα μικρές συνθέσεις με τούτες τις φωτογραφίες και άλλα ας το πω πιο μυθολογικά στοιχεία, θυμούμαι κάποια ψάρια, κάποια πουλιά. Και εφκένναν τούτες οι συνθέσεις που ενώ σου φαίνονταν γνώριμες [...] είχαν κάτι το μεταφυσικό ή περίεργο μέσα και ήταν σαν μικρές ιστορίες».

Εικόνα 17: Μελίτα Κούτα, Urban Legends (2005), Έκθεση Urban Legend, Κύπρος

Η Αναστασίου χρησιμοποιεί επίσης τη φωτογραφία σε κολάζ. Ένα από τα πρώτα έργα της, το Our Band can be your life είναι κολάζ από φωτογραφίες σημαιών και συναυλιών που σχηματίζει μία εικόνα πολέμου-ξεσηκωμού. Το έργο της Young Livers όμως όπως το περιγράφει η ίδια «εν φωτογραφίες που μετά μετατράπηκαν σε κολάζ (Εικόνα 18-19). Δηλαδή έσπασα την φωτογραφία σε πολλά κομμάτια και ξαναένωσα την και ξανάγινε κάτι καινούριο, μια καινούρια εικόνα που η αρχική ήταν φωτογραφία».

Εικόνα 18: Έβελον Αναστασίου, Jonathan, *Young Livers* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Εικόνα 19: Έβελον Αναστασίου, Pat, *Young Livers* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Ο Σωκράτους επίσης χρησιμοποιεί τη φωτογραφία ως «κομμάτι του έργου, μιας εγκατάστασης». Όπως στη γκαλερί Vamiali και στην έκθεση του Απαράβατο Άσυλο αντίστοιχα (Εικόνα 20-21).

Εικόνα 20: Σωκράτης Σωκράτους, *Socratis Socratous* (2004), Vamialy Gallery, Ελλάδα

Εικόνα 21: Σωκράτης Σωκράτους, *Inviolable Refuge* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Ο Κυριάκου ανέφερε πως κάποτε τη χρησιμοποιεί σε βίντεο αλλά και σε αφίσες αλλά κυρίως στα γλυπτά του «δηλαδή κάποτε τα γλυπτά μου έχουν χώρο για φωτογραφία [...] εν θέμα στησίματος παραπάνω όσο έχει να κάνει το πως συνδυάζω τη φωτογραφία με τη γλυπτική» (Εικόνα 22-23). Αξιοσημείωτο είναι ότι ποτέ δεν την παρουσιάζει μόνη της και εξηγεί πως «πάντα χρησιμοποιώ την σαν ένα μέσο για τον θεατή να καταλάβει κάτι για το

γλυπτό [...] κάτι σαν βοήθημα [...] να φέρω άλλες πληροφορίες μέσα [...] να έχει μια πολυπλοκότητα ως concept». Σε συνέντευξη του δήλωσε πως εκείνο που τον ενδιαφέρει είναι η αφήγηση στη δουλειά του να αποτελείται από στρώματα. Εντάσσει στα έργα του διαφόρων ειδών πληροφορίες με σκοπό να τις δει να εξελίσσονται στο μυαλό του κάθε θεατή (Πάρπα, 2009).

Εικόνα 22: Φάνος Κυριάκου, *The man with no name* (2011), Έκθεση Πώς να φτιάξεις ένα κήπο, Κύπρος

Εικόνα 23: Φάνος Κυριάκου, *Untitled, Swift flowing rivers and up the far hillsides* (2010), Glogauair residency program, Berlin

Οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούν με διάφορους τρόπους τη φωτογραφία, σε συνδυασμό με άλλες μορφές τέχνης, ως κομμάτι μιας σύνθεσης ή για τη δημιουργία ενός έργου. Ο Πεσλίκας τη χρησιμοποιεί ως ντοκουμέντο για να ζωγραφίσει ένα πίνακα. Η Κούτα και η Αναστασίου επιλέγουν διάφορα στοιχεία, κομμάτια από φωτογραφίες, τα οποία στη συνέχεια ενσωματώνονται σε συνθέσεις κολάζ. Επίσης η Αναστασίου αναδημιουργεί μια φωτογραφία την οποία έχει σπάσει σε κομμάτια μετατρέποντας την με αυτό τον τρόπο σε μια καινούρια εικόνα κολάζ. Για τον Σωκράτους, η φωτογραφία μπορεί να αποτελέσει κομμάτι ενός έργου ή εγκατάστασης. Ο Κυριάκου από την άλλη δεν παρουσιάζει ποτέ τις φωτογραφίες μόνες τους αλλά κυρίως τις συνδυάζει με τη γλυπτική, προσθέτοντας με αυτό τον τρόπο πληροφορίες στα έργα του. Η φωτογραφία για την Αναστασίου, την Κούτα, τον Σωκράτους και τον Κυριάκου μερικές φορές αποτελεί μέρος ενός εικαστικού διαλόγου.

4 Εικαστική επέμβαση και επιρροές καλλιτεχνών

4.1 Εικαστική επέμβαση από τους καλλιτέχνες

Οι καλλιτέχνες όταν πρόκειται να παρουσιάσουν τις φωτογραφίες τους, επεμβαίνουν εικαστικά στον τρόπο παρουσίασης τους. Η θεματική αυτή ενότητα προέκυψε όταν κατά την απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων παρατηρήθηκε πως οι περισσότεροι καλλιτέχνες είχαν αναφερθεί στον τρόπο παρουσίασης.

Ο Πεσλίκας παρουσίασε τις φωτογραφίες του έργου του Andrei Catalin σε πέντε βιβλία, διαλέγοντας προσεκτικά το χαρτί πάνω στο οποίο τυπώθηκαν (Εικόνα 24). Το χαρτί συντέλεσε σημαντικό ρόλο εφόσον οι φωτογραφίες παρουσιάστηκαν σε μορφή βιβλίου και ο κόσμος που παραβρέθηκε στην έκθεση το μετροφυλλούσε. Δεν πρόκειται για φωτογραφικό χαρτί αλλά ούτε χαρτί φωτοτυπικής. Συγκεκριμένα αυτό το είδος χαρτιού δεν έχει λεία υφή όπως τα συνηθισμένα, έτσι οι φωτογραφίες απέκτησαν υφή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα όταν κάποιος ερχόταν σε επαφή με το έργο να ενεργοποιούνται δύο αισθήσεις, η όραση και η αφή.

Εικόνα 24: Πόλνς Πεσλίκας, *Andrei Catalin* (2012), Omikron Gallery, Κύπρος

Η Κούτα παρουσίασε τις φωτογραφίες του *City Expansion* τοποθετώντας τις σαν σοβατεπί με μια μικρή απόσταση μεταξύ τοίχου και φωτογραφίας, καλύπτοντας όλη την περίμετρο της

γκαλερί με τις φωτογραφίες της να επαναλαμβάνονται (Εικόνα 25-26). Χαρακτηρίζει τον τρόπο παρουσίασης ως «κατά κάποιο τρόπο αρχιτεκτονικό». Αποσκοπούσε να δείξει ότι δεν ήταν πολύτιμα έργα τέχνης στον τοίχο, στο επίπεδο του ματιού αλλά αυτό το σοβατεπί «που ξεφύτρωνε γύρω από την αρχιτεκτονική της γκαλερί» όπως και τα σπίτια στις φωτογραφίες τα οποία όπως ανέφερε στην συνέντευξη της «ξεφύτρωναν σαν μανιτάρια» στα περίχωρα της Λευκωσίας.

Εικόνα 25: Μελίτα Κούτα, *City expansion* (2005), προσωπική συλλογή του καλλιτέχνη.

Εικόνα 26: Μελίτα Κούτα, *City expansion* (2005), προσωπική συλλογή του καλλιτέχνη.

Η Αναστασίου στη συνέντευξή της αναφέρει πως επεμβαίνει εικαστικά στη φωτογραφία με την επιλογή του κάδρου, «παίζει ρόλο το καδράριμα, το τι εν να επιλέξω εγώ άρα πάλι κάνω

μια επέμβαση εικαστική». Στα έργα της Puntala Rock I, Puntala Rock II επέλεξε άσπρη κορνίζα και πασπαρτού, δίνοντας έμφαση στα φωτογραφικά πορτρέτα (Εικόνα 27).

Εικόνα 27: Έβελον Αναστασίου, *Young Livers* (2011), Omikron Gallery, Κύπρος

Ο Σωκράτης δεν αναφέρθηκε στον τρόπο παρουσίασης κανενός φωτογραφικού του έργου. Παρόλα αυτά στην πρώτη του ατομική έκθεση 2000- 2010: Ο Σωκράτης Σωκράτους φωτογραφίζει την Αθήνα, παρουσίασε διακόσιες είκοσι φωτογραφίες τυπωμένες σε χαρτί αφίσας (Εικόνα 28). Οι φωτογραφίες ήταν τοποθετημένες στον τοίχο χωρίς κορνίζες, χωρίς να υπάρχει διάστημα μεταξύ τους και μπερδεμένες όπως ο ρυθμός της πόλης (Ένας Κύπριος φωτογραφίζει την Αθήνα του 21ου αιώνα, 2010).

Εικόνα 28: Σωκράτης Σωκράτους, *2000-2010 Socratis Socratous Photographs Athens* (2010), Omikron Gallery, Κύπρος

Ο Κυριάκου χαρακτηρίζει «γλυπτικό» τον τρόπο που διαλέγει κάποτε να στήσει τις φωτογραφίες του βάση «το frame που εν να χρησιμοποιήσω, το πώς εν καδρωμένες, έχει να κάνει παραπάνω με το να το δεις ως object δηλαδή ολόκληρο το κομμάτι, όχι print». Δίνει ως παράδειγμα τον τρόπο που παρουσίασε τις φωτογραφίες στην έκθεση Πώς να φτιάξεις ένα κήπο (Εικόνα 29). Οι κορνίζες ήταν παραγγελία από τον ξυλουργό, διότι το υλικό της κορνίζας ήταν ένα είδος ινοσανίδας, το λεγόμενο MDF. Το πασπαρτού ήταν χαρτόνι που η υφή του ήταν ορατή και η φωτογραφία δεν ήταν εντελώς κολλημένη πάνω στο πασπαρτού και προεξείχε. Όπως αναφέρει και στη συνέντευξη του «απλώς κάπου ήταν κολλημένη και επετάσσεται, δηλαδή εδημιουργούσε τούτο τον όγκο ως φωτογραφία πλέον. Νευριάζω με το flatness της φωτογραφίας [...] εν καθαρά γλυπτική η αντίληψη μου περί φωτογραφίας».

Εικόνα 29: Φάνος Κυριάκου, *The man with no name* (2012), Omikron Gallery, Κύπρος

Από τον τρόπο που παρουσιάζουν οι καλλιτέχνες τη φωτογραφία, σε μερικές περιπτώσεις είναι ορατό πως η μορφή της τέχνης με την οποία ασχολούνται περισσότερο ή το θέμα του έργου ή το που επιθυμούν να εστιάζει το βλέμμα του θεατή, επηρεάζει τον τρόπο παρουσίασης της φωτογραφίας. Ο Πεσλίκας ως ζωγράφος επέλεξε είδος χαρτιού το οποίο προσέδιδε υφή στη φωτογραφία και ο Κυριάκου ως γλύπτης χρησιμοποιεί διάφορα υλικά για την κορνίζα, το πασπαρτού και προσπαθεί να δώσει όγκο στη φωτογραφία. Η Κούτα από την άλλη

επέλεξε βάση του θέματος της τον τρόπο παρουσίασης των φωτογραφιών από σπίτια, όπως και ο Σωκράτους τις φωτογραφίες της πόλης ενώ η Αναστασίου θέλοντας να δώσει έμφαση στα πορτρέτα επέλεξε ουδέτερη κορνίζα και πασπαρτού.

4.2 Επιρροές καλλιτεχνών και ύφος φωτογραφιών

Οι καλλιτέχνες ρωτήθηκαν εάν οι φωτογραφίες τους χαρακτηρίζονται από κάποιο ιδιαίτερο ύφος και αν έχουν δεχτεί επιρροή από κάποιον, όπως κάποιον άλλο καλλιτέχνη ή κάποια χρονολογία.

Ο Πεσλίκας θεωρεί πως έχει επηρεαστεί από την αισθητική του ογδόντα και του εβδομήντα, που είναι η περίοδος που μεγάλωσε, «δηλαδή η ιδέα της φωτογραφίας ως υφή [...] αλλά και μάλλον μέσα από τις εικόνες που αναπαριστούν εκείνη την εποχή». Φέρνει ως παράδειγμα το γεγονός ότι παρακολουθούσε το trailer της ταινίας *Breathless* και κοιτάζοντας τα χρώματα αντιλήφθηκε πως εκείνα είναι τα χρώματα που του αρέσουν. Τότε συνειδητοποίησε πως επί τη δεκαετία του ογδόντα, εκείνα ήταν τα χρώματα και οι υφές που υπήρχαν στις βιντεοκασέτες που έβλεπε «άρα ήταν λογικό όταν έπιασα φωτογραφική μετά, επαγγελματική, στα χέρια μου τούτο προσπαθούσα να κάνω». Στη συνέχεια αναλογίζεται το ενδεχόμενο αυτό να έχει σχέση και με τη ζωγραφική, πιθανόν «υποσυνείδητα λειτουργεί και η ζωγραφική μέσα διότι πάντα εξωγράφιζα οπότε τούτο παίζει σημασία. Τα χρώματα, τα φώτα». Ο Πεσλίκας έχει επηρεαστεί από την αισθητική του εβδομήντα και του ογδόντα όσο αφορά τις φωτογραφίες του όμως υπάρχει περίπτωση να συντελεί και η ζωγραφική κάποιο ρόλο στο ύφος τους.

Η Κούτα προσπαθεί οι φωτογραφίες της να είναι «αρκετά ουδέτερες [...] εν πράγματα που συμβαίνουν γύρω μου και που βρίσκονται γύρω μου ανεξάρτητα που εμένα και εγώ απλά τυχαίνει όταν είμαι τζιαμέ να το προσέξω [...] documentary άποψη ας πούμε». Πιστεύει πως «ταξιδεύοντας πολλά, θωρώντας πολλά βιβλία, θωρώντας πολλές πληροφορίες σίγουρα κάτι κάπου συνέχεια επηρεάζει σε ή έρχεται ας πούμε να γίνει influence μέσα στη δουλειά σου». Αναφέρει πως της αρέσει η τάση των Γερμανών φωτογράφων «να καταγράφουν πάρα πολλά ψυχρά τα πράγματα, με τα χρώματα, τη σύνθεση τους, τον τρόπο που βλέπουν τις μικρές καθημερινότητες ας πούμε» όμως δεν πιστεύει πως καταφέρνει το ίδιο στη δουλειά της.

Η Αναστασίου πιστεύει πως «θυμίζω λίγο πιο πολλά σαν καθαρή στημένη φωτογραφία [...] είναι ένα πορτρέτο focused πάνω στο πρόσωπο και φλου το πίσω [...] μεινίσκουν πάντα έτσι απλές, καθαρές, εκείνο που θέλεις να φαίνεται καθαρό». Δεν αναφέρει αν έχει επηρεαστεί, απλά στο ότι οι φωτογραφίες της εστιάζουν πάνω στο πρόσωπο χωρίς να δίνεται ιδιαίτερη

σημασία στο φόντο και φαίνεται καθαρά εκείνο που θέλει να δείξει.

Η άποψη του Σωκράτους είναι πως όλοι δεχόμαστε επιρροές, «δηλαδή να απαντήσω δεν έχω επηρεαστεί και όποιος απαντήσει νομίζω ότι απαντά λάθος». Οτιδήποτε μπορεί να μας ασκήσει επιρροή είτε είναι θετικό είτε είναι αρνητικό γιατί ως άνθρωποι έχουμε την τάση να μιμούμαστε. Δεν αναφέρεται στο ύφος των φωτογραφιών του ούτε ονομάζει κάτι συγκεκριμένο το οποίο τον έχει επηρεάσει. Απλά δηλώνει πως «παρακολουθώ τέχνη, παρακολουθώ καλλιτέχνες [...] είμαι ανοιχτός [...] δεν έχω λογική απάντηση να σου δώσω ή ορθολογιστική».

Οι φωτογραφίες του Κυριάκου «χαρακτηρίζονται από το ύφος του Φάνου [...] εν καταγραφή αλλά πολλά συγκεκριμένη καταγραφή [...] πως αφήνονται τα πράγματα μέσα στο δρόμο [...] συλλέγω πολλά πράγματα και μπαίνουν χωρίς καμία παρέμβαση, δηλαδή ως pure υλικά [...] το κολάζ που δημιουργείται στην πόλη δηλαδή η ανάγκη του να φτιάξεις κάτι και διότι εν θέλεις να ξοδέψεις λεφτά, βρίσκουν πράγματα που γυρώ [...] αρέσκει μου τούτη η απλότητα της εξυπνάδας, το ότι εν χρειάζεται πολλά πολλά». Στη συνέχεια αναφέρει πως αυτή είναι η σχέση του με τη φωτογραφία, «έχω μια ευαισθησία νομίζω στο υλικό διότι κάμνω γλυπτική και ενδιαφέρει με πάρα πολλά το υλικό». Σύμφωνα με τον Κυριάκου το ύφος στις φωτογραφίες του πηγάζει από τη συγκεκριμένη καταγραφή που επιλέγει να κάνει και από την ευαισθησία που έχει στο υλικό. Η ενασχόληση του με τη γλυπτική επηρεάζει το τι επιλέγει να καταγράψει.

Ανακεφαλαιώνοντας, ο Πεσλίκας και ο Κυριάκου έχουν επηρεαστεί από τις κύριες μορφές τέχνης με τις οποίες ασχολούνται, ζωγραφική και γλυπτική αντίστοιχα, καθώς ο Πεσλίκας έχει επηρεαστεί και από τις δεκαετίες του εβδομήντα και του ογδόντα. Η Κούτα και ο Σωκράτους υποστηρίζουν πως σίγουρα δέχονται επιρροές από τις πληροφορίες με τις οποίες έρχονται σε επαφή, όμως δεν ονομάζουν κάτι συγκεκριμένο. Η Αναστασίου δεν ανέφερε αν υπάρχει κάτι που ίσως της ασκεί επιρροή, όμως αυτό που χαρακτηρίζει της φωτογραφίες της είναι η απλότητα και η καθαρότητα αυτού που ήθελε να καταγράψει εστιάζοντας πάνω στο πρόσωπο χωρίς να δίνει έμφαση στο τι βρίσκεται στο φόντο. Το ύφος των φωτογραφιών του Πεσλίκας παραπέμπει στην αισθητική του ογδόντα, τα χρώματα και υφές. Η Κούτα προσπαθεί οι φωτογραφίες της να είναι ουδέτερες και έχουν το ύφος της φωτογραφίας ντοκιμαντέρ.

5 Προϋποθέσεις

5.1 Η αναγκαιότητα υφιστάμενων γνώσεων για κατανόηση φωτογραφικών έργων

Ως επί τω πλείστον, οι καλλιτέχνες εξέφρασαν την άποψη ότι δεν είναι αναγκαίο οι υφιστάμενες γνώσεις κάποιου να περιλαμβάνουν τη θεωρία και την ιστορία της φωτογραφίας ούτως ώστε να είναι κατανοητό το έργο τους.

Ο Πεσλίκας χαρακτηρίζει τα έργα του καθημερινά και πολύ απλά και διατυπώνει την άποψη του κατά την οποία «δεν χρειάζεται να γνωρίζουμε την ιστορία για να κατανοήσουμε οτιδήποτε». Στην συνέχεια εξηγεί λέγοντας πως η ιστορία αφορά το παρελθόν και όταν κάποιος είναι ανοιχτός ως άνθρωπος και αντιλαμβάνεται το παρόν τότε μπορεί να αντιληφθεί και κάτι για κάποιο έργο. Ωστόσο η αντίληψη του θα βασίζεται στην εποχή στην οποία μεγάλωσε.

Διαφορετικά εκφράζει την άποψη της η Κούτα, σύμφωνα με την οποία όσο περισσότερες γνώσεις έχεις για κάποιο θέμα, διαφοροποιείται και το επίπεδο στο οποίο μπορείς να διαβάσεις ένα έργο. Παρόλα αυτά κανένας άνθρωπος «εν θα έχει την ίδια ανάγνωση με κάποιον άλλο όσο αφορά τη δουλειά μου, οποιουδήποτε όχι μόνο τη δική μου». Όσο περισσότερα γνωρίζεις για τη δουλειά κάποιου καλλιτέχνη και για την ιστορία της τέχνης, «σίγουρα καταφέρνεις να μπεις πολλά πιο βαθιά μέσα στη δουλειά του».

Η γνώμη της Αναστασίας είναι πως για να κατανοήσεις τα έργα της δεν χρειάζεται να γνωρίζεις ιδιαίτερα την ιστορία της φωτογραφίας αλλά την ιστορία της τέχνης εφόσον η φωτογραφία δεν είναι το κυριότερο μέσο που χρησιμοποιεί στη δουλειά της.

Η άποψη του Σωκράτους έχει ως εξής «εν μπορώ να μπω σε τούτη τη διαδικασία η αλήθεια, πως κατανοεί ο κόσμος ένα έργο [...] ο κόσμος υπάρχει κάποιες φορές που μπορεί να το καταλάβει και κάποιες φορές που εν μπορεί [...] έτσι εμπειρικά νομίζω ότι η πρόθεση σου σε εκείνο που κάνεις [...] αν έχει ειλικρίνεια και εσύ είσαι πιστός σε εκείνο που κάμνεις εν να βρεθεί έστω και ένας που εν να βρεθεί και εν να το καταλάβει ακριβώς ή εν να του μιλήσει το έργο ή εν να επικοινωνήσει με το έργο, εν πάρα πολλά σημαντικό». Επίσης αναφέρει πως ακόμη και καλλιτέχνες που είναι ευρέως γνωστοί, δεν γνωρίζουμε αν τα έργα τους είναι κατανοητά από όλους.

Ο Κυριάκου δεν πιστεύει πως απαιτείται η γνώση της ιστορίας και της θεωρίας της φωτογραφίας για την κατανόηση της δουλειάς του, «όχι εν νομίζω, εν έχει να κάνει με την ιστορία της φωτογραφίας η δουλειά μου [...] ούτε το μελέτησα ποτέ [...] απλώς φκάλλω

πράγματα τα οποία με ενδιαφέρουν και μετά αναλύω τα και με κάποιο τρόπο μπαίνουν μέσα στη δουλεία μου».

Από τις απόψεις των καλλιτεχνών διαφέρουν, ο Πεσλίκας θεωρεί πως είναι σημαντικότερο κάποιος να είναι ανοιχτός ως άνθρωπος και αντιλαμβάνεται το παρόν για να κατανοήσει ένα έργο παρά να είναι γνώστης της ιστορίας ενώ η Κούτα υποστηρίζει πως όσες περισσότερες γνώσεις έχεις για την ιστορία της τέχνης και τη δουλειά ενός καλλιτέχνη τόσο περισσότερο μπορείς να κατανοήσεις το έργο του. Η Αναστασίου επίσης θεωρεί πως πρέπει κάποιος να γνωρίζει την ιστορία της τέχνης ώστε να κατανοήσει τα έργα της. Ο Σωκράτους πιστεύει πως η κατανόηση των έργων ή η επικοινωνία μαζί τους βασίζεται στην ειλικρίνεια και το κατά πόσο είσαι πιστός σε αυτό που κάνεις. Ο Κυριάκου από την άλλη δεν θεωρεί πως είναι αναγκαία η γνώση της ιστορίας της φωτογραφίας εφόσον απλά καταγράφει πράγματα τα οποία τον ενδιαφέρουν και τα ενσωματώνει στη δουλειά του.

5.2 Μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις

Το κινέζικο ρητό “μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις”, δεν υποστηρίζεται από τους περισσότερους καλλιτέχνες.

Ο Πεσλίκας θεωρεί πως «ένεν θέμα το τι λέει η φράση, εν το θέμα η σχέση λόγου και εικόνας πλέον [...] αν μπορούμε να αντικαταστήσουμε τη γλώσσα με μια εικόνα, όχι γιατί η γλώσσα είναι ένα πράγμα αυτόνομο [...] εν να το αντιληφθώ διαφορετικά [...] βρίσκω ότι εν πολλά λαϊκή παροιμία η οποία εν εκφράζει καθόλου την εποχή μας, τούτο ίσως μπορεί να εκφράζεται μέσα από τα media και που την τηλεόραση και τις διαφημίσεις αλλά στην τέχνη δεν ισχύει». Σύμφωνα με τον καλλιτέχνη διαφορετικά αντιλαμβάνεται κάποιος κάτι αν του το εκφράσεις μέσω λόγου και αλλιώς αν του δείξεις μια φωτογραφία, το ένα δεν μπορεί να αντικαταστήσει το άλλο.

Η φράση χαρακτηρίστηκε «κλισέ» από την Κούτα και πως της είναι αδιάφορη. Πρόσθεσε πως δεν εμβαθύνει σε κάτι ουσιαστικό και δεν είναι αρκετά περιεκτική ώστε να χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια φωτογραφία. «Η φωτογραφία μιλάει από μόνη της», άλλο ο λόγος και άλλο η εικόνα.

Σύμφωνα με την Αναστασίου το κινέζικο αυτό ρητό ισχύει και πως μια εικόνα μπορεί να αξίζει και περισσότερες από χίλιες λέξεις. Όπως εξηγεί «μια καλή εικόνα μπορεί να έχει ένα τόσο μεγάλο νόημα που να μπορείς να το αναλύσεις τούτο το νόημα και να το εξηγήσεις με

μια μεγάλη έρευνα φιλοσοφική. Δηλαδή μπορεί να κάνει ένα τεράστιο βιβλίο και μια ιστορία φιλοσοφίας μια εικόνα μόνο».

Ο Σωκράτης συγκρίνει τη φωτογραφία με την συγγραφή, την ποίηση και τον κινηματογράφο. Αναφέρει πως «ο συγγραφέας εν να κάτσει να γράψει ένα ολόκληρο βιβλίο [...] ο ποιητής εν να γράψει μια λέξη, τέσσερεις στοίχους, δύο στροφές, δύο συλλαβές και τζιμέσα θα περικλείει όλο το νόημα που θέλει να πει. Ο κινηματογράφος που εν κοντά στη φωτογραφία, εν να πρέπει να περάσει μιάμιση ώρα, δύο ώρες για μια ταινία για να σε φέρει σε εκείνο που θέλει να σε φέρει μέσα από μια διαδικασία. Η φωτογραφία εν έχει τούτη την ικανότητα [...] πρέπει να εν όντως τόσο συμπυκνωμένο μέσα σε μια φωτογραφία τζίνο που θέλεις να πεις [...] άμα πρέπει να 'ναι το έργο μια φωτογραφία που πρέπει να σου πει κάτι».

Ο Κυριάκου δεν πιστεύει πως μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις, διότι κάποτε μπορεί να είναι παραπλανητική η φωτογραφία. Επίσης θεωρεί πως από μια καταγραφή χιλίων λέξεων μπορεί να καταλάβεις πολλά περισσότερα παρά μια φωτογραφία η οποία περικλείει μόνο αυτό που διάλεξε ο φωτογράφος να καταγράψει. Αναφέρει πως «εν μπορώ να πω ότι έχω παραπάνω εμπιστοσύνη σε χίλιες λέξεις παρά στη φωτογραφία αλλά εν είμαι από εκείνους που υποστηρίζει ότι μια φωτογραφία αξίζει χίλιες λέξεις» .

Οι καλλιτέχνες με εξαίρεση την Αναστασίου δεν συμφωνούν με το ρητό “μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις” είτε γιατί δεν πιστεύουν πως μια φωτογραφία αντιπροσωπεύει χίλιες λέξεις είτε γιατί ο λόγος και η εικόνα ως μέσα επικοινωνίας διαφέρουν ως προς το περιεχόμενο.

5.3 Επιτυχημένη φωτογραφία

Προϋποθέσεις για τη σύλληψη μιας πετυχημένης εικόνας ίσως να μην αποτελούν οι γνώσεις του πώς να χειρίζεσαι μια φωτογραφική μηχανή, ούτε το ταλέντο, ούτε ο επαγγελματικός εξοπλισμός. Οι απόψεις των καλλιτεχνών δίστανται.

Ο Πεσλίκας δεν πιστεύει πως «γυρεύουμε επιτυχημένες εικόνες [...] εν πιστεύω ότι θέλει τεχνική [...] επίσης εν σημαίνει ότι πρέπει να εν επαγγελματικός εξοπλισμός [...] αν θέλει κάποιος να μάθει τεχνικές για να καταγράψει τέλεια το φως και τα λοιπά και τα λοιπά, τότε ας μάθει, αλλά για να εκφραστεί κάποιος μπορεί να εκφραστεί και χωρίς».

Σύμφωνα με την Κούτα αυτό διαδραματίζει ρόλο στη σύλληψη μιας πετυχημένης εικόνας είναι το «πόσο ενδιαφέρον είσαι σαν άνθρωπος, πόσο περιεχόμενο έχεις μέσα σου σαν άνθρωπος». Πρέπει να έχεις «μια ευαισθησία ας το πω μέσα σου που να σε κάνει να προσέξεις» κάτι και να το καταγράψεις. Επίσης σε αυτό συμβάλλει και το αν κάποιος μελετά ζωγραφική και γνωρίζει πώς να ισορροπεί η θεματολογία μέσα σε ένα πλαίσιο.

Σημασία για Αναστασίου έχει το να γνωρίζει κάποιος «ποιο είναι το θέμα του, τι ψάχνει και τι θέλει να πει». Θεωρεί πως δεν χρειάζεται ταλέντο για να τραβήξεις μια καλή φωτογραφία και στην περίπτωση που μπορέσεις να μεταδώσεις αυτό που θέλεις να πεις, τότε σημαίνει πως πέτυχες με το πάτημα ενός κουμπιού.

Ο Σωκράτους πιστεύει πως πρέπει να έχεις ταλέντο, να εστιάζεις σε εκείνο που κάνεις και το μυαλό σου να είναι κοφτερό. Ακόμη χρειάζεται πολύ δουλειά και πρωτοτυπία, να μην επαναλαμβάνεις κάτι που είδη έχει ειπωθεί.

Η άποψη του Κυριάκου είναι πως δεν χρειάζεται ταλέντο. Αν η φωτογραφία δεν έχει κάτι να πει, η τεχνική και ο εξοπλισμός δεν εξυπηρετούν σε κάτι. Πρέπει ο φωτογράφος να διακατέχεται από περιέργεια και ευαισθησία και να υπάρχει λόγος που καταγράφει κάτι. Επίσης αναφέρει «θεωρώ πως η φωτογραφία εν κάτι πολλά spontaneous, έναν κάτι που πρέπει να της διασπολλή σημασία».

Συνοψίζοντας, στις απαντήσεις τους εντοπίζονται κοινά στοιχεία όσο αφορά τη σύλληψη μιας επιτυχημένης φωτογραφίας. Ο Πεσλίκας και ο Κυριάκου συμφωνούν στο ότι δεν χρειάζεται απαραίτητα τεχνική και επαγγελματικός εξοπλισμός. Επίσης ο Κυριάκου υποστηρίζει όπως και η Κούτα πως ο φωτογράφος πρέπει να διακατέχεται από κάποιου είδους ευαισθησία. Ακόμη ο Κυριάκου δεν πιστεύει όπως πως χρειάζεται ταλέντο και σε αυτό είναι σύμφωνη και η Αναστασίου. Η Κούτα αναφέρει επίσης πως σε μια επιτυχημένη φωτογραφία διαδραματίζουν ρόλο και οι γνώσεις ζωγραφικής ενώ η Αναστασίου πως πρέπει να είναι ξεκάθαρος στον ίδιο τον φωτογράφο ο σκοπός του. Από την άλλη, η άποψη του Σωκράτους δεν συμπίπτει με κανενός, η οποία είναι πως χρειάζεται ταλέντο, πρωτοτυπία και αφοσίωση.

6 Κύπρος και καλές τέχνες

6.1 Η συμβολή της Κύπρου στη δουλειά των καλλιτεχνών

Σημαντικός παράγοντας θεωρείται ο τόπος από τον οποίο κατάγονται, έζησαν ή ζουν οι καλλιτέχνες. Στη συνέχεια αναλύονται οι τρόποι με τους οποίους το περιβάλλον της Κύπρου μπορεί να επηρεάσει τη δουλειά των καλλιτεχνών.

Ο Πεσλίκας θεωρεί τον εαυτό του τυχερό που δούλεψε στο έντυπο Υστερόγραφο. Το γεγονός αυτό τον βοήθησε λόγω του ότι του προσέφερε περισσότερη δουλειά και τον προέτρεψε να ακολουθήσει μια διαδικασία έρευνας για να ανακάλυψει ενδιαφέρουσες θεματογραφίες. Επίσης μέσω του περιοδικού ο κόσμος τον γνώρισε καλύτερα και ερχόταν σε επαφή με τη δουλειά του καλλιτέχνη.

Το περιβάλλον στην Κύπρο σύμφωνα με την Κούτα μπορεί να συμβάλει και θετικά και αρνητικά. Μπορεί να σου δοθούν ευκαιρίες τις οποίες μπορεί να έχανες στο εξωτερικό όμως κυμαίνονται πάντα στο επίπεδο να αντιπροσωπεύσεις την Κύπρο, όπως σε Μπιενάλε ή φεστιβάλ. Επίσης διεθνής καριέρα δεν μπορεί να επιτευχθεί παραμένοντας στην Κύπρο.

Η Αναστασίου θεωρεί θετικό ότι έχοντας την βάση της στην Κύπρο είναι πιο εύκολο να πραγματοποιεί ταξίδια στο εξωτερικό με σκοπό να εξελίξει τη δουλειά της. Το αρνητικό είναι πως τα ταξίδια κρίνονται αναγκαία εκ μέρους της διότι στην Κύπρο δεν υπάρχουν αρκετά οπτικά ερεθίσματα.

Ο Σωκράτους δηλώνει πως μερικά από τα καλύτερα του έργα τα έχει δημιουργήσει στην Κύπρο. Ακόμη και όταν έφυγε από το νησί, η όλη εμπειρία από την γενέτειρα του «ελειτούργησε και στα έργα που εν είχαν απόλυτα να κάνουν με την Κύπρο». Αναφέρει πως η Κύπρος ως έχει, με όλα όσα συμβαίνουν και με τη θέση στην οποία βρίσκεται, «δεν είναι ένας τόπος τυχαίος [...] υπάρχει ένα πεδίο δράσης μεγάλο, δράσης καλλιτεχνικά».

Η Κύπρος υπήρξε για τον Κυριάκου ο τόπος όπου έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του και τον χαρακτηρίζει ως «τύπου υβριδικός» και είναι κάτι που του κινεί το ενδιαφέρον. Αρνητικό είναι πως δεν προωθείται η δουλειά του, διότι δεν υπάρχει υποδομή και το σύστημα της τέχνης είναι σχεδόν ανύπαρκτο. Θετικό όμως είναι το γεγονός ότι στο νησί λίγοι καλλιτέχνες ξεχωρίζουν, έτσι υπάρχουν περισσότερες ευκαιρίες να λάβεις μέρος σε μεγάλες εκθέσεις στο εξωτερικό, όπως Μπιενάλε.

Όπως συμπεραίνουμε η Κύπρος ως τόπος μπορεί να λειτουργήσει θετικά και αρνητικά για τους καλλιτέχνες. Θετικά επειδή ως νησί είναι ενδιαφέρον και τους έχει εμπνεύσει το κλίμα

που επικρατεί. Αξιοσημείωτο είναι οι διάφορες ευκαιρίες που τους προσφέρονται για να συμμετάσχουν κάπου, ευκαιρίες οι οποίες να μην τους δίνονταν στο εξωτερικό. Ακόμη, η γεωγραφική θέση του νησιού επιτρέπει την εύκολη μεταφορά σε άλλες χώρες. Αρνητικά κρίνονται το ότι δεν είναι εφικτή η διεθνής καριέρα για όποιον επιλέξει να παραμείνει στην Κύπρο όπως και το γεγονός ότι δεν υπάρχουν αρκετά οπτικά ερεθίσματα. Επίσης δεν υπάρχει αρκετά καλή υποδομή για την προώθηση της δουλειάς τους και το σύστημα της τέχνης χαρακτηρίζεται ως «σχεδόν ανύπαρκτο».

6.2 Καλές τέχνες και τα προς το ζην

Σε αυτή την ενότητα εξετάζεται το κατά πόσο είναι εφικτό για ένα Κύπριο καλλιτέχνη να επιβιώσει μονάχα ασκώντας την τέχνη του και παραμένοντας στην Κύπρο. Οι απαντήσεις τους ήταν όμοιες στην προκειμένη περίπτωση.

Τις απόψεις και των πέντε καλλιτεχνών, για το αν μπορεί κάποιος να επιβιώσει ως καλλιτέχνης στην Κύπρο, τις καλύπτει η απάντηση της Κούτας. Στην Κύπρο είναι «σχεδόν αδύνατο να ζεις πουλώντας έργα». Τα έξοδα μιας ατομικής έκθεσης είναι τεράστια και στην περίπτωση που πουληθούν τα έργα τους τότε ίσως να ισοζυγιάσουν τα έξοδα με τις εισπράξεις. Όλοι τους ασχολούνται και με κάτι άλλο, εκτός αν είναι κληρονόμοι κάποιας περιουσίας. Ο Πεσλίκας και η Αναστασίου βρίσκονται στην εκπαίδευση ενώ ο Σωκράτους και ο Κυριάκου είναι κάτοικοι εξωτερικού, Αθήνας και Βερολίνου αντίστοιχα.

6.3 Σημαντικοί Κύπριοι καλλιτέχνες-φωτογράφοι

Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να εκφράσουν ποιους Κύπριους καλλιτέχνες και φωτογράφους θεωρούν ως πιο σημαντικούς. Οι τρεις από τους εικαστικούς ονόμασαν τους παρακάτω καλλιτέχνες και φωτογράφους: Έβελυν Αναστασίου, Πόλυς Πεσλίκας, Σωκράτης Σωκράτους, Φάνος Κυριάκου, Χάρις Επαμεινώνδα, Χριστόδουλος Παναγιώτου, Χάρης Πελλαπαϊσιώτης, Ορέστης Λάμπρου, Παναγιώτης Μηνάς, Στέλιος Καλλινίκου. Ο Σωκράτους αρνήθηκε να απαντήσει στην ερώτηση αυτή και η Κούτα ανέφερε πως δεν ξεχωρίζει κάποιον ώστε να τον χαρακτηρίσει σημαντικό.

6.4 Φωτογραφικοί Όμιλοι

Όταν οι καλλιτέχνες ρωτήθηκαν ποια είναι η γνώμη τους για τους Φωτογραφικούς Ομίλους της Κύπρου, φάνηκε ότι δεν γνώριζαν ιδιαίτερα τον τρόπο λειτουργίας τους, τη δράση και τη

συμβολή τους. Ανέφεραν πως αν μέχρι τώρα οι Όμιλοι έπρατταν κάτι ενδιαφέρον ή σημαντικό, τότε θα το γνώριζαν. Ο Πεσλίκας και η Αναστασίου πρόσθεσαν πως πρέπει να εξελιχτούν και να προκαλέσουν το ενδιαφέρον του κόσμου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της διατριβής, όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή, ήταν η μελέτη ενός δείγματος καλλιτεχνών από την Κύπρο με ποιοτικές μεθόδους ώστε να διερευνηθεί το πότε κρίνεται η φωτογραφία ως κατάλληλη προσέγγιση ενός έργου, οι συνδυασμοί της με άλλες μορφές τέχνης αλλά και οι απόψεις τους περί φωτογραφίας προκειμένου να σχηματιστεί μια εικόνα σχετικά με τις τάσεις της Σύγχρονης Κυπριακής Φωτογραφίας στις Καλές τέχνες. Από την ανάλυση των συνεντεύξεων των πέντε καλλιτεχνών σχετικά με τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί στην παρούσα μελέτη, συμπεραίνεται πως η κύρια λειτουργία της φωτογραφίας για τους καλλιτέχνες είναι η καταγραφή. Επίσης η επιλογή της ως καλλιτεχνική έκφραση βασίζεται στο μπορεί αυτή η λειτουργία της φωτογραφίας να προσφέρει στα έργα τους.

Πιο συγκεκριμένα, όσο αφορά το πρώτο ερώτημα της έρευνας, η φωτογραφία κρίνεται σημαντική διότι ως μορφή τέχνης είναι πιο άμεση στον κόσμο και ως μέσο επιτρέπει την εύκολη και γρήγορη συλλογή εικόνων. Άμεση διότι στην εποχή μας όλος ο κόσμος έχει τη δυνατότητα να βγάλει φωτογραφίες και επειδή αντικατοπτρίζει τον κόσμο δια μέσου του φακού. Αυτό καθιστά πιο εύκολο για τους καλλιτέχνες να περάσουν κάποιο μήνυμα μέσω κάποιου φωτογραφικού έργου.

Σχετικά με το δεύτερο ερώτημα, η επιλογή της φωτογραφίας ως καλλιτεχνική προσέγγιση ενός έργου εξαρτάται από το θέμα του έργου και τι μπορεί να προσφέρει περισσότερο στο έργο που δεν μπορούν οι άλλες μορφές τέχνης. Σύμφωνα με τους καλλιτέχνες επιλέγεται όταν επιζητείται η ρεαλιστική απεικόνιση, η σχέση χρόνου και θέματος ή και τα δύο μαζί. Ακόμη θεωρείται κατάλληλη όταν για τη διεκπεραίωση του έργου είναι αναγκαία η γρήγορη ρεαλιστική καταγραφή αυτών που αντικρίζουν σε εν λόγω στιγμές.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν για το τρίτο ερώτημα, η φωτογραφία μπορεί να αποτελέσει και μέρος κάποιου έργου εκτός από ανεξάρτητη καλλιτεχνική έκφραση. Χρησιμοποιείται περισσότερο από τους καλλιτέχνες σε συνθέσεις κολάζ, ως μέρος μιας εγκατάστασης ή ενός γλυπτού. Σε αυτές της περιπτώσεις συνήθως η φωτογραφία λειτουργεί ως επιπρόσθετη πληροφορία για το όλο έργο. Χρησιμοποιείται ακόμη και ως ντοκουμέντο για τη δημιουργία πινάκων ενώ και η ίδια η φωτογραφία μπορεί να διασπαστεί σε κομμάτια και να αναδημιουργηθεί αποτελώντας μια σύνθεση κολάζ από μόνη της.

Επίσης παρατηρήθηκε πως οι καλλιτέχνες επεμβαίνουν εικαστικά στον τρόπο παρουσίασης

των φωτογραφιών είτε με την επιλογή κορνίζας και πασπαρτού είτε με τον τρόπο που θα στηθούν οι φωτογραφίες. Η επιλογή του τρόπου στησίματος μπορεί να σχετίζεται με το θέμα των φωτογραφιών ή να είναι επηρεασμένη από την κύρια μορφή τέχνης που ασκείται από τον καλλιτέχνη. Σημαντικό κρίνεται και το γεγονός ότι σε εκθέσεις σπάνια παρουσιάζουν μόνες τους τις φωτογραφίες, συνήθως βρίσκονται σε συνδυασμό με άλλες μορφές τέχνης. Αναφορικά με το τέταρτο ερώτημα, οι επιρροές και το ύφος της φωτογραφίας, οι καλλιτέχνες κατά το πλείστον δεν αναφέρθηκαν σε συγκεκριμένες επιρροές. Μονάχα ένας από τους καλλιτέχνες δήλωσε ότι επηρεάστηκε από την αισθητική των δεκαετιών του εβδομήντα και ογδόντα, οι οποίες αποτελούν τη χρονική περίοδο που μεγάλωσε καθώς και από τη ζωγραφική με την οποία ασχολείται χρόνια. Οι υπόλοιποι υποστήριξαν πως δεχόμαστε επιρροές από παντού, από διάφορα οπτικά ερεθίσματα ιδίως μελετώντας, παρατηρώντας και ταξιδεύοντας. Όσο αφορά το ύφος των φωτογραφιών μόνο τρεις από τους καλλιτέχνες αναφέρθηκαν σε αυτό. Η πρώτη καλλιτέχνης είπε πως χαρακτηριστικό των φωτογραφιών της είναι η καθαρότητα και η απλότητα, η δεύτερη πως προσπαθεί οι φωτογραφίες της να είναι ουδέτερες και να είναι φωτογραφίες στυλ ντοκιμαντέρ και ο τρίτος πως το ύφος στις φωτογραφίες του πηγάζει από την ευαισθησία που έχει στο υλικό ως γλύπτης, η οποία σχετίζεται και με την συγκεκριμένη καταγραφή αντικειμένων εντός πόλεων τα οποία τον ενδιαφέρουν.

Ανακεφαλαιώνοντας, οι καλλιτέχνες δεν χρησιμοποιούν τη φωτογραφία ως ανεξάρτητο μέσο αλλά την χρησιμοποιούν κυρίως για τις ιδιότητες της οι οποίες είναι η ρεαλιστική καταγραφή, η αμεσότητα και η εύκολη και γρήγορη συλλογή εικόνων/υλικού. Τις εικόνες που συλλαμβάνουν με τη φωτογραφική, τις εντάσσουν μετέπειτα στη δουλειά τους και γίνονται κολάζ, εγκαταστάσεις αποτελώντας έτσι μέρος ενός εικαστικού διαλόγου. Μπορεί να αποτελέσουν βοηθήματα μερικές φορές είτε για τη δημιουργία ενός πίνακα είτε να χρησιμοποιηθούν ως επιπρόσθετες πληροφορίες για κάποιο έργο. Ο τρόπος χρήσης της φωτογραφίας από τον κάθε καλλιτέχνη τείνει να επηρεάζεται από τις αντιλήψεις του για τη φωτογραφία, τις σπουδές του και τα ενδιαφέροντα του.

Αξιοσημείωτα συμπεράσματα από την μελέτη αυτή τυχαίνουν να είναι και τα εξής. Πρώτο, για την κατανόηση κυρίως των φωτογραφικών έργων είναι σημαντικό κάποιος να είναι ενήμερος για το παρόν και το τι συμβαίνει στον κόσμο γύρω του. Επίσης μπορεί να τα κατανοήσει ευκολότερα αν είναι γνώστης της δουλειάς των καλλιτεχνών των οποίων τα έργα αντικρίζει. Δεύτερο για τη σύλληψη επιτυχημένων φωτογραφιών, ο φωτογράφος πρέπει να διακατέχεται από κάποιου είδους ευαισθησία ώστε να προσέξει κάτι και να το αποτυπώσει.

Επίσης διαδραματίζει ρόλο η ισορροπία της σύνθεσης, η πρωτοτυπία, η αφοσίωση του καλλιτέχνη σε αυτό που κάνει και το κατά πόσο είναι ξεκάθαρος στον ίδιο ο σκοπός του. Τρίτο, η Κύπρος συμβάλει αρνητικά και θετικά για του καλλιτέχνες, δεν προωθεί τη δουλειά τους αλλά τους δίνονται περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή σε μπιενάλε αλλά και περιοδικά λόγω του μικρού ανταγωνισμού. Τα ταξίδια για εξέλιξη και προώθηση της δουλειάς τους είναι αναγκαία κάτι όμως που η γεωγραφική θέση της Κύπρου τα επιτρέπει με ευκολία. Τέταρτο και τελευταίο, στα έργα των καλλιτεχνών δεν υπάρχει κάτι ιδιαίτερα Κυπριακό καθώς φαίνεται ότι ακολουθούν διεθνείς τάσεις.

Κλείνοντας, σημαντικό είναι να αναφερθεί το γεγονός ότι η τέχνη βρίσκεται συνεχώς υπό εξέλιξη και ότι η παρούσα έρευνα αντιπροσωπεύει τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο και είναι βάση της δουλειάς των συγκεκριμένων καλλιτεχνών. Τα αποτελέσματα της δεν γενικεύονται. Νέοι καλλιτέχνες εμφανίζονται συνεχώς οι οποίοι προσεγγίζουν όλο και περισσότερο τη φωτογραφία ως μέσο έκφρασης. Η παρούσα μελέτη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας του συγκεκριμένου τομέα στο μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anastasiou, E. (Artist). (2011). *35 mins* [Photo installation], Retrieved April 2, 2012, from: <http://www.evelynanastasiou.com/35-mins>

Anastasiou, E. (Artist). (2011). *Jonathan* [Photo collage], Retrieved April 2, 2012, from: <http://www.evelynanastasiou.com/Young-Livers>

Anastasiou, E. (Artist). (2011). *Pat* [Photo collage], Retrieved April 2, 2012, from: <http://www.evelynanastasiou.com/Young-Livers>

Anastasiou, E. (Artist). (2011). *Puntala Rock I* [Photo installation], Retrieved April 17, 2012, from: <http://www.evelynanastasiou.com/Puntala-Rock-I>

Ένας Κύπριος φωτογραφίζει την Αθήνα του 21ου αιώνα. (2010). Ανακτήθηκε 30, Μαρτίου, 2012, από <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=335627>

Ιωάννου, Α. (2011, Δεκέμβρης). Μεθοδολογία έρευνας στα πολυμέσα και γραφικές τέχνες. *Συνεντεύξεις και εθνογραφία* [Powerpoint slides]. Διάλεξη που διεξήχθη από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λεμεσός, Κύπρος.

Inviolable / Refuge [Installation]. (2011). Retrieved Aril 2, 2012, from: <http://ex-chamber-memo2.seesaa.net/article/250380810.html>

Kyriacou. P. (Artist). (n.d.). *The archive of four* [Photograph], Retrieved March 22, 2012, from: http://www.phanoskyriacou.com/the_giant_midget/arhive_of_four/Pages/archive_of_four.html#76

Kyriacou. P. (Artist). (n.d.). *The archive of four* [Photograph], Retrieved March 22, 2012,

from:

http://www.phanoskyriacou.com/the_giant_midget/arhive_of_four/Pages/archive_of_four.html#77

Kyriacou. P. (Artist). (n.d.). *The archive of four* [Photograph], Retrieved March 22, 2012, from:

http://www.phanoskyriacou.com/the_giant_midget/arhive_of_four/Pages/archive_of_four.html#78

Kyriacou. P. (Artist). (n.d.). *The archive of four* [Photograph], Retrieved March 22, 2012, from:

http://www.phanoskyriacou.com/the_giant_midget/arhive_of_four/Pages/archive_of_four.html#79

Kyriacou, P. (Artist). (2010). *Swift flowing rivers and up the far hillsides* [Sculpture], Retrieved April 3, 2012, from:

http://www.phanoskyriacou.com/the_giant_midget/2010/Pages/swif_flowing_rivers.html#5

Loizos, P., Philippou, N. & Stylianou-Lambert, T. (2010). *Re-envisioning Cyprus*. Nicosia: University of Nicosia Press.

McAteer, E. (1998). Interviews. In J. Harvey (ed.), *Evaluation cookbook* (pp. 40-41).

Retrieved from <http://www.icbl.hw.ac.uk/ltidi/cookbook/interviews/printable.pdf>

Παπαδοπούλου, Ι. (2009). *Chrysa Nicoleri Photography*. Ανακτήθηκε από

<http://nikoleri.gr/Nikoleri%20-%20Case%20Study-gr.pdf> (case study)

Πάρπα, Ε. (2009). Looking for answers not questions [ηλεκτρονική μορφή] *Υστερόγραφο*, 4, 12-13.

Πάρπα, Ε. (2010). Έβελυν Αναστασίου [ηλεκτρονική μορφή] *Υστερόγραφο*, 15, 5-6.

Πάρπα, Ε. (2011, Οκτώβρης 23). Πανκ Εξωτισμός. *Ο Φιλελεύθερος*, σελ.48. Ανακτήθηκε από <http://www.philenews.com/Digital/Default.aspx?d=20111023&rn=1>

Πάρπα, Ε. (2011). *Το πείραμα της Κύπρου*. Exhibition catalog, Σωκράτης Σωκράτους: Απαράβατο Άσυλο. Λευκωσία, Κύπρος: Omikron Gallery

Πάρπα, Ε. (2012). Πώς να φτιάξεις ένα κήπο. Exhibition catalog, Λευκωσία, Κύπρος: Οίκημα Συλλόγου Επαγγελματιών Εικαστικών Τεχνών Το Φυτόριο

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.

Συνανίδη, Ε. Β. (2008). Η εικόνα της μάρκας sony στην Ελλάδα (Διδακτορική Διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο, 2008). Ανακτήθηκε από <http://library.panteion.gr:8080/dspace/bitstream/123456789/932/1/synanidi.pdf>

Σχίζας, Τ. (2011). *Η τεχνική της αναλογικής και της ψηφιακής φωτογραφίας*. (4th ed.). Θεσσαλονίκη: Είδωλο Φωτογραφικό. Available from <http://www.photoeidolo.gr/N/7%20BOOK/index.html>

Socratis Socratous [Installation]. (2004). Retrieved April 2, 2012, from: <http://www.vamiali.net/DBSS.htm>

Socratous, S. (Artist). (2010). *Photographs Athens* [Photo installation], Retrieved April 17, 2012, from: <http://www.omikrongallery.com/artists/Socratis%20Socratous/EN/SocratousEN.html>

Socratous, S. (Artist). (2011). *Architectural Strategy* [Photograph], Retrieved April 2, 2012, from: <http://www.omikrongallery.com/artists/Socratis%20Socratous/SS%20catalogue.pdf>

Socratous, S. (Artist). (2011). *Architectural Strategy* [Photograph], Retrieved April 2, 2012, from: <http://www.omikrongallery.com/artists/Socratis%20Socratous/SS%20catalogue.pdf>

Socratous, S. (Artist). (2011). *Architectural Strategy* [Photograph], Retrieved April 2, 2012, from: <http://www.omikrongallery.com/artists/Socratis%20Socratous/SS%20catalogue.pdf>

Stylianou-Lambert, T. (2009). Postmodernism and Cypriot Photography Today, *Arteri*, 9, 3-5.

Τσαπατσούλης, Ν. (2005). Αλληλεπίδραση ανθρώπου υπολογιστή. *Αξιολόγηση διαδραστικών συστημάτων: Διερευνητική αξιολόγηση* [PDF document]. Ανακτήθηκε από ιστοσελίδα με σημειώσεις διαλέξεων στο διαδίκτυο:
<http://www2.cs.ucy.ac.cy/~nicolast/courses/cs435/lectures/hci20.pdf>

Φιοραδάντε, Β. (1989, Απρίλης). Μοντερνισμός και μεταμοντερνισμός ή προς μια ριζοσπαστική κριτική του μεταμοντερνισμού. *Θέσεις*, 27. Ανακτήθηκε από http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=249&Itemid=29

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A. Ερωτήσεις Συνέντευξης

- [Αρχική] Μίλησε μου για την επιλογή σου να ασχοληθείς με τις καλές τέχνες. (Πότε; Που σπούδασες; Ποιες μορφές τέχνης σου κεντρίζουν περισσότερο το ενδιαφέρον; Πως διεύρυνες τις γνώσεις σου;)
- [Προκαθορισμένη] Θεωρείς πως η φωτογραφία είναι σημαντική ως τέχνη και γιατί;
- [Προκαθορισμένη] Πότε επιλέγεις τη φωτογραφία ως μέσο έκφρασης; (ποια η διαφορά της από άλλα καλλιτεχνικά μέσα;)
- [Προκαθορισμένη] Χρησιμοποιείς τη φωτογραφία και ως δεύτερο μέσο σε έργα σου;
- [Προκαθορισμένη] Οι φωτογραφίες σας χαρακτηρίζονται από κάποιο ιδιαίτερο ύφος; Έχετε επηρεαστεί από κάποιον;
- [Προκαθορισμένη] Χρειάζεται κάποιος να γνωρίζει την ιστορία και τη θεωρία της φωτογραφίας για να κατανοήσει τη δουλειά σας; (μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις;)
- Τι είναι αυτό που χρειάζεται ώστε κάποιος να καταφέρει να συλλάβει μια πετυχημένη εικόνα με το πάτημα ενός κουμπιού; (τεχνική; ταλέντο; σωστός χειρισμός της μηχανής;)
- [Προκαθορισμένη] Νιώθεις πως το περιβάλλον στην Κύπρο επηρεάζει/προωθεί τη δουλειά σου;
- [Προκαθορισμένη] Θεωρείς πως κάποιος μπορεί να επιβιώσει ως καλλιτέχνης στην Κύπρο;
- [Προκαθορισμένη] Υπάρχουν έργα σου σε εξέλιξη αυτή την περίοδο; Τι μπορείς να μου πεις για αυτά;
- [Προκαθορισμένη] Ποιοι θεωρείς ότι είναι οι πιο σημαντικοί Κύπριοι καλλιτέχνες-φωτογράφοι που ασχολούνται με τη φωτογραφία;
- [Προκαθορισμένη] Τι γνώμη έχεις για τους διάφορους Φωτογραφικούς Ομίλους που υπάρχουν στην Κύπρο;

B. Απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων

Απομαγνητοφώνηση 1^η Συνέντευξης

ΣΚΗΝΙΚΟ

Ημερομηνία	03 Φεβρουαρίου 2012
Τοποθεσία	Λεμεσός, στο σπίτι του καλλιτέχνη

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

	ΟΝΟΜΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΗ
X	Χρυστάλα Δούβλη	Φοιτήτρια Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου	21	Δερύνεια	Η ίδια
Π	Πόλυς Πεσλίκας	Καλλιτέχνης	38	Λεμεσός	Καμία

ΣΥΜΒΟΛΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Στην απομαγνητοφώνηση χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα σύμβολα απόδοσης των κειμένων με στόχο την πιστή απόδοση των κειμένων, έτσι ώστε διαβάζοντας τα κείμενα να μπορούμε να φανταστούμε σε γενικές γραμμές πως ειπώθηκε:

- (.) μικρή παύση
- ( ) μεγάλη παύση
- ::: παράταση/επίσυρση της κατάληξης λέξεων
- [ταυτόχρονη ομιλία (στην αρχή εκφωνημάτων που επικαλύπτονται)
- (( )) σχόλια αναλυτή για τις περιστάσεις της επικοινωνίας π.χ. γέλια, χειροκροτήματα, χειρονομίες κ.λπ.
- ; χρήση ερωτηματικού επιτονισμού

Απομαγνητοφωνημένη συνέντευξη

X: Γεια σου Πόλυ θα ήθελα να σου πάρω μια συνέντευξη ( ) Αρχικά μίλησέ μου για την επιλογή σου να ασχοληθείς με τις καλές τέχνες

Π: ε ήταν φυσική κατάληξη (.) τούτο έκαμνα πάντα τούτο έκαμα μετά (.) αποφάσισα να κάνω ( ) εν έχει κάποιον λόγο άλλο (.) δηλαδή πάντα έκαμνα το που μωρό εξωγράφιζα εσχεδιάζα οπότε ήταν η δουλειά που ήξερα να κάμνω πιο καλά

X: Ποιες μορφές σου κεντρίζουν περισσότερο το ενδιαφέρον;

Π: εμ::: ασχολούμαι κυρίως με την ζωγραφική αλλά ε::: νομίζω ενδιαφέρει με οτιδήποτε έχει σχέση με την τέχνη (.) οποιαδήποτε μορφή τέχνης (.) δηλαδή εν απορρίπτω κάτι το οποίο να μπορώ να ασχοληθώ αύριο ή ασχολούμαι παράλληλα (.) εκτός αν θέλεις να σου πω για πια πράγματα ασχολούμαι παραπάνω εγώ

X: ναι σε παρακαλώ

Π: εντάξει (.) ασχολούμαι με τη ζωγραφική με τη φωτογραφία εμ::: και με την (.) γενικώς την εικαστική σκηνοθεσία και επιμέλεια που τούτο μπορεί να περιλαμβάνει μια παράσταση χορού (.) μια θεατρική παράσταση (.) ή και την επιμέλεια ενός βιβλίου::: εντύπου ( ) τα οποία συσχετίζονται πάλι με την ε::: με φωτογραφία με έναν τρόπο (.) εντάξει

X: πως διεύρυνες τις γνώσεις σου σε::: τούτο τον τομέα;

Π: στις τέχνες γενικώς;

X: ναι (.) εκτός του::: ναι σπούδασες

Π: σπούδασα εντάξει αλλά που την άλλη νομίζω::: ήταν η μελέτη (.) πολλή μελέτη και έρευνα (.) ε::: παρακολούθηση (.) ενημέρωση (.) ε::: και οι επαφές με::: μάλλον με τα σωστά άτομα και με διαφορετικά άτομα μεταξύ τους (.) δηλαδή εν περιορίστηκα ότι επειδή είμαι ζωγράφος εν να ασχολούμαι μόνο με τη ζωγραφική ή εν να με ενδιαφέρουν μόνο οι ζωγράφοι (.) ήμουν ζωγράφος και ενδιαφέρον με και οι χορογράφοι παράλληλα (.) ή ενδιαφέρον με ξέρω 'γω οι perform artists ας πούμε ή οι γλύπτες (.) οπότε πάντα::: διότι δεν παύουν να είναι καλλιτέχνες (.) οπότε τα ερωτήματα υποθέτω ότι::: υπέθετα και υποθέτω ακόμα ότι πάντα εν να είναι τα ίδια (.) και τούτος εν ο λόγος που το έκαμα

X: που σπουδάσατε;

Π: ήμουν Γαλλία στο Μοντπελλιέρ (.) τελείωσα Μοντπελλιέρ (.) σχολή καλών τεχνών Μοντπελλιέρ (.) ήμουν πάντα Γαλλία (.) εννοώ οχτώ χρόνια

X: ((χαμόγελο)) θεωρείς ότι η φωτογραφία ως τέχνη είναι σημαντική;(.) και γιατί;

Π: εν σημαντική διότι άλλαξε τον τρόπο που κοιτάζουμε τον κόσμο πρώτα (.) αλλά και ως τέχνη εν σημαντική διότι εν πιο άμεση μάλλον στο::: στο κοινό (.) με τον τρόπο που βλέπει μπορεί να δει ένα έργο τέχνης να καταλάβει κάτι (.) να περάσεις κάτι (.) ανάλογα με το πώς χρησιμοποιείται φυσικά (.) αλλά να εν πάρα πολλά σημαντική (.) διότι εν η εικόνα μας μέσα που έναν φακό άρα βοηθά μας καμία φορά να κάμουμε μια παύση και να αντιληφθούμε το το ποιοι είμαστε (.) τα αιώνια ερωτήματα του ανθρώπου σχετικά με την ύπαρξη του (.) που πάει και τα λοιπά και τα λοιπά και τα λοιπά

X: πότε την επιλέγεις ως μέσο έκφρασης;

Π: πότε την επιλέγω ως μέσο έκφρασης (.) ε::: άμα το θέμα μου το επιβάλλει (.) δηλαδή::: άμα θεωρώ ότι έχει κάτι που με ενδιαφέρει όπως το έργο Andrei Catalin που θα είναι στην έκθεση πώς να φτιάξεις έναν κήπο (.) ε::: στην αρχή εσκέφτομουν να το κάνω σχεδιαστικά ας πούμε και ζωγραφικά παράλληλα (.) βέβαια εν να κρατήσω ένα::: μια μελέτη αρχαιακή ε::: κάποιου ανθρώπου(.) αλλά μέσα από ζωγραφική έρευνα και σχεδιαστική (.) μετά αντιλήφθηκα ότι το συγκεκριμένο άτομο το οποίο επέλεξα να παρακολουθήσω ήταν τόσο ακίνητος που ήταν αδύνατο να::: να μπορώ να τον καθηλώσω μέσα σε ένα στούντιο να τον παρακολουθήσω και τα λοιπά (.) έγιναν οι πρώτες φωτογραφίες με σκοπό ας πούμε::: (.) τώρα λέω σου ένα παράδειγμα το συγκεκριμένο έργο για να αντιληφθείς γιατί ήρθε η φωτογραφία να::: να δέσει (.) ε::: οι πρώτες φωτογραφίες που τράβησα με τον Andrei ήταν ε::: απλώς (.) μάλλον για να έχω αρχαιακό υλικό για να μπορώ να ξεκινήσω να ζωγραφίζω και να σχεδιάζω (.) διότι εν θα μπορούσα να τον έχω τις ώρες που τον χρειαζόμουν εις στο στούντιο (.) μετά αντιλήφθηκα ότι τούτο το πράγμα σε ζωγραφικό σχεδιαστικό δεν εγίνετον (.) γιατί εν να έβγαιναν κάτι το οποίο ίσως να μην ήταν σωστό χρονικά (.) δηλαδή μέσα σε τέσσερεις μήνες που είχα για να παρουσιάσω το πρώτο σκέλος του έργου τούτου (.) εν θα έβγαιναν ειλικρινής (.) να το πω έτσι (.) δουλειά σε σχέση με το σχέδιο και τη ζωγραφική (.) δηλαδή κάπου εν να έκλεφκα (.) ενώ η φωτογραφία επρόσφεραν μου μια πιο::: μια αμεσότητα να το πω (.) και μιαν::: ε::: και μια σχέση με τον χρόνο (.) σε σχέση πάλε με το θέμα μου (.) η οποία ήταν πιο ακριβής ( ) ε::: στο τέλος της μέρα εκατάληξε να είναι μια φωτογραφική καταγραφή του συγκεκριμένου ανθρώπου (.) μέσα σε τέσσερεις μήνες δεκατέσσερις χιλιάδες φωτογραφίες που σχετίζονταν άμεσα ή έμμεσα με τον ίδιο και μετά έπρεπε να γίνει μια επιλογή για την πρώτη παρουσίαση ( ) που στην ουσία το συγκεκριμένο έργο έτσι για να σε βάλω μέσα στο έργο είναι::: (.) ο τίτλος της έκθεσης που με κάλεσαν να

λάβω μέρος είναι πώς να φτιάξεις ένα κήπο με επιμέλεια της Έλενα Πάρπα (.) ε::: και βασισμένη πάνω σε::: πάνω στην ιστορία του Φυτωρίου του δημόσιου κήπου Λευκωσίας που έκτισε ο Νεοπτόλεμος (.) ένα υπέροχο κτίσμα της δεκαετίας του εξήντα (.) που σκοπό είχε να::: να καλλιεργήσει ένα κήπο αρκετά ενδη::: ε::: ως επί το πλείστον ενδημικό δηλαδή με κυπριακά φυτά και δέντρα (.) ε και παράλληλα η τάση της εποχής να θέλει να δημιουργήσει κάτι πιο τροπικό και εξωτικό (.) οπότε υπήρχε τούτη η::: να το πω έτσι (.) μια::: η μεταφορική έννοια του πως αποδεχόμαστε εμείς το εξωτικό (.) πως το παρατηρούμε και πως το ενσωματώνουμε μέσα στη::: στο δικό μας πολιτισμό (.) ε::: οπότε η επιλογή το να επιλέξω ένα ρουμάνο εργάτη (.) ένα νέο εργάτη ο οποίος δουλέφκει δεξιά και αριστερά ας πούμε (.) να το πω έτσι (.) ε::: εν να τον παρακολουθήσω::: ως μοντέλο; ή να εν που την μια η::: ( ) ε::: μέσα στα πλαίσια της δικής μου θεματογραφίας (.) γύρω από τον άνθρωπο της ζωγραφικής κυρίως της αναλογραφίας αλλά και της φωτογραφικής παράλληλα και που την άλλη ήταν πως αντιλαμβάνομαι εγώ έναν ξένο και όχι μόνο εγώ αλλά εμείς πως αντιλαμβανόμαστε μάλλον τους ξένους (.) βάζοντας τον να ποζάρει με έναν τρόπο ο οποίος μέσα στον δικό μου οικείο χώρο ή σε άλλους χώρους τους οποίους εγώ επέλεγα (.) ε::: οπότε στην ουσία ήταν κατευθυνόμενη η παρουσία του μέσα στο χώρο και οι πόζες του και από την άλλη ήταν εντελώς ο ίδιος πως αντιδρούσε σε τούτα τα γεγονότα ως ένας εικοσιδυάχρονος ξένος ο οποίος εν έχει καμία σχέση με την τέχνη (.) οπότε στην ουσία έχουμε::: το πώς παρατηρούμε αλλά και στην πραγματικότητα πως είναι κάτι (.) εν η ίδια ιστορία με το::: ε::: πως παρατηρούσαν ας πούμε τους μαύρους οι ευρωπαίοι τον δέκατο ένατο αιώνα (.) εβλέπαν τους τέρατα ας πούμε εφαινονταν τους διαφορετικά (.) ή ένας πίθηκος διαφορετικού χρώματος που εκείνον που γνώριζαν ήταν κάτι τερατόμορφο (.) οπότε στην ουσία τίθονται ερωτήματα αν κατά πόσο επίσης το εξωτικό ή διαφορετικό εν μια πολιτική έννοια (.) τούτα ούλλα τα πράγματα (.) δηλαδή ήταν έννοιες οι οποίες με αφορούσαν στο συγκεκριμένο έργο και η παρουσίαση τους ένι::: ένα πρώτο μέρος της παρουσίασης του έργου ένι οι::: χίλιες τετρακόσιες φωτογραφίες σε πέντε τόμους βιβλίων (.) μαυρόασπρες (.) ε::: χωρίς layout δηλαδή εν είναι βιβλία στην ουσία (.) αλλά εν artist book (.) όπου κάποιος μπορεί να τα μετροφυλλήσει και στην ουσία ένι εικόνες του συγκεκριμένου ατόμου παράλληλα με χώρους που συσχετίζονται ή εγώ προσπαθώ να συσχετίσω με το θέμα ( ) εκούρασα σε

X: όχι (.) είναι πολύ ενδιαφέρον τούτα που είπες

II: α εντάξει

X: και χαίρομαι που θα παρευρεθώ αύριο ((χαμόγελο)) (.) εμ:: ποια είναι η διαφορά που βρίσκεις ανάμεσα στην φωτογραφία και στα άλλα καλλιτεχνικά μέσα;

Π: να το πάρω ως ερώτηση (.) τα αλλά καλλιτεχνικά μέσα ποια εννοείς ας πούμε; τις εικαστικές τέχνες;

X: ναι

Π: η φωτογραφία που μόνη της είναι μια τέχνη (.) η οποία μπορεί να συσχετιστεί αλλά και μπορεί να εν και που μόνη της αυτόνομη (.) ας πούμε τώρα εγώ ζωγραφίζω (.) είμαι ζωγράφος (.) ο οποίος ο οποίος κάμνω figurative ζωγραφική (.) ανθρωποκεντρική τέλος πάντων (.) αρκετά:: α:: με απεικόνιση τέλος πάντων (.) ε:: την φωτογραφία χρησιμοποιώ την πολλές φορές ως μέσον ως ντοκουμέντο ως document για να δουλέψω πάνω στον πίνακα μου για να δουλέψω πάνω στον πίνακα μου (.) ε:: η φωτογραφία ως τεχνική και ως μέσο δεν έχει καμία σχέση με τη ζωγραφική επίσης (.) απλώς και τα δύο είναι μια προσπάθεια αναπαράστασης (.) διότι με την ίδια λογική της προσπάθειας μας να προσεγγίσουμε ότι η φωτογραφία εν συγγενική με τη ζωγραφική η μοναδική τους σχέση είναι ότι εν και τα δύο επίπεδα (.) αλλά θα μπορούσε να ήταν η ίδια προσπάθεια που προσπαθεί ένας γλύπτης να αναπαραστήσει ένα σώμα με μια φωτογραφία ενός σώματος (.) με την ίδια λογική (.) άρα:: εμ:: επίσης όταν μιλούμε για ζωγραφική μιλούμε για ζωγραφικότητα που εν διαφορετικό το ένα που το άλλο (.) όταν λέμε ζωγραφική εννοούμε μια έννοια αρκετά μεγάλη η οποία εμπεριέχει την ιστορία της προσπάθειας του ανθρώπου να καταγράψει τον εαυτό του μέσω μερικών γνωστών τεχνικών λαδομπογιάς νερομπογιάς και τα λοιπά (.) ε:: τον εαυτό του ή εκείνο που νομίζει ότι έني επίσης (.) ε:: σε διδιάστατο (.) το θέμα είναι ότι ε:: η ζωγραφική επίσης εν έχει χρόνο ενώ η φωτογραφία έχει χρόνο (.) και όταν λέω η ζωγραφική εν έχει χρόνο εννοώ ότι η ζωγραφική ζει ανάλογα με το περιβάλλον που θα την βάλεις και μεταλλάσσεται μέσα από τα χρόνια (.) μέσα από την φθορά της μέσα από τον τρόπο που μπορεί να αντιληφθεί κάποιος την επιφάνεια της ζωγραφικής (.) διότι ας πούμε τώρα:: άμα σου δείξω ένα πίνακα του Μάρθου μάλλον του Francis Bacon ο οποίος εν ανάμεσα του figurative και του abstract ((δείχνει τον πίνακα που βρίσκεται στον τοίχο)) ε:: ο καθένας μας βλέπει άλλα πράγματα (.) ένεν; δηλαδή εν να αντιληφθείς α ναι υπάρχει ένα σώμα (.) κάτι (.) αλλά τα συναισθήματα τα οποία δημιουργεί τούτο το πράγμα (.) και εν η επιφάνεια της ζωγραφικής που τα δημιουργεί τούτα τα πράγματα (.) ένεν μια εικόνα διότι στην ουσία εν ζωγραφική ένεν εικόνα (.) ε:: εν άλλο (.) εμ:: έχει μια φράση της Marlene Duma η οποία εν μια πάρα πολλά σημαντική ζωγράφος του ογδόντα και του ενενήντα (.) η οποία όταν την

ερώτησεν κάποιος γιατί παρουσιάζει τούτο το γυμνό κοριτσάκι έτσι με τούτο τον τρόπο οποίος μπορεί να φανεί εξευτελιστικός και λέει του this is not a girl it's a painting (.) οπότε αντιλαμβάνεσαι το πώς αντιλαμβάνεται επίσης ο κόσμος το τι μιλούμε ζωγραφική (.) η ζωγραφική εν ζωγραφική και η φωτογραφία εν φωτογραφία (.) η φωτογραφία αναπαριστά μια εικόνα μιας πραγματικότητας η ζωγραφική προσπαθεί να αντιληφτεί τι είναι εκείνη η εικόνα της πραγματικότητας αλλά μέσα που διαφορετικές τεχνικές που στην ουσία ένεν εκείνη η εικόνα (.) εν ζωγραφική (.) άρα εν έχουμε τίποτε κοινό το ένα με το άλλο (.) αντιθέτως όμως εγώ χρησιμοποιώ τη φωτογραφία ως document βασικό στη δουλειά μου για να ξεκινήσω ένα πίνακα (.) εν σημαίνει όμως ότι με ενδιαφέρει η εικόνα πάνω στον πίνακα της φωτογραφίας στην ουσία

X: ξαναπέστε το αυτό

Π: εννοώ εν με::: εν σημαίνει ότι με ενδιαφέρει αποκλειστικά και η εικόνα που βλέπω πάνω στη φωτογραφία για να τη χρησιμοποιήσω (.) μπορεί να είναι απλώς η υφή ή το χρώμα που βλέπω πάνω στην επιφάνεια της φωτογραφίας π.χ. αν εν ένα πρόσωπο (.) ε::: μάλλον μπορεί να εν η πόζα μπορεί να εν το χρώμα του δέρματος πως αναπαρίσταται πως καταγράφεται άρα στην ουσία χρησιμοποιώ τούτα τα πράγματα τα στοιχεία (.) τζιαμέ ναι εν η μοναδική συγγένεια αλλά ως τζιαμέ

X: χρησιμοποιάς την και αλλού την φωτογραφία;

Π: την φωτογραφία που μόνη της ως φωτογραφικόν ως ως έργο ναι (.) ας πούμε όπως το έργο Andrei catalin_τούτα τα βιβλία εν που μόνα τους (.) εν έχουν καμία σχέση (.) φωτογραφίες ( ) αλλά και άλλες φωτογραφίες οι οποίες είναι σειρά φωτογραφιών μάλλον τις οποίες εκατέγραφα και υπάρχουν από μόνες τους σε έργα (.) μάλλον εν η εικόνα της φωτογραφίας που με ενδιαφέρει παραπάνω εμένα (.) η τεχνική της φωτογραφίας εν με ενδιέφερε ποτέ εξάλλου εν ξέρω καν να χρησιμοποιώ τις φωτογραφικές μηχανές να στο πω έτσι (.) παρόλο που κάποτε εμφάνιζα φωτογραφίες μαυρόασπρες ( ) αστείο βρήκα μερικές προχθές (.) πριν είκοσι χρόνια και ((γέλιο)) και::: ναι ήξερα να εμφανίζω φιλμ και να εμφανίζω φωτογραφίες (.) πλέον ούτε καν το manual της φωτογραφικής μηχανής ξέρω να χρησιμοποιώ εν το γνωρίζω καν

X: εννοείς τώρα που είναι οι ψηφιακές;

Π: μ::: και τις αναλογικές μεν νομίζεις ότι ξέρω ((χαμόγελο))

X: α ((χαμόγελο))

Π: απλώς κάθε φορά αν μου δώσεις μια φωτογραφική εν να προσπαθήσω να εφαρμόσω εκείνο που μπορεί να κάνει η φωτογραφική στα δικά μου μέτρα

Χ: ναι

Π: και το flash εν να το χρησιμοποιήσω ανάλογα::: το day light εν να το χρησιμοποιήσω::: τα ατυχήματα αρέσκουν μου (.) δηλαδή προσπαθώ να βρω μια ζωγραφικότητα στη φωτογραφική πολλές φορές (.) τούτο μπορεί να σε ενδιαφέρει επίσης

Χ: ναι ναι

Π: δηλαδή καμία φορά υπάρχει μια ζωγραφικότητα (.) ας πούμε και η εκτύπωση τωρά των βιβλίων τούτων που έκαμα εκείνο που με ενδιέφερε παραπάνω ήταν πως φαίνεται η εικόνα πάνω στο συγκεκριμένο χαρτί (.) αν είναι μαυρόασπρη πως φαίνονται τα grains αν έχει grains (.) άρα στην ουσία έναν η εικόνα που με ενδιέφερε τόσο όσο::: τούτο το αποτέλεσμα

Χ: ενδιαφέρουσα άποψη (.) εμ::: οι φωτογραφίες σας χαρακτηρίζονται που κάποιο συγκεκριμένο ύφος; αν μπορώ να το αποκαλέσω ύφος (.) ή για παράδειγμα έχετε επηρεαστεί από κάποιον; ( ) ή κάτι;

Π: νομίζω εν η αισθητική του ογδόντα και του εβδομήντα που μεγάλωσα δηλαδή η ιδέα της φωτογραφίας ε::: ως::: ως υφή::: όπως το αντιλαμβανόμουν τότε (.) αλλά και μάλλον μέσα που τις εικόνες που αναπαριστούν εκείνη την εποχή::: νομίζω επηρέασεν με ναι (.) δηλαδή::: προχθές έβλεπα ένα::: ένα trailer του::: ((κτυπάει επανειλημμένα το δάκτυλο του στην περιφέρεια του φλιτζανιού που κρατάει)) ε::: πως το λέμε; Breathless με τον Richard Gere το οποίο πάει δέκα λεπτά trailer (.) και έβλεπα τα χρώματα και λέω ναι αφού εν τούτα τα χρώματα που μου αρέσουν (.) και συνειδητοποιώ ότι ναι επί μια δεκαετία του ογδόντα έβλεπα βιντεοκασέτες με τούτα τα χρώματα και τις υφές μέσα από το βίντεο (.) άρα ήταν λογικό όταν έπιασα φωτογραφική μετά επαγγελματική στα χέρια μου τούτο προσπαθούσα να κάνω ((γέλιο)) εν ήταν κάτι παράλογο (.) αλλά εντάξει ίσως έχει σχέση και με την ζωγραφική επίσης (.) υποσυνείδητα λειτουργεί και η ζωγραφική μέσα διότι::: ζωγραφίζω πάντα (.) πάντα εζωγράφιζα οπότε τούτο το πράγμα παίζει σημασία (.) τα χρώματα τα φώτα::: εντάξει (.) η θεματογραφία συνήθως εν συγκεκριμένη εν οι οικείοι μου άνθρωποι ή το περιβάλλον μου ας πούμε (.) πάντα τούτο φωτογραφίζω (.) ή μπορεί να είναι κάτι στο δρόμο το οποίο μπορώ εγώ να συσχετιστώ μαζί του::: (.) να το πω έτσι; (.) εν με ενδιαφέρει ας πούμε να κάνω πολιτική φωτογραφία εννοώ να φωτογραφίσω την παλιά Λεμεσό::: αλλά ενδιαφέρει με ας πούμε να φωτογραφίσω μια::: μίαν επιγραφή πάνω σε ένα τοίχο

X: που μπορεί να σε εκφράζει

Π: ναι

X: αχάμ ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι)) εμ::: χρειάζεται κάποιος να γνωρίζει την ιστορία και τη θεωρία της φωτογραφίας για να κατανοήσει τα έργα σας;

Π: όχι ( ) εν πολλά καθημερινά (.) εν πολλά απλά (.) εννοώ εν θα τον βάλω σε::: εν πιστεύω ότι χρειάζεται να γνωρίζουμε την ιστορία για να κατανοήσουμε οτιδήποτε διότι η ιστορία εν και το παρόν (.) άρα που τη στιγμή που ένας άνθρωπος εν να το πω έτσι (.) εν ανοιχτός να::: να αντιληφθεί το παρόν του σίγουρα μπορεί να αντιληφθεί και κάτι (.) δηλαδή αν ας πούμε εκείνα τα έργα της ε::: της Έβελυν Αναστασίου ((δείχνει στον τοίχο καθραρισμένα τα έργα)) τα οποία εν μεταξοτυπίες αλλά::: αναγνωρίζουμε άμεσα ότι εν drums κάποιων συγκροτημάτων (.) σίγουρα αν εν κάποιος νέος αντιλαμβάνεται ότι εν kings of leon που γράφει και ότι εν drums (.) αν εν ο μπαμπάς μου ας πούμε εν να σου πει ε::: εν που την εποχή του Elvis;

X: ((χαμόγελο))

Π: διότι εκείνο μπορεί να αντιληφθεί (.) διότι τότε γεννήθηκε και τότε ήταν οι φωτογραφίες που έβλεπε (.) αλλά ανάλογα με το πόσο alert είσαι με την εποχή σου τόσο μπορείς να αντιληφθείς και τα πράγματα επίσης (.) νομίζω (.) τούτο εν το σημαντικό

X: ναι (.) να σας ρωτήσω κάτι άλλο (.) η έκφραση που λέμε “μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις” την πιστεύετε;

Π: όχι ε::: όχι (.) εννοώ εν μπορώ να την βρω τη σχέ::: ε ένεν θέμα το τι λέει η φράση (.) εν το θέμα η σχέση λόγου με εικόνες πλέον (.) τούτο που με ρωτάς (.) άρα εννοώ::: ε::: βάζεις μου ένα ερώτημα πολλά μεγάλο (.) δηλαδή το αν μπορούμε να αντικαταστήσουμε τη γλώσσα με μια εικόνα (.) όχι γιατί η γλώσσα είναι ένα πράγμα αυτόνομο (.) άρα διαφορετικά (.) εν έχει ηχητική με φωτογραφία (.) εμένα άμα θέλεις να μου πεις κάτι αν εν και χίλιες λέξεις εν να κάτσω να σε ακούσω ας πούμε αλλά αν κάποιος θέλει να μου δείξει κάτι εν να μου δείξει μια φωτογραφία (.) εν να το αντιληφθώ διαφορετικά (.) αντιλαμβάνομαι τη φράση ξέρω τη φράση και ξέρω ότι ε::: αλλά όχι βρίσκω ότι εν πολλά λαϊκή παροιμία η οποία εν εκφράζει καθόλου την εποχή μας (.) τούτο που ίσως μπορεί να εκφράζε::: να εκφράζεται μέσα που τα media και που τηλεόραση και τις διαφημίσεις αλλά στη τέχνη δεν ισχύει

X: ρωτώ επειδή στην εποχή μας η φωτογραφία είναι και μέσο επικοινωνίας

Π: ναι εν τούτο που είπα (.) αν στη διαφήμιση στο marketing τούτο το πράγμα θέλουν να ισχύει (.) ναι ισχύει (.) απλώς στην τέχνη τούτο το πράγμα νομίζω εν ισχύει εκτός αν είναι μια τέχνη η οποία παίζει πάρα πολλά με το marketing και θέλει να εν πολλαπλή (.) που υπάρχουν τούτοι οι καλλιτέχνες που το κάνουν και κάνουν το και πάρα πολλά καλά (.) αλλά ( ) αν εν εννιακόσιες ενενήντα εννιά λέξεις εν να με χαλάσει ((χαμόγελο))

Χ: ((χαμόγελο)) εσύ θεωρείς πως (.) ένας άνθρωπος για παράδειγμα που κρατάει μια φωτογραφική επαγγελματική (.) τι είναι εκείνο που χρειάζεται για να συλλάβει μια πετυχημένη εικόνα;

Π: πρώτον δεν πιστεύω ότι γυρεύουμε επιτυχημένες εικόνες (.) γυρεύουμε εικόνες οι οποίες μάλλον ενδιαφέρουν μας εμάς ή είμαστε εμείς (.) δεύτερο εν πιστεύω ότι θέλει τεχνική για να τραβήσει μια εικόνα (.) φτάνει να ξέρει να πατά ένα κουμπί και να βάλει στο αυτόματο ας πούμε κάμνει τη δουλειά του (.) επίσης εν σημαίνει ότι πρέπει να εν επαγγελματικό εξοπλισμός επίσης για να τραβήσει κάτι (.) διότι μερικά πράγματα::: και τούτο το παράδειγμα::: και τούτο το πράγμα που λέω γίνεται πιο έντονο μέσα που τις εικόνες που βρίσκουμε στο ιντερνέτ (.) εν πολλά σημαντικό το πώς ε::: πλέον και οι amateur εικόνες μπορούν να επηρεάσουν τα πάντα (.) μπορούν να επηρεάσουν (.) άρα εν σημαίνει ότι κάποιος πρέπει να είναι επαγγελματίας ή πρέπει να σπουδάσει κάτι (.) ε::: αν θέλει κάποιος να μάθει τεχνικές για να καταγράφει τέλεια το φως και τα λοιπά και τα λοιπά ναι (.) τότε ας τα μάθει (.) αλλά για να εκφραστεί κάποιος μπορεί να εκφραστεί και χωρίς (.) είμαι της άποψης ότι όλοι μπορούν να εκφραστούν όλοι μπορούν να κάνουν τέχνη όλοι μπορούν να κάνουν ζωγραφική όλοι μπορούν να κάνουν φωτογραφία και γλυπτική φτάνει να ξέρουν τι θέλουν (.) άμα ξέρουν τι θέλουν κάμνουν το (.) όταν ξέρω τι γυρέφκω μέσα από τη φωτογραφική μου και με το iphone ή με το κινητό σου μπορεί να το κάνεις τούτο το πράγμα (.) ένεν κάτι το οποίο ε::: περιορίζει με πλέον (.) εγώ έχω εξαιρετικές φωτογραφίες στο iphone ας πούμε ((κοιτάζει τις φωτογραφίες στο iphone του)) και λες κι εσύ::: εντάξει ναι

Χ: εντάξει απλά δεν είναι η ίδια ποιότητα

Π: εντάξει τύπωσέ την τόση ((δείχνει με τα δάκτυλα του σε μικρό μέγεθος)) εν και εν να μείνεις

τζιαμέ ((γέλιο))

Χ: ((γέλιο))

Π: εν και εν θέμα ποιότητας (.) εν θέμα επίσης το τι θεωρείς εσύ ποιότητα (.) τούτος τωρά τούτος που μου τηλεφώνησε εν ο Χρήστος Χατζηχρήστου ο οποίος εν εξαιρετικός φωτογράφος επίσης καλός φωτογράφος (.) νέος (.) πε το

Χ: συγνώμη που διακόπτω (.) που λέω ποιότητα εννοώ αν θα την μεγεθύνεις να:::

Π: ναι τούτο ναι (.) τούτο έني (.) ε::: ας πούμε ο συγκεκριμένος γυρέφκει τη συγκεκριμένη ποιότητα καταγραφής έτσι ώστε να μπορεί να την τυπώσει μεγάλη::: πως να φαίνεται έτσι και τα λοιπά (.) εγώ εν τω έχω τούτο (.) εγώ τραβώ και με flash και ας παθαίνει κρίση άμα εν δίπλα μου γιατί νομίζει ότι σκοτώνω το θέμα (.) εντάξει ο καθένας μας προσεγγίζει τα θέματά του διαφορετικά αλλά δεν παύει να είμαστε φωτογράφοι και να σεβόμαστε ο ένας τον άλλο (.) εγώ δεν θεωρώ ότι είμαι φωτογράφος παρεμπιπτόντως (.) έτσι για να ξεκαθαρίσουμε

Χ: εσείς είστε καλλιτέχνης

Π: ναι εικαστικός να το πω έτσι καλλιτέχνης (.) αλλά φωτογράφος εν και θεωρώ ότι είμαι φωτογράφος

Χ: απλά χρησιμοποιείτε την [σε

Π: [ως μέσο

Χ: ναι ναι ναι (.) νιώθεις ότι το περιβάλλον στην Κύπρο επηρεάζει (.) προωθεί τη δουλειά σου;

Π: ναι είχα την τύχη να δουλεφκω σε ένα έντυπο (.) το Υστερόγραφο (.) που στην ουσία εμείς το κάναμε που το μηδέν (.) άρα τούτο το πράγμα για πέντε χρόνια έδινε μου την ευκαιρία::: εντωμεταξύ εν αστείο γιατί έφκαλα εχτές μερικά γιατί γυρέφκουμε κάτι στοιχεία να έβρουμε που μέσα

Χ: ξαναπές μου

Π: έφκαλα μερικά υστερόγραφα τυχαία εχτές (.) γιατί εγύρεφκα κάτι::: εικόνες που μέσα (.) τούτο το πράγμα βοηθά με έτσι ώστε (.) εβοήθησεν πρώτα απ' όλα να δουλέψω παραπάνω εγώ αλλά και να ψάξω θεματογραφίες οι οποίες μπορούσε να είναι ενδιαφέρον (.) γιατί λείεις ας κάμω το τάδε θέμα και λείεις οκ πώς να το προσέγγιζα δηλαδή; Ή έφκαινα στο δρόμο ή εμείνισκα σπίτι μου και ερχόταν το θέμα σπίτι μου (.) ένεν έτσι το πράγμα (.) και λείεις α πώς να προσεγγίσω το ένα πώς να προσεγγίσω το άλλο (.) οπότεν είχα την τύχη μέσα που τούτο

το έντυπο να δουλέψω και να φκάλω πράγματα προς τα έξω (.) ε:: το να προωθηθεί η δουλεία μου φωτογραφικά:: ποτέ μου εν πούλησα φωτογραφία ας πούμε ούτε με ενδιέφερε να πουλήσω (.) επαρουσίαζα τες αλλά εν ήταν σκοπός μου να πουλήσω κάτι (.) εντάξει έχει που ζητούν αλλά:: εν τις δίνω ακόμα (.) εντάξει προσπαθώ μάλλον να κρατήσω μια ισορροπία μεταξύ των διαφόρων ιδιοτήτων

X: τι εννοείς;

Π: ζωγράφος (.) φωτογράφος

X: ναι

Π: ξέρεις μετά γίνεται ένα μπάχαλο στο πως σε αντιμετωπίζει ο κόσμος (.) εντάξει οκ ας κρατούμε λίγο το balance δαμέ (.) δύο του Απρίλη εν να έχουμε μια έκθεση φωτογραφίας επιμελούμαι την εγώ στην 50 πλην 1 (.) με εμένα και ακόμα τέσσερεις φωτογράφους (.) νέους και ωραίους (.) η οποία νομίζω εν ενδιαφέρουσα έκθεση (.) να σε ενημερώσω αν θέλεις να σου στείλω ένα email να το ξέρεις (.) δύο του Απρίλη θα είμαστε στην 50 πλην 1 και θα είναι ο Χάρης Κυπριανού, ο Χρήστος Χατζηχρήστου, ο Στέλιος Καλλινίκου και ο Παναγιώτης ο Μηνάς

X: σε παρακαλώ στείλε μου ένα μήνυμα

Π: εντάξει διότι νομίζω χαρακτηρίζουν πιστεύω και μια τάση της φωτογραφίας στην Κύπρο πολλά συγκεκριμένη (.) αλλά εν φωτογράφοι φωτογράφοι αν σε ενδιαφέρει (.) ας πούμε τζιαμέ μπορεί να πουλήσω (.) και ο λόγος τι είναι; ότι τώρα που έχω τα βιβλία:: που μέσα στα βιβλία μπορώ να φκάλω πέντε καρτ ποστάλ τις οποίες να τις δίνω δωρεάν (.) αλλά πάλε εν θα πουλήσω είδες; εν πελλάρες που λαλώ (.) εννοώ που φωτογραφίες αλλά κάποιος άμα τις μαζέψει και βάλει τες πας τον τοίχο του τούτο εμένα ενδιαφέρει με (.) ε:: ήταν αστείο πριν κανένα χρόνο:: όχι πριν κανένα χρόνο (.) μερικούς μήνες έστειλε μου ένας φίλος μου στο facebook που έναν φίλος μου ο άνθρωπος απλώς μάλλον εγνώρισεν με μέσα που τα περιοδικά (.) και λέει μου στην πολυκατοικία που μεινίσκω στο ισόγειο λαλεί μου στην είσοδο έχει καρφίτσωμένο ένα τοπίο χειμερινό που έχει το όνομα σου που κάτω από το Υστερόγραφο (.) ξέρεις για εμένα τούτο εν αρκετό (.) δηλαδή εν αρκετή τέχνη για εμένα τούτο το πράγμα (.) καρφίτσωμένο στην είσοδο της πολυκατοικίας (.) και μετά έκαμα κλικ ποια φωτογραφία εν εκείνη (.) άρεσεν μου η ιδέα ότι υπάρχει μια σελίδα (.) εξάλλου για αυτό εν με ενδιαφέρουν και οι ποιότητες και πάνω σε μια φωτοτυπία να είναι η φωτογραφία είμαι happy (.) εντωμεταξύ εν φωτοτυπίες που παρουσιάζω αύριο παρεμπιπτόντως

X: ξαναπές το

Π: εν φωτοτυπίες που παρουσιάζω αύριο έναν φωτογραφίες (.) τα βιβλία εν σε φωτοτυπίες αλλά συγκεκριμένα χαρτιά που έψαξα που έναν φωτοτυπικής χαρτί (.) εντάξει

X: εν να τα δω αύριο ((χαμόγελο))

Π: ναι (.) έχει μέρες ((γέλιο))

X: ((γέλιο)) στην Κύπρο θεωρείς ότι κάποιος ο καλλιτέχνης μπορεί να επιβιώσει; αλλά μόνο ως καλλιτέχνης

Π: εγώ επιβιώνω (.) εντάξει ζωγραφίζω έχει χρόνια δουλεύω έχει χρόνια είμαι και στην εκπαίδευση τα τελευταία έξι χρόνια αλλά τούτο εν έχει σχέση

X: που είσαστε καθηγητής;

Π: γυμνάσιο

X: δεν το γνώριζα αυτό

Π: έχει έξι χρόνια (.) απλώς δέχτηκα την θέση και είπα εντάξει (.) you never know (.) αλλά εντάξει πάντα ζούσα την που την τέχνη μου (.) εν έχω παράπονο αν θα πάρω λεφτά (.) έχω και σπíti θέμας ((γέλιο))

X: ναι ((χαμόγελο)) εκτός από τα βιβλία που εν να παρουσιάσετε αύριο (.) υπάρχει κάποιο άλλο έργο σας σε εξέλιξη αυτή την περίοδο;

Π: εμ:: ναι (.) έντεκα του Μάρτη παρουσιάζω επιμελούμαι ως art director ένα κομμάτι στην Πλατφόρμα Χορού σε συνεργασία με την Έλενα Αντωνίου (.) τη συγγραφέα δημοσιογράφο Ελένη Ξένου και παράλληλα κάμνω και performance που στην ουσία εν performance που εν να κάνουν (.) τελευταία νύχτα της πλατφόρμας κλείνουμε την Πλατφόρμα (.) εμ:: επιμελούμαι μια έκθεση ενός βιβλίου με εικονογραφήσεις (.) σχέδια στην ουσία (.) έχω ένα δύο ζωγραφικά έργα τα οποία εν να ξεκινήσω τα οποία εν ως commissions (.) ε η έκθεση δύο του Απρίλη:: ε εντάξει εκουράστηκα (.) δηλαδή εν έχω χρόνο άλλο (.) γι' αυτό που:: η δυσκολία του να έβρουμε ραντεβού εν τούτο (.) τωρά πρέπει να πάω στο Ριάλτο (.) μετά πρέπει να πάω:: ( ) πάει έτσι το πράγμα (.) αλλά εντάξει έτσι ένι εννοώ εν μια δουλειά (.) εικαστικός εν δουλειά (.) εντάξει υπάρχει και η έκδοση του εικαστικού κάθομαι ρεμβάζω και κάμνω όποτε μου κατέβει κάτι και ζω με λίγα (.) αλλά το θέμα ότι όταν μπει μέσα στο χορό χορέφκεις και στο τέλος της μέρας εκείνο που συμβαίνει είναι ότι το ένα έρχεται και φέρνει το άλλο και τούτα τα πράγματα απαιτούν χρόνο απαιτούν χρήμα απαιτούν:: ας πούμε να

τηλέφωνο να πάω που την Μπάρμπαρα την επιμελήτρια για να πάρω αποδείξεις για την ανασκευή του έργου (.) ε τούτα τα πράγματα απαιτούν και μια συγκρότηση λίγο σε σχέση με τα οικονομικά την κοινωνικοποίηση την προβολή τον τρόπο που ποιούν τα πράγματα (.) εννοώ εν μια δουλειά η οποία εν καλή δουλειά εντάξει σε σχέση με το μέρος που:::

X: ναι αλλά εντάξει:::

Π: εν ήπιες το τσάι σου εν να κρυώσει

X: ((χαμόγελο)) βασικά υπάρχουν και καλλιτέχνες που ναι εν εκείνο που λες (.) όχι ζουν με λίγα αλλά κάνουν και άλλη δουλειά

Π: ναι

X: εμ::: ποιοι θεωρείς εσύ πως είναι οι πιο σημαντικοί Κύπριοι φωτογράφοι ή καλλιτέχνες που ασχολούνται με τη φωτογραφία;

Π: Κύπριοι (.) ε Σωκράτης Σωκράτους γι' αυτό έχω και τις φωτογραφίες του (.) αρέσκει μου η δουλειά του ναι (.) εννοώ θεωρώ ότι εν κάποιος ο οποίος προσεγγίζει τη φωτογραφία αρκετά σοβαρά σύγχρονα και με ξεκάθαρο μάτι (.) τούτο εν τω βασικό για εμένα (.) και πιο νέοι φωτογράφοι υπάρχουν ας πούμε (.) Παναγιώτης ο Μηνάς Στέλιος Καλλινίκου οι οποίοι εν τις ηλικίας είκοσι πέντε με είκοσι οχτώ ας πούμε κάπου τζιαμέ θεωρώ ότι εν η νέα γενιά τα υπόλοιπα εν με ενδιαφέρουν (.) εννοώ::: εν είδα κάτι που να πω α αρέσκει μου τούτο το πράγμα (.) έχει νομίζω εν να έχει στο μέλλον φωτογράφους κυρίως αλλά θέλει λίγα χρόνια για να ευδοκιμήσει τούτο το πράγμα (.) δηλαδή να στο πω έτσι (.) αν ο Σωκράτης και εγώ και μερικοί άλλοι ίσως εν ηξέρω ή ο Φάνος (.) χρησιμοποιήσαμε στα έργα μας εικόνες (.) εν ηξέρω κατά πόσο η Χάρις Επαμεινώνδα ή ο Χριστόδουλος που χρησιμοποιούν αρχαιακές εικόνες θα σε ενδιέφερε ας πούμε τούτο το πράγμα (.) ε::: επηρεάζουν κάπως αλλά ο Σωκράτης επειδή εν και πιο όντως της φωτογραφίας (.) τζίνη την ώρα (.) ε::: ήμασταν πιο λίγοι θέλω να πω (.) ε τωρά νομίζω η νέα γενιά θεωρεί τη φωτογραφία ότι όντως είναι ένας τρόπος άμεσης έκφρασης που τούτο εν καλό (.) που σημαίνει ότι θα δούμε φωτογράφους στο μέλλον στην Κύπρο και οι οποίοι εν θα είναι με την έννοια την ενοχοποιημένη του πρέπει να είσαι καλός φωτογράφος να ξέρεις να κάμεις τούτο να ξέρεις τεχνικές να κάμεις το ένα (.) εν να το χρησιμοποιούν ως μέσο έκφρασης όπως χρησιμοποιούν το μολύβι (.) τη φωτογραφική χρησιμοποιώ την όπως χρησιμοποιώ το μολύβι για να χαράξω ένα σκίτσο ας πούμε (.) θέλω ένα πρόσωπο σιγά μην κάτσω να το σχεδιάσω (.) απλά φκάλω το ((αναπαριστά τη κίνηση: βγάζει το κινητό του από την τσέπη και πατάει το κουμπί)) τσιουκ (.) έκαμεν (.) ούλλη μέρα

τούτο κάμνουμε με τα κινητά έναν; δηλαδή α τούτο ενδιαφέρει με (.) τι γράφει δαμέ; α τούτο ενδιαφέρει με άνετα (.) πάει έτσι λέγοντας (.) δηλαδή ας πούμε τον Andrei χρησιμοποίησα::: είχα βίντεο πάνω στο κινητό για να::: και μετά λέω εντάξει ήμουν τζιαμέ και έλειψαν μου οι κάρτες τις φωτογραφικής μηχανής (.) και λέω εντάξει τι να κάνω τωρά; και έφκαλα τα πας το κινητό και εκατέγραφα μια Α κίνηση και στην ουσία εκείνο που κάνεις είναι::: ((έβαλε το βίντεο να αναπαράγεται στο κινητό)) μετά έγινε εστίαση πάνω στην οθόνη και φωτογράφιζα την οθόνη μου (.) το ίδιο πράγμα μου κάνει εμένα εν σημαίνει κάτι (.) α και στην πορεία μετά ήβρα α έχω πολλές φωτογραφίες που την οθόνη (.) μετά ήβρα κάτι πολλά ζωγραφικό::: έβρησκα τάτσες που πάνω στην οθόνη που μεγεθύνονταν (.) θολούρες (.) εμένα τούτα τα πράγματα ενδιαφέρουν με (.) τωρά ποιόν τον κόφτει να φωτογραφίσεις ένα άτομο δεκατέσσερις χιλιάδες φορές; κανέναν (.) α και σκοπός του project μου ήταν να συνεχίζω να φωτογραφίζω είχα σκοπό να τον πάρω και στη Ρουμανία να τον φωτογραφίσω στον χώρο του (.) αρέσκει μου η ιδέα να πιάσεις κάποιον και να τον μεταφέρεις εντελώς σε άλλη χώρα (.) διότι πρώτα απ' όλα στη συγκεκριμένη περίπτωση στην Κύπρο εμ::: εγώ τον καθοδηγούσα και μεθόδευα τον (.) ενώ τζιαμέ αναγκαστικά λόγω του άγνωστου περιβάλλοντος εν να με καθοδηγά εκείνος (.) άρα στην ουσία αφήνω τον εκείνον να με μεθοδεύσει (.) θέλω να παίξω τούτον τον ρόλο (.) άρα αντιλαμβάνεσαι ότι εν ούλλοι τούτοι οι λόγοι που με ενδιαφέρουν καμία φορά (.) ε::: εντάξει (.) έγραψεν και η Έλενα η Πάρπα έναν κείμενο ωραίο μέσα στον κατάλογο οπότε αν σε ενδιαφέρει χρησιμοποίησε μέρος του για το έργο αν έχει κάτι που σου αρέσει (.) η Έλενα εν νομίζω να έχει πρόβλημα απλώς να αναφέρεις [ότι εν που το κείμενο τάδε

X: [ναι ναι ναι σίγουρα

Π: βιβλιογραφία απλώς βάλε εν που το κείμενο της Εύας Πάρπα

X: να σε ρωτήσω και για τους φωτογραφικούς ομίλους (.) τι γνώμη έχεις; που υπάρχουν στην Κύπρο (.) Λάρνακα (.) Λευκωσία

Π: εν ηξέρω

X: εν ηξέρεις;

Π: ούτε ανήκω σε κανένα (.) εν ανήκω πουθενά σε επιμελητήρια και έτσι πράγματα

X: ξαναπές μου

Π: εν ανήκω σε ομίλους και επιμελητήρια

X: α ναι

Π: ε και εντάξει νομίζω απλώς ε::: στους ομίλους επικρατεί τούτο το πράγμα του στυλ ( ) έτσι όπως αντιλήφτηκα από τις εκθέσεις τους (.) δε ίνταλως φωτογράφισα το φως μέσα που το κλωνί και εκατέγραψα το (.) που εν με ενδιαφέρουν καθόλου εμένα τούντα πράγματα

X: ναι όμως υπάρχουν και διάφοροι διαγωνισμοί που μέλη των φωτογραφικών ομίλων έχουν την ευκαιρία να::: ξέρεις να ανεβούν να πετύχουν

Π: ναι απλώς εν με ενδιαφέρουν τα βραβεία και οι διαγωνισμοί εν κάτι το οποίο πιστέφκω ότι εν πολλά αντίθετο αντιδεοντολογικό στην τέχνη

X: ναι ένεν τούτο ακριβώς που ήθελα να πω (.) δηλαδή μπορεί να εξυπηρετήσουν στο να:::

Π: στην προβολή;

X: ναι στο μπορέσει κάποιος φωτογράφος για παράδειγμα να αποκτήσει κάποιο όνομα να τον προωθήσουν

Π: εν ηξέρω (.) εν ασχολήθηκα γι' αυτό (.) εννοώ ένεν μες τους σκοπούς μου ούτε το έψαξα ποτέ μου οπότε εν μπορώ να σου το απαντήσω (.) κοίτα οποιοσδήποτε διαγωνισμός προωθεί άτομα (.) οτιδήποτε γίνεται (.) επίσης το κύρος που μπορεί να έχει ένας διαγωνισμός το κύρος των συντελεστών το κύρος::: τούτα ούλλα παίζουν σημασία (.) τωρά αν ένας φωτογραφικός όμιλος (.) εν και θέλω να τους μειώσω (.) αν εκάμναν κάτι ενδιαφέρον τόσα χρόνια θα το ακούγαμε θα το μαθαίναμε (.) η άποψη μου τωρά (.) ακούγομαι και λίγο απόλυτος αλλά δεν είμαι (.) αν έβλεπα κάτι το οποίο να πω wow (.) ναι δαμέ εν ενδιαφέρον δαμέ θέλω να ανήκω (.) εν είδα κάτι το οποίο με ενδιαφέρει (.) βλέποντας και τις δουλειές που παρουσιάζουν σε εξωτερικές εκθέσεις δηλαδή είναι::: λες μα γιατί; (.) ξέρεις ο κόσμος αλλάζει οι εποχές αλλάζουν η τέχνη αλλάζει::: το να μεινίσκουμε προσκολλημένοι σε ορισμένα πράγματα εν λίγο περίεργο (.) εν λίγο ανησυχητικό όχι περίεργο

X: εν μας αφήνει να ακολουθήσουμε το ρεύμα εννοείς άμα μένουμε πίσω

Π: ναι είμαστε εκτός αμέσως και ένεν το θέμα να είσαι πάντα μέσα στα πράγματα αλλά το θέμα εν να αντιλαμβάνεσαι και την πραγματικότητα γυρώ σου (.) την καθημερινότητα σου (.) ένεν σημαντικό;

X: ναι είναι

Π: γιατί αλλιώς σβήνει το μυαλό μας σε μια φάση και εν πρόβλημα τούτο (.) σήμερα άκουγα για μια γιαγιά στο ραδιόφωνο η οποία εν ενενήντα χρονών και παίζει nintendo νομίζω ίντα μπου παίζει

Χ: ξαναπές μου το τούτο

Π: ενενήντα κάτι χρονών και παίζει nintendo κάτι έτσι εν θυμάμαι αν εν nintendo και εν πρωταθλήτρια κάτι σε μια χώρα (.) και εν πάρα πολλά αστείο διότι οι δηλώσεις της ήταν είμαι όλη μέρα πάνω στην καρέκλα λόγω των προβλημάτων υγείας μου (.) η καημένη (.) το μόνο που λειτουργεί καλά εν τω μυαλό μου λέει και τούτο βοηθά με να λειτουργεί ακόμη πιο καλά τα μυαλό μου

Χ: εξασκεί το

Π: εξασκεί το και τότε λέω και εγώ wow είδες τη γιαγιά; εντάξει ήταν η ώρα επτάμιση το πρωί που το άκουσα οπότε εκατέγραψα το

Χ: ((γέλιο)) εμ::: έχουμε τελειώσει και θέλω να σου πω [ευχαριστώ πάρα πολύ

Π: [εγώ ευχαριστώ

Χ: [και για τον χρόνο και για τη συνεργασία σου

Π: [ήσουν γρήγορη (.) τρίωρη συνέντευξη ((γέλιο)) και αν θέλεις να σου καλύψω κενά ή ερωτήματα άλλα που εν να σου δημιουργηθούν μέσα που τούτα που εν να ακούσεις πε μου (.) πιάσε με ένα τηλέφωνο και στείλε μου τις ερωτήσεις να σου απαντήσω (.) εννοώ μεν το σκέφτεσαι

Χ: ευχαριστώ πάρα πολύ

Π: είμαστε φιλικοί άνθρωποι ((γέλιο))

Απομαγνητοφώνηση 2^{ης} Συνέντευξης

ΣΚΗΝΙΚΟ

Ημερομηνία	06 Φεβρουαρίου 2012
Τοποθεσία	Λευκωσία, γιαπωνέζικο εστιατόριο Wagamama

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

	ΟΝΟΜΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΗ
X	Χρυστάλα Δούβλη	Φοιτήτρια Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου	21	Δερύνεια	Η ίδια
Σ	Σωκράτης Σωκράτους	Καλλιτέχνης	41	Πάφος	Καμία

ΣΥΜΒΟΛΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Στην απομαγνητοφώνηση χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα σύμβολα απόδοσης των κειμένων με στόχο την πιστή απόδοση των κειμένων, έτσι ώστε διαβάζοντας τα κείμενα να μπορούμε να φανταστούμε σε γενικές γραμμές πως ειπώθηκε:

- (.) μικρή παύση
- ( ) μεγάλη παύση
- ::: παράταση/επίσυρση της κατάληξης λέξεων
- [ταυτόχρονη ομιλία (στην αρχή εκφωνημάτων που επικαλύπτονται)
- (( )) σχόλια αναλυτή για τις περιστάσεις της επικοινωνίας π.χ. γέλια, χειροκροτήματα, χειρονομίες κ.λπ.
- ; χρήση ερωτηματικού επιτονισμού

Απομαγνητοφωνημένη συνέντευξη

X: Γεια σου Σωκράτη θα ήθελα να σου πάρω μια συνέντευξη (.) αρχικά μίλησε μου για την επιλογή σου να ασχοληθείς με τις καλές τέχνες

Σ: εντάξει (.) θα μου δίνεις λίγο χρόνο

X: αχάμ ναι σίγουρα ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι))

Σ: γιατί εν ερώτηση η οποία εντάξει δεν::: πρέπει να το σκεφτώ

X: ναι ναι

Σ: γιατί θεωρούσα ότι::: ήταν το πιο πλησιέστερο που μπορούσα να κάνω σε σχέση με το::: αυτά που ήθελα να κάνω και σε σχέση με το χαρακτήρα που είχα και σε σχέση με το::: ότι μου άρεσε να ασχοληθώ (.) ασχολιόμουν με την τέχνη από::: παιδί (.) αλλά πολλοί ασχολούνται με την τέχνη από παιδιά όμως δε ( ) μπορεί να μην (.) ε:::

X: το ακολουθήσουν

Σ: να χρειαστεί να το ακολουθήσουν (.) να αλλάξουν κατεύθυνση (.) ευτυχώς (.) σήμερα λέω που το ακολούθησα

X: υπάρχουν κάποιες συγκεκριμένες μορφές (.) είδη που σου κεντρίζουν περισσότερο το ενδιαφέρον;

Σ: εννοείς ε::: μορφές τέχνης ας πούμε;

X: ναι

Σ: ναι οι εγκαταστάσεις μου αρέσουν πολύ (.) η γλυπτική μ' αρέσει πολύ (.) η φωτογραφία.(.) ε::: μου άρεσε πάρα πολύ για δέκα χρόνια που το έκανα (.) εξακολουθώ να το κάνω πιο επιλεκτικά όταν είναι ανάγκη για τη δουλειά μου (.) αλλά η φωτογραφία πραγματικά μου έδωσε αρκετές έτσι::: αρκετά εφόδια για να::: πώς να βλέπω ή πώς να κατασκευάζω ή πώς να::: δημιουργώ εγκαταστάσεις ή::: γλυπτά::: ή::: ε::: βίντεο ας πούμε

X: πως διεύρυνες τις γνώσεις σου σε αυτό τον τομέα; εκτός από τις σπουδές σου

Σ: οι γνώσεις δεν τελειώνουν νομίζω ((γέλιο))) ίσως τελειώνουν όταν αποφασίσει κανείς ότι θέλει να τελειώσουν οι γνώσεις του (.) όπως είναι και με τον άνθρωπο δηλαδή::: ε γερνάει κανείς εντάξει ε::: σωματικά βιολογικά γερνάει κανείς (.) αλλά::: αν θέλει να κρατηθεί νέος μπορεί να αντισταθεί και να κρατηθεί νομίζω (.) όταν θα αποφασίσει ότι θέλει να γεράσει ε::: και όταν κουραστεί (.) γερνάει (.) το ίδιο ισχύει και για τις γνώσεις στη τέχνη (.) δε νομίζω

ότι λέει κανείς ε::: (.) καλά εγώ είμαι τώρα σαράντα ένα ας πούμε (.) ε::: δεν ξέρω στα πενήντα ή στα εξήντα ή στα εβδομήντα αλλά::: από την εμπειρία μου μέχρι τώρα νομίζω ότι::: ε::: είναι::: αν θέλει κανείς να μαθαίνει μαθαίνει

X: αχάμ ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι)) που σπούδασες;

Σ: ε::: στην Αθήνα (.) αλλά για εμένα δεν είχαν πολύ σημασία οι σπουδές

X: εξάσκησες το μετά;

Σ: ε::: ναι (.) νομίζω ότι οι σπουδές έχουν σημασία::: για το πώς (.) το πώς θα::: πως θα προσεγγίσεις αυτό που θα::: τη δουλειά που θα::: παράγεις (.) που θα κάνεις

X: το κάθε έργο ξεχωριστά εννοείς;

Σ: ναι το πως θα προσεγγίζεις τη δουλειά που κάνεις (.) πως θα την::: πως θα προσεγγίζεις καλύτερα τη δουλειά που κάνεις (.) αλλά νομίζω ότι::: ε::: δεν είμαι από τους καλλιτέχνες που::: ας πούμε είχαν την ανάγκη την απόλυτη ανάγκη για σπουδές και για μετέπειτα σπουδές και μετέπειτα::: ε:::

X: για μεταπτυχιακά

Σ: residency::: μεταπτυχιακά και τα λοιπά (.) τώρα για residence ναι (.) θα μπορούσε (.) είναι κάτι που δεν το έχω κάνει

X: να σας ρωτήσω (.) όταν λέτε residence;

Σ: ε;

X: όταν λέτε residence;

Σ: ότι μπορείς να σε καλέσει κάποιος σε μια χώρα (.) για να πάεις να::: η ίδια η χώρα (.) ε::: και να δημιουργήσεις να δουλέψεις για ένα μήνα (.) να δημιουργήσεις ένα έργο το οποίο θα εκτεθεί::: ας πούμε θα παρουσιαστεί που θα ανήκει σε εσένα ή σε αυτούς που σε καλέσανε ε::: ναι τούτο είναι (.) ε::: νομίζω πρέπει να το::: καλύτερα να το ψάξεις πιο καλά εσύ να το δεις γιατί σου λέω ότι ούτε εγώ εν έδωσα::: σε::: [σε τούτα

X: [εν έδωσες βάση

Σ: τα οποία ίσως (.) αν είχα χρόνο και το έκαμνα το ας πούμε (.) ε γιατί τούτο πρέπει να το κάνεις και λίγο πιο νέος (.) δηλαδή::: ε::: μπορείς να το κάνεις στα είκοσι πέντε στα τριάντα στα τριανταπέντε (.) μετά αρχίζουν τα πράγματα και παίρνουν τον δρόμο τους οπότε δεν προλαβαίνεις καν για τούτα τα πράγματα

X: θεωρείς ότι η φωτογραφία ως τέχνη είναι σημαντική; και γιατί;

Σ: ε::: ναι (.) θεωρώ ότι η φωτογραφία εν σημαντική τέχνη::: ε::: όταν είναι σημαντική για τον ίδιο τον καλλιτέχνη ή για τον ίδιο τον φωτογράφο (.) μόνο τότε θεωρώ ότι είναι σημαντική (.) ε::: καταλαβαίνεις πως σου μιλώ (.) δηλαδή εγώ εν θα σου (.) εν (.) νομίζω εν θα έχεις απαντήσεις που εμένα εντελώς ναι ή όχι είναι σημαντική και γιατί έτσι και λοιπά και λοιπά (.) γιατί εν πραγματεύομαι μες τη δουλειά μου ή τις τεχνικές που χρησιμοποιώ στη δουλειά μου::: ε::: απόλυτα ότι::: κάμνω τούτο γιατί::: ε::: ξέρω 'γω το φως ή γιατί γιατί γιατί (.) είμαι από τους φωτογράφους που::: ε ξεκίνησα σαν φωτογράφος όταν εβγήκε η ψηφιακή::: μηχανή (.) εγώ δεν έχω χρησιμοποιήσει ποτέ μου φιλμ (.) ε::: όταν μόλις βγήκαν οι ψηφιακές κάμερες εγώ που ζούσα στην Αθήνα (.) και ζω στην Αθήνα (.) ε::: γοητεύτηκα που τούτη την::: που την τεχνολογία τούτη και έτσι σιγά σιγά απέκτησα::: την πρώτη μου μηχανή όπου ξεκίνησα να έχω θέση σε ένα περιοδικό που ήταν έτσι πιο ανατρεπτικό για την εποχή του (.) το 2000

X: το όνομα του περιοδικού;

Σ: το όνομα του ήταν Symbol και ήταν ένθετο σε κυριακάτικη εφημερίδα (.) ε::: ο οποίο ήταν έναν περιοδικό που οι συντελεστές του ήταν έτσι λίγο πιο::: επροτείναν καινούρια πράγματα (.) ήταν δημοσιογράφοι (.) ήταν φωτογράφοι (.) ήταν::: είχε αρκετά εικαστικά (.) είχε::: και λοιπά (.) το οποίο ήβρα τη θέση μου σε τούτο το περιοδικό ε::: κατά τύχη ή εν ηξέρω τι (.) και είχα μια μόνιμη στήλη κάθε εβδομάδα κάθε Κυριακή που παρουσίαζα μια εικόνα που την πόλη (.) η εικόνα που την πόλη που παρουσίαζα εκτός του ότι ήταν που ψηφιακή μηχανή η οποία τότε::: ήταν::: οι art directors του περιοδικού ή οι διευθυντές ήταν::: ο διευθυντής δεν ήταν (.) ο διευθυντής μου επέτρεψε ήθελεν (.) ήθελεν πάρα πολλά να το κάμω (.) οι art directors όμως που είχαν σπουδάσει ε::: την δουλειά τους να στήνουν ένα περιοδικό (.) και ασχολούνταν μέχρι τότε με φωτογραφίες φιλμ εβλέπαν την ψηφιακή φωτογραφία πιο::: ο::: με::: με επιφύλαξη (.) αλλά προσπαθούσα και εγώ πιο πολλά μέσα που τούτο για να φέρνω εικόνες οι οποίες::: γιατί ήθελα να περάσω την ψηφιακή εικόνα μέσα στα περιοδικά που ήταν::: σου λέω ήταν::: μέχρι τότε εν επαρουσιάζονταν φωτογραφίες (.) και νομίζω ότι ήμουν::: ήμουν ο πρώτος που χρησιμοποίησε ψηφιακές εικόνες στα περιοδικά::: της Αθήνας (.) στον τύπο της Αθήνας με τούτο το περιοδικό (.) όπου που τότε σταμάτησα να::: να έχω τη στήλη μου (.) που είχα πάντα μια στήλη είτε άλλαζα περιοδικό είτε::: άλλαζε::: έκλεινε το περιοδικό και εδημιουργείτο έναν άλλο καινούριο που τον ίδιο ιδιοκτήτη ή εμεταφερόταν που μια::: που ένα περιοδικό και πήγαινε σε άλλο περιοδικό (.) ας πούμε έκλεινε εκείνο το

περιοδικό και επήγενεν και άνοιγεν ο:: εκδότης άλλο ανάλογο ή διαφορετικό (.) εγώ ακολουθούσα και ακολουθούσα με τη στήλη μου η οποία άλλαζεν λίγο ο τίτλος της (.) είχε να κάνει με το:: ήταν το:: eye:: ε:: πως το λέμε (.) eyes ήταν (.) νομίζω (.) eyes τα μάτια δηλαδή τα μάτια:: ματιά και λοιπά όπως:: αυτό (.) μετά ήταν ε:: το:: public eyes (.) το δημόσιο μάτι διότι οι εικόνες μου είχαν να κάνουν με την πόλη και με τους ανθρώπους της πόλης (.) κυρίως (.) αλλά τους καθημερινούς ανθρώπους (.) και μέχρι τότε στα περιοδικά εμπαίναν οι stars εμπαίναν οι:: (.) εμπαίναν οι::

X: οι διάσημοι

Σ: οι διάσημοι (.) και εγώ μέσα από την στήλη μου (.) που ήταν δική μου στήλη μόνιμη (.) και εγώ έβρησκα το θέμα μου (.) εγώ έκαμνα creative (.) έκαμνα το::

X: είχες το ελεύθερο

Σ: το ελεύθερο να αποφασίσω κάθε εβδομάδα (.) έκαμνα:: ε:: πώς το λέμε; ((γέλιο))

X: ((γέλιο))

Σ: επέλεγα το θέμα μου και:: ήταν είχαν να κάνει με την πόλη (.) α μετά ήταν το eye witness (.) δηλαδή πια ήταν σαν ανταπόκριση ήταν μεταφορικός ο τίτλος (.) και τζιαμέ άλλαξεν και πιο πολλά η δουλειά μου και έγινε πιο:: πολιτική (.) σε εισαγωγικά γιατί άρχισα στην Αθήνα να βλέπω διάφορα πράγματα που εν μου αρέσκαν (.) όπως ήταν τα (.) όπως εσυσσωρευτήκαν και έγιναν τα τελευταία δύο τρία χρόνια η κρίση και τα λοιπά (.) εγώ έβλεπα επιμέρους πράγματα τα οποία επήεννα και φωτογράφιζα (.) δηλαδή έβλεπα τις καταλήψεις των σχολείων ή:: εσπάζαν ένα σχολείο ολόκληρο και εκαταστρέφαν το (.) εγώ εβρισκόμουν πριν τους δημοσιογράφους τζιαμέ (.) δηλαδή παρακολουθούσα άρχισα να παρακολουθώ τα διάφορα που γίνονταν και επέλεγα μια εικόνα την εβδομάδα που είχε να κάνει με τούτα τα:: με το δημόσιο (.) με την πόλη

X: για παράδειγμα το:: το δύο χιλιάδες οχτώ που εκάματε μια σειρά που φωτογραφίες το The School;

Σ: ήταν το εφτ (.) ναι ήταν το οχτώ:: ήταν τα Δεκεμβριανά τι ήτανε (.) που έσπασαν τα σχολεία με τις καταλήψεις ediéλυσαν ένα σχολείο ολόκληρο (.) ε:: και τούτο μετά εμετάφερα το σε:: στη δική μου:: στα δικά μου μέτρα οπότε πήρα μέρος στην:: στο φεστιβάλ της Αρλ στην Γαλλία που εν τω φεστιβάλ φωτογραφίας (.) ένα από τα καλύτερα φεστιβάλ και εκπροσώπησα ας πούμε:: ήμουν:: επήρα (.) ήμουν μέρος του φεστιβάλ με τις φωτογραφίες του σχολείου (.) και το δύο χιλιάδες:: έχουμε τι έχουμε δώδεκα ή έντεκα τωρά;

X: δώδεκα

Σ: το έντεκα (.) δώδεκα (.) όχι έντεκα (.) επήρα μέρος στην Μπιενάλε Θεσσαλονίκης επιλέξαν με το ίδιο έργο (.) σήμερα όμως που τα πράγματα εν πολλά άσχημα στην Αθήνα όσο αφορά την παιδεία και λοιπά (.) και επιλέξαν με πάλι σήμερα σε άλλο μέρος να το δείξω (.) ε όπως και διάφορα άλλα::: διάφορες άλλες δουλειές μου φωτογραφικές οι οποίες::: βεβαία επρόσεχα και εγώ πάρα πολλά (.) εκρατούσα τις φωτογραφίες μου σε ένα επίπεδο::: καθόλου παρωχημένο για περιοδικά (.) δηλαδή εν εξόκειλα που την πορεία μου καθόλου ούτε επήγα προς τα λεφτά (.) όταν::: η όταν υπήρχε η::: υπήρχε μια::: κατοχύρωσα την ψηφιακή εικόνα και εγώ ο ίδιος κατοχυρώθηκα με ψηφιακή εικόνα στα περιοδικά (.) σε επιλεγμένα περιοδικά (.) επιμένω σε τούτο (.) ε::: ε::: πως το λες, ε::: και προσφέραν μου λεφτά να φωτογραφήσω τον τάδε την τάδε αρνιούνται συνέχεια (.) και::: υπήρχαν στιγμές που είχα ανάγκη οικονομικά αλλά δεν το έκαμνα διότι αγάπουν τόσο πολλά την φωτογραφία και εκείνο που ήθελα να κάνω μέσα από την φωτογραφία (.) που εν εμπορούσα να το χαραμίσω (.) και κακώς η λέξη χαραμίσω (.) εν εμπορούσα να δω διαφορετικά τη φωτογραφία να φωτογραφήσω έναν::: ξέρεις (.) εφωτογράφησα κάποια πρόσωπα τα οποία ήταν δική μου επιλογή (.) ήταν άνθρωποι που εθαύμαζα ή::: ε::: που η δουλειά τους εν πάρα πολλά εξαιρετική (.) ένας ποιητής::: ένας ε::: συγγραφέας (.) ελάχιστες όμως

X: φωτογραφήσατε και στους Ολυμπιακούς Αγώνες (.) της Αθήνας

Σ: ναι ήμουν αποκλειστικός φωτογράφος στους Ολυμπιακούς (.) στην έναρξη και στην λήξη (.) και ήμουν για ενάμιση μήνα που εχτίζονταν οι τελετές (.) τα::: δηλαδή εχτίζετον ούλλο το::: πως θα εν το στάδιο με τα::: ούλλα τα σκηνικά ούλλα τα::: οι άνθρωποι που έρχονταν να κάνουν πρόβες (.) η Μπιόρκ (.) οι::: ούλλοι ούλλοι ούλλοι (.) εγώ ήμουν μέσα στο στάδιο άγρυπνος ας πούμε (.) εκοιμούμουν κάποιες ώρες εννοείται αλλά ήμουν άγρυπνος όμως (.) και κατέγραφα τούτο το μεγάλο event που την ίδια στιγμή έβλεπα το και εγώ μπροστά μου να εκτυλίσσεται (.) που ήταν το πιο μεγάλο πράγμα που είδα ποτέ και που εν ένα που τα μεγαλύτερα events που μπορεί να γίνει (.) όχι σαν ποιότητα σαν (.) σαν μέγεθος (.) σαν μέγεθος (.) ε::: οπότεν ήμουν αποκλειστικός αλλά επροτίμησα να είμαι εθελοντής (.) δηλαδή εν ήθελα να πληρωθώ (.) γιατί::: πίστευα ότι::: εν εχρειάζετον να πληρωθώ για τούτο το πράγμα για να δουλέψω (.) που θα μπορούσα να::: έπαιρνα ας πούμε πολλά λεφτά (.) κι όμως αντέδρασα και σε τούτο (.) να είμαι εθελοντής και σήμερα χαίρομαι πάρα πολλά που το έκαμα γιατί πολλοί εβάλαν τα με τους Ολυμπιακούς ότι εφύαν πολλά λεφτά λόγω των Ολυμπιακών και οι μισθοί ήταν απίστευτοι::: οι παραγωγές που έγιναν ήταν τεράστιες που

πρέπει να είναι τεράστιες στους Ολυμπιακούς (.) σε όλες τις χώρες εν τεράστιες (.) αλλά ένα φταιξιμο που ρίχνουν στην Ελλάδα σήμερα είναι και οι Ολυμπιακοί ότι::: αυτό (.) εγώ ήμουν εθελοντής λοιπόν σαν φωτογράφος των Ολυμπιακών (.) έβαλα λεφτά δεν επήρα ποτέ (.) δηλαδή έβαλα::: έβαλα για να είμαι τζιαμέ (.) έβαλα για να έχω την τεχνολογία που χρειάζετον έβαλα για::: εδούλευα δωρεάν (.) και χαίρομαι πάρα πολλά που το έκαμα (.) γιατί οι Ολυμπιακοί κρίνονται και από τον εθελοντισμό στο να πετύχουν σε κάθε χώρα γιατί δουλεύει πάρα πολύ κόσμος (.) χιλιάδες κόσμος

X: ναι (.) σίγουρα (.) για παράδειγμα όταν αποφασίσεις:::

Σ: και να προσθέσουμε μετά::: από αυτά που σου είπα τα περιοδικά::: όταν έγινε το Public μετά ήταν το Public Eyes μετά ήταν το::: what τι εσκέφτονταν στα αγγλικά ο τίτλος της στήλης μου στο S Magazine πάλι ήταν ένθετο σε κυριακάτικη εφημερίδα πάλι συνέχιζα την στήλη μου να την έχω (.) εμπόρεν να αλλάξω εκδότη να αλλάξω περιοδικό στήλη εσυνέχιζα σε άλλο περιοδικό και ήταν γύρω στα εννιά χρόνια που την είχα (.) που εκράτησεν πολλά (.) εν μπορεί να κρατήσει μια στήλη τόσο πολλά (.) και μια στήλη που ήταν φωτογραφικό με μια λεζάντα από κάτω η οποία ήταν::: για κάποιους για τον περισσότερο κόσμο στην αρχή για κάποιο διάστημα (.) ήταν σαν ούφο μέσα στο περιοδικό (.) εν εμπορούσε κάποιος εύκολα να συνδέσει::: εγώ εμπορούσα να το συνδέσω και κάποιοι άνθρωποι που εκαταλαβαίναν εσυνδέαν το (.) κάποιοι άλλοι όμως το πλατύ το::: πλατύ κοινό που διαβάζει::: οι αναγνώστες της εφημερίδας ξέρω 'γω (.) ήταν ένα λαϊκό έντυπο ουσιαστικά αλλά τα περιοδικά εν ήταν λαϊκά ήταν (.) ήταν πολλά::: ήταν ανατρεπτικά για το::: ας πούμε για την εποχή τους (.) πολλοί εν καταλάβαιναν γιατί βάζω ο κινέζος φυτεύει στο::: μπροστά στο μπαλκόνι του ας πούμε λαχανικά (.) ε::: για εμένα έχει σημασία όμως τούτο ε::: οτιδήποτε έκαμνα είχε μεγάλη σημασία και έπαχα πολλά για να έβρω την εικόνα της εβδομάδας που έπρεπε να κάμω δηλαδή ήταν δουλειά αρκετή (.) εν ήταν λίγο πράγμα (.) και μετά όταν έγινε το Υστερόγραφο στην Κύπρο (.) ε::: ήμουν από τους πρώτους::: από τους πρώτους::: πως το λες; συντελεστές;

X: ναι

Σ: του Υστερόγραφου (.) και έκαμα και δύο τρία θεματικά Υστερόγραφα στην αρχή όταν εβγήκε (.) ε μετά αρχίσαν οι πολλές δουλειές όσο αφορά τα εικα::: την πιο εικαστική μου αυτή (.) εγκαταστάσεις γλυπτά πράγματα που άρχισα να μεν πολύ έχω χρόνο (.) και με την Βενετία όταν επήγα στην Βενετία σταμάτησα εντελώς να έχω σχέση με::: εσταμάτησα την στήλη μου ουσιαστικά γιατί δεν υπήρχε καθόλου χρόνος (.) έπρεπε να εκπροσωπήσω μια χώρα (.) και έτσι σταμάτησα τη στήλη μου γιατί δεν μπορούσα να ανταπεξέλθω (.) ε::: και

από τότε δεν έχω στήλη και ούτε μπορώ να έχω στήλη σε περιοδικό (.) δεν δεν::: ετέλειωσεν η εποχή εκείνη μετά βγήκε το facebook

X: ((γέλιο))

Σ: στο facebook βάζουμε εικόνες καθημερινής ε::: καθημερινότητας και γράφουμε από κάτω τι είναι που είναι και λοιπά όπου::: εν πρόσφατο τούτο ας πούμε τα τελευταία τρία χρόνια (.) πότε; τρία τέσσερα χρόνια έτσι; μπορεί και τρία

X: τουλάχιστον τα τελευταία τρία είναι πιο δημοφιλές

Σ: ακριβώς ακριβώς (.) οπότε πλέον ε::: κατάλαβες τι θέλω να πω (.) εν πολλά σημαντικό τούτο ότι εν θα μπορούσα::: εγώ προσωπικά θα μπορούσα να συνεχίσω τούτη τη στήλη (.) αλλά προσωπικά εγώ είχα τόση αγάπη στη στήλη που έκαμνα και που::: ε είχα μια επαφή με τον κόσμο δηλαδή είχα με τους ανθρώπους (.) χωρίς να με ξέρουν εξέραν με (.) χωρίς να::: όταν με συναντούσαν και έλεγα ότι ήμουν εγώ επαθέναν κάτι (.) οι μιτσιοί οι πιο μιτσιοί οι πιο::: μοντέρνοι οι πιο σύγχρονοι πιο::: που εθέλαν να ζήσουν κάπως διαφορετικά::: που::: ξέρεις

X: ναι ναι ναι κατάλαβα

Σ: οπότε όταν έγινε το facebook πια ήταν::: εν εχρειάζετον να έχω την στήλη (.) και ήταν πάρα πολλά ωραίο και τούτο (.) ότι::: ήρθα και εσυνάντησα μια::: ε::: έκαμνα μια δουλειά και εσυναντήθηκα με την ίδια την τεχνολογία και το ίδιο το μέσο (.) που εν το facebook που μπορείς να επικοινωνήσεις (.) όχι με μια πόλη με όλο τον κόσμο (.) οπότε ήταν αρκετό για εμένα (.) η χαρά μου ήταν πολλά πιο μεγάλη ότι ανακάλυψα και εγώ το facebook

X: και γίνετε μέλος

Σ: ναι και ε::: εμπορούσα να επικοινωνήσω με τον κόσμο (.) ήταν για εμένα μετά τούτο ήταν το λιγότερο (.) ε::: και κράτησα τη φωτογραφία ως ένα μέσο στη δουλειά μου και μια τεχνική η οποία με εξυπηρετεί όταν χρειάζεται να έχω φωτογραφικό (.) φωτογραφίες είτε σε ένα έργο μου (.) μέρος του έργου (.) κομμάτι του έργου (.) μιας εγκατάστασης (.) ε::: ή άμα είναι κάτι να πω μέσα από τη φωτογραφία (.) να το κάνω εκείνες τις στιγμές

X: να σε ρωτήσω (.) πότε θεωρείς ότι είναι αυτές οι στιγμές; Πότε την επιλέγεις ως μέσο έκφρασης;

Σ: επιλέγω την όταν μπορεί να δοθεί εκείνο που θέλω να πω ή εκείνο που επιλέγω να πω (.) όταν μπορεί να δοθεί μόνο μέσα από τη φωτογραφία και όχι μέσα που ένα γλυπτό ή μέσα

που:: πλέον μπορώ να το ξεχωρίσω γιατί:: απέκτησα αρκετή πείρα (.) και εξακολουθώ να πιστεύω ότι η φωτογραφία είναι ένα πάρα πολύ ωραίο μέσο (.) φοβερό μέσο (.) φοβερή τέχνη
X: θέλετε να μου μιλήσετε για τις Φήμες;

Σ: ναι οι Φήμες εν ένα έργο που εκπροσώπησα την Κύπρο που ήταν εθνική εκπροσώπηση στην Μπιενάλε της Βενετίας (.) όπου η Μπιενάλε της Βενετίας είναι η μόνη Μπιενάλε που εκπροσωπούνται οι χώρες από τους καλλιτέχνες (.) δηλαδή:: ε:: και εν η:: η μεγαλύτερη Μπιενάλε στον κόσμο (.) τέχνης (.) και πιο ωραία και πιο:: φοβερή για εμένα μέχρι στιγμής που τούτα που επήρα μέρος (.) όχι για εμένα είναι η πιο μεγάλη (.) έτσι και αλλιώς (.) δεν το λέω εγώ (.) αλλά και για εμένα ήταν η μεγαλύτερη εμπειρία που είχα ποτέ (.) γιατί:: ήταν μια υπέροχη εμπειρία (.) ε:: όχι ότι εκπροσώπησα χώρα:: γιατί είναι τιμητικό να εκπροσωπήσεις τη χώρα σου και να είσαι ο μοναδικός που πάεις δηλαδή να μεν πάεις με άλλους δύο ή άλλους τρεις ή άλλους πέντε που εν:: μπορεί να εν πιο εύκολο ή εν να έχεις τη συμπαράσταση των άλλων (.) επία μόνος μου με μια επιμελήτρια Γαλλίδα η οποία είναι η chief curator του:: ε:: του:: του Pompidou του μουσείου της Γαλλίας η οποία επέλεξε με να είμαι:: εξητήσαν της να είναι η επιμελήτρια για την Κύπρο (.) γιατί τα τελευταία χρόνια τις τελευταίες τρεις συμμετοχές της Κύπρου δηλαδή τα τελευταία έξι χρόνια το Υπουργείο προσπάθησε να βάλει ξένους επιμελητές να έρθουν να επιλέξουν Κύπριους καλλιτέχνες για να εκπροσωπηθούν (.) και καλά έκαμεν και μακάρι να το συνεχίσει (.) και ήμουν εγώ μόνος μου με μια επιμελήτρια Γαλλίδα και όχι Κύπρια ή Ελληνίδα ε:: να εκπροσωπήσουμε την Κύπρο (.) ήταν μια μαγική εμπειρία για εμένα (.) εξούσα στην Αθήνα η επιμελήτρια μου ήταν στο Παρίσι και η χώρα που εκπροσωπούσα που κατάγομαι είναι η Κύπρος όπου έπρεπε να μιλά με το Υπουργείο για όλα τα διαδικαστικά μέχρι να φτάσουμε να γίνει το έργο και να φτάσει το έργο και να στηθεί στη Βενετία (.) οπότε ήταν εξαιρετική συγκυρία με την τεχνολογία ούλλη που μπορείς να επικοινωνήσεις και τα λοιπά γιατί πριν κάποια χρόνια εν εμπορούσαμε να:: έπρεπε να στείλεις γράμμα ή να στήλεις ε:: για να επικοινωνήσεις ή να πάρεις το αεροπλάνο και να βρεθείς με τον άλλον (.) ε σήμερα με το διαδίκτυο με τα mails με τα:: τούτα ούλλα που μπορείς (.) με το skype με τούτα ούλλα (.) εγίνετον τούτη η δουλειά μέσα που:: τις τρεις χώρες (.) ήταν η Κύπρος η Ελλάδα και η:: το:: η Γαλλία και η Βενετία (.) γιατί εμιλούσαμεν και με τη Βενετία:: με την οργάνωση της Βενετίας τα γραφεία της Βενετίας (.) μας εστέλναν συνέχεια τα:: τι εθέλαν κάθε μέρα που εμάς (.) οπότε ήταν πραγματικά εξαιρετική εμπειρία (.) και επίσης η επιμελήτρια μου που ήταν:: ε:: ότι πιο ωραίο μου έχει συμβεί σε επιμελητή μέχρι στιγμής (.) ήμασταν:: συνεργαστήκαμε

εξαιρετικά για τούτο το πράγμα ε::: όπως και το Υπουργείο που ε::: η πρόταση μου εν είχε να κάνει κάτι κλασικό και::: ή κάτι (.) ένταξα πολλά στοιχεία (.) ένταξα τις δράσεις (.) τις performances ας πούμε (.) ε::: είχα τρεις δράσεις στην πόλη (.) στη Βενετία (.) είχα το περίπτερο της Κύπρου και είχα και τρεις::: νομίζω μπορεί να τα είδες (.) εν ξέρω αν το έψαξες (.) ε:::

X: ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι))

Σ: είχα::: ένα καράβι που είχε ένα φοίνικα και επεριφέρονταν στα κανάλια της Βενετίας

X: που έμοιαζε σαν κανόνι

Σ: που έμοιαζεν σαν κανόνι (.) που ήταν ο φοίνικας που εφέραμεν που την::: εφέραμεν φοίνικες που την Κύπρο (.) για το περίπτερο (.) είχαμεν τούτο το καράβι είχα τους δύο Ινδούς που ήρθαν::: ο ένας ήρθε από την Ινδία που ήταν ο αρχηγός των γητευτών για τις κόμπρες (.) για να μπορέσει να γητέψει τις κόμπρες και ζούσε στο περίπτερο με τον άλλον Ινδό (.) μέσα στο περίπτερο και μπορούσες να τον δεις που ένα τζάμι (.) ε::: και ήταν ουσιαστικά οι γητευτές για τις κόμπρες για την ιστορία που ξέρεις (.) εν ηξέρω αν το ξέρεις (.) την ιστορία (.) και έπρεπε να έβρω δύο ανθρώπους που θα μπορούσαν να γητέψουν τις κόμπρες που::: εκκολαφτήκαν ας πούμε που το::: στο κατεχόμενο μέρος της Κύπρου αλλά που η διαχωριστική γραμμή::: εν ήταν αυτή για να σταματήσει τις κόμπρες να έρθουν και στην ελληνοκυπριακή πλευρά (.) οπότε το έργο έπρεπε να::: εδιαπραγματεύετον ποιος εν τούτος που::: ήταν να::: ε::: ήταν να::: να γητεύσει τις κόμπρες να τις::: ή να τις γητεύσει ή να τις φκάλει από την τρύπα ή τούτα ούλλα που λέμε για τα φίδια (.) και::: αμέσως έτρεξα προς την Ινδία που::: θεωρείται και ιερό ζώο η κόμπρα (.) το φίδι (.) και εκάλεσα τον:::τον Ινδό γητευτή όπου::: την ίδια ώρα εγίνονταν και ούλλα τούτα με τους μετανάστες (.) που ουσιαστικά προσέφερα και δουλειά σε τούτους τους δύο ανθρώπους οι οποίοι για έξι μήνες που ήταν η έκθεση που διαρκεί η έκθεση στη Βενετία (.) είχαν ένα μισθό κάθε μήνα (.) και που με την θέληση τους ήρθαν εννοείται και ήταν και::: πολλά χαρούμενοι γιατί εθέλαν να μπουν σε τούτη τη διαδικασία ε::: ενός έργου (.) να εμπλακούν σε ένα έργο (.) εμ::: και τους διαδηλωτές που είχα σαράντα διαδηλωτές της σχολής στη Βενετία (.) του κινηματογράφου (.) οι οποίοι ήταν οι::: ήταν οι φήμες (.) κυκλοφορούσαν μέσα στη Βενετία και έσπερναν φήμες (.) πουήταν ο τίτλος του έργου (.) αν ισχύει τούτο το πράγμα ή εν ισχύει (.) όπως εξεκινήσαν οι φήμες αν ίσχυε όντως ότι ήρθαν κόμπρες που την Αφρική με τους φοίνικες (.) που εισάγαν που την Αλεξάνδρεια (.) που την Αίγυπτο (.) ε::: εγίνετον και στη Βενετία με τους διαδηλωτές που κρατούσαν σημαίες με::: κόμπρες (.) μια σημαία που ήταν η κόμπρα

πάνω αλλά σε::: μαύρο άσπρο όπως εν οι πειρατικές σημαίες (.) αλλά με τον σκελετό μιας κόμπρας (.) δηλαδή τον σκελετό της που::: ο σκελετός του φιδιού είναι ερπετοειδής εγκέφαλος που λέμε

X: ναι

Σ: ο σκελετός του ανθρώπου εν τούτος που ενώνεται με τον εγκέφαλο που πίσω (.) και η::: κόπρα (.) ε::: τα φίδια να τα δεις είναι::: ο σκελετός μέσα είναι::: αυτό (.) μπορείς να βρεις εικόνα να δεις που το::: (.) και το περίπτερο που ήταν μέσα οι::: οι::: φοίνικες στο πάτωμα (.) οι φωτογραφίες που τους φοίνικες στην Κερύνεια που εφυτευτήκαν (.) όταν εφυτευτήκαν και η προσπάθεια τους να μπορέσουν να::: εγκλιματιστούν στο καινούριο τους περιβάλλον (.) γιατί όταν φέρνεις ένα φυτό τόσο μεγάλο που την::: που άλλη χώρα και ειδικά που την Αφρική (.) που ok με τα::: το κλίμα μας αντέχει (.) έχουμε ζέστη και τα λοιπά (.) είμαστε κοντά στην Αφρική (.) ((ήχος κινητού)) πρέπει να απαντήσω ((συνομιλία στο τηλέφωνο)) ε::: sorry

X: εν έχει πρόβλημα

Σ: ε::: ναι (.) ότι::: είχα τις φωτογραφίες τζίνες (.) είχα την::: ανακάλυψα ότι σε κάποια στιγμή έρχεται η τουρκική φρεγάτα κάθε Ιούλιο (.) και ήταν η τουρκική φρεγάτα πίσω που τη φωτογραφία και έγινε σάλος στις εφημερίδες της Κύπρου αν θυμάσαι ή ψάξ' το να δεις (.) και ήταν πάρα πολλά τα δημοσιεύματα και ήταν αμφίβολη η συμμετοχή μου στη Βενετία την τελευταία εβδομάδα που εξέσπασεν τούτο γιατί εξέσπασεν την τελευταία εβδομάδα που εγώ ετοιμαζόμουν να πάω στη Βενετία

X: που ήταν όλα έτοιμα

Σ: και όταν το είδα τούτο να είναι πρωτοσέλιδο στις εφημερίδες ε λέω εντάξει μάλλον θα ακυρωθεί (.) ε φοβήθηκα οποιοσδήποτε θα φοβόταν ότι ήταν να ακυρωθεί (.) σε τούτη την περίπτωση όμως εγώ εν εφοβόμουν τίποτε γιατί εν είχα καμία πρόθεση για κάτι::: ε::: άλλο που εκείνο που λέει το έργο μου και εξηγούσα στη συνέντευξη που έδωσα (.) υπάρχει μια συνέντευξη [στον κατάλογο

X: [στον κατάλογο

Σ: να τη διαβάσεις τζίνη τη συνέντευξη γιατί εν σημαντική (.) γιατί εν να μπορέσεις πιο εύκολα να::: να γράψεις εκείνο που θέλεις (.) και όταν έφευγα να πάω::: ήταν τόσο δυνατή::: δυνατός ο τρόπος που εγώ εδούλεψα για τούτο το πράγμα μέσα μου (.) ε και::: τόσο ειλικρινές τζίνιο που ήθελα να πω χωρίς καμία αίσθηση του::: ή να ξεφύγω (.) ή να:::

δημιουργήσω κάτι (.) να δημιουργήσω τούτη την εντύπωση (.) που::: εν με πείραζε και αν ακυρώνετουν (.) απλώς επείραζεν με ότι εν θα έπαιρνα μέρος τελικά στην Μπιενάλε Βενετίας (.) ε::: που τελικά εν έγινε τίποτα (.) δηλαδή::: τελικά::: ο Υπουργός Πολιτισμού ε::: έδωσε το πράσινο φως ότι ναι και τα λοιπά αλλά νομίζω ότι εν εκαλέσαμεν κόσμο (.) δηλαδή εν εστείλαμεν προσκλήσεις (.) απαγορευτήκαν οι προσκλήσεις που ήταν η::: τούρκικη φρεγάτα πάνω (.) ε::: και επήαμεν στη Βενετία χωρίς να καλέσουμε::: χωρίς να μπορούμε να δώσουμε πρόσκληση στον κόσμο (.) και τούτο ήταν weird και ήταν και συμβολικό με μια έννοια (.) ε::: και νομίζω ότι η συμμετοχή πήγε πάρα πολλά καλά και::: μέχρι και σήμερα σημαδεύει με (.) πολλές φορές συναντώ κάποιους καλλιτέχνες σε εκθέσεις που παίρνω μέρος ή και ξένους εκτός Ελλάδας και Κύπρου που θυμούνται την συμμετοχή μου και λένουν μου είσαι εσύ και τα λοιπά (.) που εν::: τούτο εν πολλά::: έτσι::: ((βήξιμο)) ας πούμε

X: σημαντικό

Σ: σημαντικό για εμένα για το συγκεκριμένο έργο γιατί (.) σχόλια ας πούμε μπορεί να πάρουμε καλά (.) α εν ωραίο το έργο σου και τα λοιπά (.) τούτο εν ένα άλλο είδος σχόλιο που παίρνω κάθε φορά όταν συναντώ κάποιον που ξέρει τη συμμετοχή μου στην τέχνη

X: αν συγκρίνεις τη φωτογραφία μαζί με::: τα βίντεος ή:::

Σ: εν μπορώ να συγκρίνω τίποτε (.) στην τέχνη

X: εξυπηρετεί σε κάτι περισσότερο ή λιγότερο η φωτογραφία από τα:::

Σ: όχι δεν μπορώ να σκεφτώ καθόλου έτσι (.) η απάντηση εν τούτη όμως (.) μπορείς να τη γράψεις (.) εν σημαίνει ότι εν σου απαντώ (.) δηλαδή εν η απάντηση μου τούτη (.) ότι εν μπορώ να συγκρίνω τίποτα κανένα μέσο στην::: που χρησιμοποιώ στην τέχνη (.) η τέχνη εν πολλά ανοιχτό πράγμα (.) η τεχνικές και τα μέσα που χρησιμοποιούμε εν ηξέρουμε αύριο τι μπορεί να είναι (.) δηλαδή::: με τα χρόνια μεταβάλλονται ή μεταλλάσσονται σε κάτι άλλο ή προστίθενται άλλα πράγματα (.) οι τεχνικές ανατρέπονται (.) οπότε εν μπορώ να σου πω (.) για εμένα εν ούλλα ε χρήσιμα (.) και ούλλα άχρηστα κιόλας την ίδια στιγμή (.) και τούτο λέω το γιατί στο τέλος της ημέρας ένα έργο ε::: μπορεί να μεν υπάρχει καν απτό (.) δηλαδή να μπορείς να το πιάσεις να μπορείς να το δεις (.) να μπορείς να το αγγίξεις ή να το στήσεις και να εν ένα έργο δηλαδή ( ) ε κατάλαβες τι θέλω να πω (.) εν τόσο ανοιχτό για εμένα η τέχνη που::: ε::: μπορεί να μεν υπάρχει μπορεί να σκεφτείς κάτι και αν την σκέψη εκείνη μπορείς να την εκθέσεις με ένα τρόπο ε::: ή να την επικοινωνήσεις με ένα τρόπο στους άλλους μπορεί τούτο να είναι το έργο

X: εμ::: ( ) να σε ρωτήσω (.) οι φωτογραφίες σου θεωρείς ότι χαρακτηρίζονται από κάποιο ιδιαίτερο ύφος; στον τρόπο που::: παίρνεις φωτογραφίες (.) έχεις επηρεαστεί από κάτι; που κάποιον ίσως; κάποια χρονολογία;

Σ: ε::: να σου πω (.) έχω επηρεαστεί (.) δεν::: ε::: νομίζω ούλλοι επηρεαζόμαστε (.) δηλαδή να απαντήσω δεν έχω επηρεαστεί και όποιος απαντήσει νομίζω::: ότι απαντά λάθος (.) μπορεί να μην επηρεαστεί όντως κανείς αλλά να απαντήσεις να πεις δεν επηρεάζομαι νομίζω ότι εν λάθος (.) γιατί επηρεαζόμαστε από το κάθε τι (.) δηλαδή οτιδήποτε βλέπουμε είτε εν αρνητικό είτε εν θετικό επηρεάζεται ο άνθρωπος (.) ο άνθρωπος μιμείται (.) ο άνθρωπος εν ένα ον που μιμείται (.) ή η μύηση που εν κάπως διαφορετικό που τη μίμηση (.) πως είναι ο ορισμός της τραγωδίας; επειδή είμαι κουρασμένος τωρά εν μπορώ να τον έβρω να στον πω (.) βρες τον ορισμό της τραγωδίας (.) της αρχαίας τραγωδίας και εξηγεί ακριβώς τι (.) μέσα από το θέατρο βέβαια εξηγεί ακριβώς ο άνθρωπος τι ον είναι (.) και εν η μόνη μου ε::: η μόνη μου σιγουριά ως άποψη για το::: για το πώς εμείς::: αν επηρεαζόμαστε ή όχι (.) φυσικά και επηρεαζόμαστε (.) και επηρεαζόμαστε και που πράγματα που εν ηξέρουμε ότι επηρεαζόμαστε (.) δηλαδή μπορεί να δεις κάτι το οποίο εν τόσο κακό ή άσχημο σαν έργο ή κάτι και μπορεί να επηρεαστείς που εκείνο το πράγμα και μπορεί να::: να::: χωρίς να το θέλεις να επηρεαστείς και να φκάλεις ένα έργο το οποίο μπορεί να είναι::: να βγαίνει που εκείνο και να είναι ένα έργο εντελώς::: ε::: μπορεί να έχει μια δυναμική απίστευτη

X: υπάρχει κάτι συγκεκριμένα που σου έχει ασκήσει πολύ μεγάλη επιρροή;

Σ: ε::: κοίταξε::: παρακολουθώ τέχνη (.) παρακολουθώ καλλιτέχνες (.) προσπαθώ να ξέρω τους καλλιτέχνες που υπάρχουν ή να τους ανακαλύπτω μέσα που τη δουλειά τους όταν κάτι μ' αρέσκει σαν δουλειά (.) είμαι ανοιχτός (.) δηλαδή εν θα πάθω κάτι δεν θα γυρίσω τα μάτια μου αλλού άμαν δω κάτι που με::: που με ταραξεί (.) αντιθέτως εν να::: εν να πάθω::: εν να εκστασιαστώ ας πούμε εν να πάθω::: ξέρεις (.) οπότε εν::: σε τούτο η απάντηση μου εν τούτη (.) εν έχω:::

X: κάτι συγκεκριμένο;

Σ: εν έχω λογική απάντηση να σου δώσω::: ή ορθολογιστική

X: για να κατανοήσει κάποιος τα έργα σας (.) όσο αφορά τη φωτογραφία πρέπει να γνωρίζει τη θεωρία; τεχνικές; ή απλά:::

Σ: όχι υπάρχουν::: ε:::

X: ιστορία ίσως;

Σ: κοίταξε εν μπορώ να μπω σε τούτη διαδικασία η αλήθεια να:: πως κατανοεί ο κόσμος ένα έργο (.) ούτε μπορώ να βάλω κάποιους κώδικες για να κατανοήσει κάποιος το έργο (.) αλλά μπορώ να συγκεντρωθώ αρκετά να δοθώ αρκετά την ώρα που κάμνω ένα έργο (.) να εξαντλήσω εντελώς:: όσο ξέρω όσο δύναμαι όσο:: γνωρίζω (.) να εξαντλήσω ούλλες τες παραμέτρους ή με την εμπειρία μου ε:: να φτιάξω εκείνο το έργο που θέλω (.) που όταν το τελειώσω ε:: το έργο εν να πάει προς:: εν να πάει παρακάτω (.) δηλαδή εν να πάει προς τον κόσμο (.) και ο κόσμος υπάρχει κάποιες φορές που μπορεί να το καταλάβει και κάποιες φορές που εν μπορεί να το καταλάβει (.) ε:: ένα μόνο ξέρω να σου πω (.) ότι:: ((βήξιμο)) ότι λίγο έτσι εμπειρικά νομίζω ότι η πρόθεσή σου σε εκείνο που κάμνεις αν έχει μιαν ειλικρίνεια (.) αν έχει ειλικρίνεια όχι μιαν ειλικρίνεια (.) αν έχει ειλικρίνεια και εσύ είσαι πιστός σε εκείνο που κάμνεις εν να βρεθεί έστω και ένας που εν να βρεθεί και εν να το καταλάβει ακριβώς ή εν να του μιλήσει το έργο ή εν να επικοινωνήσει με το έργο:: εν πάρα πολλά σημαντικό (.) εν και είναι ανάγκη:: εν ωραίο να μιλάς σε πολύ κόσμο (.) εν ωραίο να μιλάς σε ούλλο τον κόσμο (.) αλλά εν σχετικά τούτα (.) εννοώ εν πολλά σχετικό (.) δηλαδή:: ε:: ακόμα και στους πολλά διάσημους καλλιτέχνες και στους καλλιτέχνες ας πούμε stars που τους γνωρίζει ούλλη η υφήλιος (.) γνωρίζει τους αλλά:: εν ξέρουμε αν τους μιλά το έργο (.) αν μιλά το έργο σε ούλλους (.) οπότεν ε:: η ερώτησή σου είναι ότι:: ε:: ανάλογα με το:: με τον:: άνθρωπο που:: έρχεται μπροστά που στέκεται μπροστά στο έργο σου

Χ: αχάμ ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι)) εμ::

Σ: είναι όμως καλό μέσα που τούτα που λέμε (.) υπάρχουν κάποια πράγματα που:: εν καλό να μεν επαναλαμβάνει κανείς (.) πράγματα που έχουν γίνει ήδη (.) στη φωτογραφία ας πούμε που σε ενδιαφέρει ιδιαίτερα αλλά και παντού σε ούλλα τα:: τις μορφές τέχνης (.) είναι ωραίο να μην επαναλαμβάνει κανείς κάτι γιατί λέει το κάποιος άλλος και εν χρειάζεται να έρθει άλλος ένας να το πει (.) γιατί η τέχνη εν λίγο πιο:: ε:: πρέπει να προχωρά

Χ: να πρωτοτυπείς

Σ: και για να προχωρά πρέπει να:: την προχωρούμε και εμείς (.) και για να προχωρήσει πρέπει να κόψεις πράγματα που ήδη υπάρχουν (.) να αφαιρέσεις και να πεις υπάρχει και υπάρχει έκαμεν το ο τάδε και κάμνει το και καλύτερα που εμένα (.) γιατί εν ο πρωτό:: εν ο πρώτος που το έκαμεν άρα:: αυτό (.) αν μπορεί τζίνο το πράγμα να με βοηθήσει εμένα να με πάρει παρακάτω:: ναι (.) αλλά όχι να σταθώ σε εκείνο (.) να προχωρήσω πέρα που εκείνο για να προχωρήσει και η ίδια η τέχνη και να προχωρήσει και ο κόσμος (.) ο κόσμος μόνο έτσι μπορεί να προχωρήσει (.) και ο άνθρωπος μόνο έτσι μπορεί να εξελιχτεί (.) όταν μένει στο

ίδιο και λέει α είμαστε καλά τωρά δαμέ που είμαστε και είμαστε ήσυχοι και είμαστε::: έχουμε ούλλα τούτα που πρέπει (.) εν μπορεί να προχωρήσει (.) εν να μείνει σε εκείνο (.) ε πρέπει να::: πρέπει να δει::: να δει κάπου αλλού (.) και για να δεις πιο πέρα χρειάζεται να κάνεις κάποιες θυσίες (.) και χρειάζεται ένας κόπος και ένας αγώνας (.) ο οποίος κόπος άμα το θέλεις πραγματικά και ο αγώνας και οι::: θυσίες άμα πραγματικά το θέλεις εν ένα υπέροχο ταξίδι (.) εν ένα υπέροχο πράγμα (.) εν κουράζεσαι (.) αντιθέτως βάλλεις::: παίρνεις πιο πολύ::: δύναμη για να προχωρήσεις (.) γιατί απολαμβάνεις εκείνο το πράγμα που κάμνεις γιατί σήμερα ε::: οι περισσότεροι άνθρωποι που συναντούμε είναι ότι σου λεν (.) λέμε ούλλοι μας μάλλον ε::: α εκουράστηκα πάρα πολλά (.) είμαι πάρα πολλά κουρασμένος (.) ξέρεις (.) όχι ε::: άμα δεις και λίγο πιο πίσω ή κάτι εν ηξέρω τι (.) οι άνθρωποι εκουράζονταν πολλά περισσότερο που μας στο παρελθόν (.) εκάμναν δουλειές απίστευτες για να ζήσουν (.) εζύμωναν το ψωμί τους εν τω αγοράζαν (.) ε::: καλλιεργούσαν το χωράφι με τσάμπες ή με μέσα πρωτόγονα (.) ούλλα ήταν ένας αγώνας για να επιβιώσουν (.) οπότεν εμείς σήμερα να πούμε ότι κουραστήκαμε για ποιόν λόγο; αφού έχουμε τα πάντα::: στα χέρια μας (.) έχουμε την τεχνολογία (.) που για να πούμε ότι η τεχνολογία εν σημαντική όντως στη ζωή μας (.) και είναι σημαντική (.) ε::: πρέπει να:::

X: την εκμεταλλευτούμε

Σ: να την εκμεταλλευτούμε με τούτο τον τρόπο χωρίς να παραπονιόμαστε ή κάτι (.) και μόνο έτσι μπορεί να::: ( )

X: τι πιστεύεις για τη φράση “μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις”;

Σ: ναι (.) μια εικόνα;

X: αξίζει χίλιες λέξεις

Σ: ναι (.) κοίταξε να σου το πω ακριβώς δεν ξέρω (.) ούτε::: υπάρχουν πολλές φορές πράγματα τα οποία εγώ εν::: κάθομαι να τα::: αν δεν με αφορούν πολλά (.) εν χάνω χρόνο στο να τα::: εξαντλήσω ή να τα καταλάβω (.) δηλαδή στην ερώτηση τούτη που με ρωτάς εγώ μπορώ να σου απαντήσω ότι (.) μέσα από την τέχνη υπάρχει ο κινηματογράφος υπάρχει::: ε::: υπάρχει ο κινηματογράφος υπάρχει::: υπάρχουν διάφορες μορφές τέχνης έτσι;

X: ναι

Σ: ας πούμε τον κινηματογράφο μιας και μιλούμε για φωτογραφία (.) ή ας πούμε για την συγγραφή (.) την συγγραφή και το αντίστοιχο του ή το αντίθετο του ή το::: απέναντι του που εν η ποίηση (.) ο συγγραφέας εν να κάτσει να γράψει ένα ολόκληρο βιβλίο και εν να γράψει

δέκα βιβλία μέχρι να φκάλει ένα βιβλίο (.) μέχρι να εκδώσει ένα βιβλίο (.) ο ποιητής εν να γράψει::: μια λέξη τέσσερεις στίχους δύο στροφές δύο συλλαβές και τζιμέσα εν να περικλείει ούλλο το νόημα που θέλει να πει (.) ο κινηματογράφος που εν κοντά στην φωτογραφία εν να πρέπει να περάσει μιάμιση ώρα (.) δύο ώρες (.) για μια ταινία για να σε φέρει σε εκείνο που θέλει να σε φέρει μέσα που μία διαδικασία (.) η φωτογραφία όμως εν έχει τούτη τη δυνατότητα (.) οπότεν μια φωτογραφία που εν να ε::: εν να πας να την κρεμάσεις για να τη δείξεις (.) να την βάλεις στον τοίχο για να τη δείξεις (.) πρέπει όντως να εν τόσο συμυκνωμένο μέσα σε μια φωτογραφία τζίνο που θέλεις να πεις που::: η απάντηση μου εν τούτη ως προς την ερώτηση σου::: μια λέξη εν:::

X: μια εικόνα

Σ: μια εικόνα εν χίλιες λέξεις (.) δηλαδή εν λαλεί κανείς ότι ο κινηματογραφιστής εν κατώτερος που τον εικαστικό (.) ούτε ο συγγραφέας εν κατώτερος που τον ποιητή (.) αλλά άμα πρέπει να `ναι το έργο μια φωτογραφία που πρέπει να σου πει κάτι (.) πρέπει να είναι πολλά συμυκνωμένο τζίνο που εν να πεις (.) κατάλαβες (.) ναι τούτη εν η απάντηση μου

X: ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι)) για να καταφέρει κάποιος (.) οποιοσδήποτε (.) να συλλάβει μια πετυχημένη εικόνα (.) θεωρείτε::: βασικά τι είναι εκείνο που πρέπει να έχει;

Σ: ξανά

X: για να καταφέρει κάποιος να συλλάβει μια πετυχημένη εικόνα (.) με το πάτημα ενός κουμπιού (.) τι είναι εκείνο που χρειάζεται; εν ταλέντο; να γνωρίζει τις τεχνικές;

Σ: εμ::: κατ' αρχάς πρέπει να σου απαντήσω σε όλες; μπορώ να αφήσω ας πούμε μια ερώτηση πίσω; να μεν απαντήσω σε κάτι; ή όχι;

X: ((χαμόγελο))

Σ: όχι (.) ε::: ωραία θα προσπαθήσω και σε τούτο (.) που είναι; (.) ότι;

X: αν οποιοσδήποτε μπορεί (.) αν χρειάζεται ταλέντο ή να γνωρίζεις τεχνικές; (.) βασικά τι είναι εκείνο που χρειάζεται;

Σ: κοίταξε να σου πω επειδή είσαι και::: ακόμα::: μικρή::: και ξεκινάς τωρά και τα λοιπά (.) εγώ προτιμώ να σου απαντήσω πιο ε::: πιο πρακτικά (.) πιο ουσιαστικά συγγνώμη όχι πιο πρακτικά (.) ε::: υπάρχουν πολλοί::: άνθρωποι που έμαθαν τεχνικές απίστευτες (.) που ε::: εξαντλήσαν ούλλες τες τεχνικές (.) τις σπουδές (.) ή τούτα ούλλα που ελέγαμε ν πριν (.) οι οποίοι εν εγινήκαν ούλλοι καλλιτέχνες (.) δηλαδή::: που τούτο που το βλέπουμε σαν

παράδειγμα (.) ε καταλαβαίνουμε ότι έναν απαραίτητο για ούλλους τους ανθρώπους τούτο το πράγμα (.) δηλαδή μπορεί να μάθεις τα πάντα σε τεχνικές (.) μπορεί να έχεις ταλέντο φοβερό (.) είδαμε ανθρώπους με ταλέντο να μεν::: να σταματούν και να μεν συνεχίζουν να κάνουν πράγματα (.) θέλει κάτι παραπάνω που τούτα τα πράγματα

Χ: όπως είπατε πριν δηλαδή; να αγαπάς εκείνο που κάνεις;

Σ: όχι::: γιατί η αγάπη εν και είναι μόνο η αγάπη (.) ε::: η αγάπη εν σημαντικό (.) σίγουρα (.) εντάξει; (.) αλλά::: ε::: μπορεί να βρεθείς::: μπορεί να βρεθείς τυχαία σε κάτι (.) σε ένα τέτοιο πράγμα (.) ε::: εμένα εν και είπεν μου κανένας όταν::: και πολλούς άλλους πιστέφκω γιατί έχω φίλους καλλιτέχνες και ανθρώπους στην τέχνη που γνωρίζω πολλά καλά και φίλους (.) οι οποίοι εν και επήεν κανένας με το ζόρι::: επέμενε ότι θέλω να γίνω καλλιτέχνης και εν να γίνω καλλιτέχνης (.) εν να γίνω φωτογράφος (.) ε::: γιατί::: είσαι μικρός::: μεγαλώνεις::: και υπόσχεση να δώσεις και όρκο να δώσεις (.) όταν εν να έρθει η στιγμή που εν να ξεκινήσεις να κάνεις πράγματα (.) εάν όντως δεν εστιάζεις σε τούτο το πράγμα και δεν δουλέψεις πάρα πολλά σκληρά ούτε το ταλέντο μπορεί να σε σώσει που εν η καλύτερη περίπτωση το να έχεις και ταλέντο ας πούμε (.) ε::: και εν και γεννιέται κανείς με το ταλέντο να εν φωτογράφος (.) δηλαδή εν και εγεννήθηκεν ένα μωρό και έχει ταλέντο ότι::: τούτος εν να γινεί φωτογράφος (.) εν πολλές φορές που είδαμε μωρά να::: ακόμη και μωρά (.) εν σου λέω για μεγάλους που σου είπα ότι κάποιοι εσταμάτησαν ή αποσυρθήκαν και τα λοιπά (.) ε::: ότι εγεννήθηκεν τούτος να εν φωτογράφος (.) εγεννήθηκεν τούτος να εν::: αυτό (.) εν ο Χριστός ας πούμε (.) εγεννήθηκεν ο Χριστός για να σώσει τον κόσμο (.) εν υπάρχει τούτο το πράγμα στους καλλιτέχνες (.) εννοείται πρέπει να έχεις ταλέντο πρέπει να το αγαπήσεις πρέπει να προσπαθήσεις πάρα πολλά πρέπει να δουλέψεις πάρα πολλά πρέπει να::: το μυαλό σου να εν κοφτερό σε τούτο που κάμνεις (.) πρέπει να εστιάζεις σε εκείνο που κάνεις (.) ε::: και πρέπει να::: πρέπει να αντιληφθείς (.) η αντίληψη σου (.) να υπάρχει αντίληψη και στο::: τι::: και στον κόσμο γύρω σου (.) και στο::: πρέπει να έχεις μια άποψη για την ζωή για εκείνο που κάνεις (.) για::: και δυστυχώς εν τόσοι πολλοί οι καλλιτέχνες σήμερα (.) εν εκατομμύρια ανά τον κόσμο που τελειώνουν τις σχολές (.) και εκατομμύρια καλλιτέχνες που εν ενεργοί (.) κάνουν τη δουλειά τους (.) ε::: θέλει πολύ::: θέλει δουλειά (.) θέλει να βρεις ε::: θέλει να πεις κάτι που εν ειπώθηκε (.) αλλά όχι ψάχνεις να βρεις εκείνο που εν ειπώθηκε για να το πεις εσύ (.) σπουδάζεις το με μια έννοια τζίνο που συμβαίνει σήμερα και πάεις πάρα πέρα που εκείνο που συμβαίνει σήμερα (.) τωρά (.) ο τάδε (.) πώς να σου πω::: εν πολλά καλή η δουλειά του εν πολλά καλός καλλιτέχνης εν::: μπαίνει στην ιστορία της τέχνης ας πούμε (.) ξεκινά να

μπαίνει (.) να δημιουργεί ιστορία στην τέχνη (.) θέλει συνέχεια (.) εν ένα είδος ζωής:: κάτι (.) εν και ξέρω να σου πω και ακριβώς εκατό της εκατό (.) δηλαδή:: αν ήξερα:: ξέρω 'γω μπορεί να μεν ασχολούμαι ή να μεν ((γέλιο))

X: εν τη άποψη σας που ζητώ

Σ: ναι (.) η άποψη μου εν τούτη όμως (.) απαντώ σου (.) προσπαθώ να σου απαντήσω και απαντώ σου γιατί:: ε:: ήρθα προετοιμασμένος ότι:: ε:: ναι εγώ εν είμαι θεωρητικός (.) εν είμαι καθηγητής (.) και μπορεί να μεν γίνω ποτέ (.) ε:: μπορεί να μεν κάμω καμία ομιλία ποτέ (.) και καλά κάμνεις που με ρωτάς εμένα γιατί:: είμαι και λίγο:: ε:: είμαι επικεντρωμένος σε τούτο που κάμνω πιο πολλά (.) εν έχω άλλη δραστηριότητα (.) να είμαι θεωρητικός να είμαι:: καθηγητής να διδάσκω τέχνη ή να είμαι:: λέκτορ να μιλώ σε σε:: πως τα λες; σε ομιλίες και τέτοια (.) και αποφεύγω να το κάμνω κιόλας για να είμαι ειλικρινής

X: να σε ρωτήσω κάτι άλλο:: τα πράγματα που επιλέγετε να φωτογραφίζετε βασικά η θεματολογία (.) εμ:: εν κάποια συγκεκριμένη;

Σ: όχι (.) απ' ότι είδες και εσύ πριν που έψαξες εν υπάρχει συγκεκριμένη θεματολογία (.) υπήρχε συγκεκριμένη θεματολογία όταν:: ε:: απάντησα σου το στην πρώτη ερώτηση::

X: στο περιοδικό

Σ: είτε στο:: όταν παρέμβαινα σε κάποιο περιοδικό και είχα την (.) και μια κριτική όχι και τόσο καλή (.) που κάποιους (.) όχι όμως που ούλλους (.) που κάποιους είχα μια κριτική ότι αφού είμαι καλλιτέχνης γιατί κάμνει σε ένα περιοδικό:: έχει μια στήλη σε ένα περιοδικό και βάζει εικόνα; πριν δέκα χρόνια

X: ναι

Σ: ε σήμερα όμως (.) όχι σήμερα ε τα τελευταία χρόνια βλέπουμε τους καλλιτέχνες ότι εισχωρούν σε διάφορα πεδία (.) και η σύγχρονη τέχνη μπαίνει σε διάφορα:: ε σε διάφορα άλλα χωράφια ας το πούμε (.) για να συνεννοηθούμε (.) κατάλαβες;

X: ναι

Σ: τότε όμως εν ήταν (.) όπως ούτε το θέατρο που έκαμα κάποιες φορές:: επέλεξα να κάμω σκηνικά:: αλλά σκηνικά δημιουργικά (.) δηλαδή να εν σαν:: να είναι εγκαταστάσεις να είναι γλυπτά (.) και να είναι ο άνθρωπος μέσα να παίζει να ερμηνεύει το συγκεκριμένο έργο (.) ας πούμε που:: που έπαιζεν (.) ήταν επιλεγμένο που ένα σκηνοθέτη και τα λοιπά (.) είχα πάντα

μιαν::: εκρατούσα πάντα μιν::: εκρατούσα τα σε ένα επίπεδο τα::: (.) επροσπαθούσα εν ξέρω αν κρατηθήκαν (.) απ' ότι βλέπω όμως εκρατηθήκαν κάποια πράγματα (.) αλλά ε::: προσπάθουν και εγώ πάρα πολλά (.) εν ε::: εν επήγαινα προς τα λεφτά::: που ήταν μια εύκολη για εμένα ασ πούμε::: θα ήταν πιο εύκολη η ζωή μου (.) εν είχα ευτυχώς και την μανία των λεφτών να::: να είμαι φιλοχρήματος (.) εμπορούσα να τα περιφρονήσω και να πω όχι αξίζει πιο πολλά το άλλο που θέλω να κάνω (.) το αποτέλεσμα μου ή εγώ να μην ντρέπομαι για τούτο που κάμνω προσωπικά να μεν ντρέπομαι (.) όχι προς τους άλλους (.) ή::: να είμαι όσο πιο ειλικρινής γίνεται με τζίνο που κάμνω (.) ή να::: έχω φκάλει ένα πράγμα το οποίο ούτε εγώ (.) στο τέλος (.) το αποτέλεσμα επερίμενα ότι ήταν να φκει έτσι σε κάθε δουλειά (.) οπότεν λέω σου τωρά::: εν και λαλώ ότι::: ε::: εγώ ακόμα::: έχω δρόμο μπροστά μου (.) και είπα σου το και στην αρχή ότι μαθαίνει κανείς και τούτη εν η άποψή μου (.) μαθαίνω ακόμα (.) και μακάρι να μαθαίνω ακόμα (.) γιατί αν δεν μαθαίνω μπορεί να βαρεθώ και να τα παρατήσω (.) δεν θα με ενδιαφέρει να είμαι κάπου και να κάμνω ένα πράγμα::: είτε μου φέρνει λεφτά είτε::: μου φέρνει δόξα είτε μου φέρνει φήμη είτε μου φέρνει::: ε::: δημοσιότητα και λοιπά (.) εν με αφορά πολλά (.) αλλά φιλοδοξία έχω ως καλλιτέχνης (.) εν μπορώ να πω ότι εν φιλοδοξώ ως καλλιτέχνης αλλά μια φιλοδοξία η οποία είναι σε ένα επίπεδο άλλο

X: εμ::: νιώθεις ότι το περιβάλλον στην Κύπρο επηρεάζει::: προωθεί τη δουλειά σου;

Σ: έχω δημιουργήσει τα πιο::: έχω δημιουργήσει μέχρι στιγμής που τα καλύτερα μου έργα στην Κύπρο (.) έχω κάνει και αλλού καλά έργα όμως έχω δημιουργήσει τα::: κάποια από τα έργα που δημιούργησα στην Κύπρο εν που τα καλύτερα μου (.) που τα πιο αγαπημένα μου ((απαντάει εισερχόμενη κλήση – συνομιλία))

X: εν θα αργήσουμε πολύ ακόμα

Σ: όχι όχι μην ανησυχείς απλώς έχω το ανοιχτό γιατί εν ούλλες οι δουλειές (.) ήρθα για λίγες μέρες και έχω πολλές δουλειές (.) ε::: τούτη τούτη εν η απάντηση μου και επίσης ότι; ήταν η ερώτηση ότι αν;

X: αν επηρεάζει αλλά και αν προωθεί τα έργα σου

Σ: η δουλειά μου εν πολλά επηρεασμένα που::: την τελευταία δεκαετία (.) που το δύο χιλιάδες και μετά (.) που την Κύπρο (.) εγώ όταν έφυγα από την Κύπρο για::: και ήμουν στην Αθήνα ή::: ξέρω 'γω (.) υπήρχε μέσα μου η::: η εμπειρία μου της Κύπρου που γεννήθηκα::: που μεγάλωσα και τα λοιπά (.) και έφκαινε με ένα τρόπο (.) δηλαδή::: υπήρχε πάντα (.)

έφκαινεν τούτο το πράγμα (.) γιατί::: εν μπορείς να το αλλάξεις τούτο (.) αν εγεννιόμουν στη Σουηδία που γεννήθηκες και ζούσα πολλά χρόνια ε::: ήταν να έχω διαφορετικού είδους εμπειρία (.) τζίνη η εμπειρία ελειτούργησεν και στα έργα που εν είχαν απόλυτα να κάνουν με την::: με την Κύπρο (.) που το δύο χιλιάδες όμως και μετά που::: πολιτικές εξελίξεις (.) που εμεγάλωσα και εγώ και::: εθώρουν (.) άρκεψα εκαταλάβαινα πιο πολλά το πώς παν τα πράγματα (.) η Κύπρος που ένι τούτο που ένι ως::: τόπος (.) ένεν ένας τόπος τυχαίος (.) ένεν ένας τόπος ε::: που έχει κάτι::: έχει κάτι τις παραπάνω (.) με τούτα που συμβαίνουν και που είναι (.) η πολιτική της θέση (.) η τοποθεσία της (.) η::: κατάσταση έτσι όπως είναι (.) υπάρχει ένα πεδίο δράσης μεγάλο (.) δράσης καλλιτεχνικά (.) ε::: και::: όταν::: ε::: είχα πρόταση που γκαλερί στην Κύπρο που ήταν η Παυλίνα Παρασκευαΐδη με την γκαλερί (.) στην Λευκωσία (.) Archimede Staffolini που ήταν μια πολλά καλή γκαλερί (.) ε όπου και τωρά συνεργαστήκαμε στο uncovered τούτο με τα UN

X: αχάμ

Σ: και ήταν πολλά καλή γκαλερί και η ίδια ήταν πολλά καλή γκαλερίστα και::: η δουλειά που έκαμνεν ήταν πάρα πολλά καλή (.)ε::: εγώ ήρθα πιο πολλά στην Κύπρο (.) μέσα που τούτο το πράγμα (.) γιατί::: βρέθηκε ένας άνθρωπος να με::: να του αρέσει η δουλειά μου και να μου ζητά συνεργασία (.) οπότεν αφού μου άρεσκεν και εμένα έπρεπε να::: κάνω ένα βήμα προς δαμέ (.) και έκαμα το βήμα και έκαμα το και την εποχή που οι εξελίξεις ήταν πλέον::: και ηλικιακά εγώ ήμουν έτοιμος για εκείνες τις εξελίξεις και προβληματίσαν με αρκετά (.) και έμαθα και πιο πολλά τον τόπο μου (.) τι είναι ο τόπος μου (.) ας πούμε που γεννήθηκα (.) ο τόπος που γεννήθηκα ένεν ο τόπος μου (.) κανενού ένεν ο τόπος του (.) είμαστε ούλλοι προσωρινοί (.) μετά που::: εν ηξέρω πόσα χρόνια εν να μιλούν άλλοι δαμέ που μιλούμε εμείς

X: ναι έτσι πάει

Σ: γιατί εν είμαι καθόλου της άποψης ότι το μου το να μου ανήκει (.) εν θεωρώ ότι εν μια λέξη καλή για τον άνθρωπο (.) ε::: εν μας ανήκει τίποτε αλλά οφείλουμε να είμαστε ε::: να σεβόμαστε το σημείο που είμαστε και να το σεβόμαστε σαν ένα::: πράγμα το οποίο ανήκει και εν να ακολουθήσουν και εν να ανήκει κάθε φορά::: ε::: σε άλλους (.) προσωρινά

X: ναι (.) θεωρείς πως στην Κύπρο μπορεί κάποιος να επιβιώσει ως καλλιτέχνης;

Σ: εννοείς να έχει λεφτά και να μπορεί να ζήσει;

X: ναι

Σ: ή ως καλλιτεχνικά;

X: μόνο ως καλλιτέχνης να μπορεί να::: βγάξει αρκετά λεφτά και να ζήσει από αυτό το πράγμα

Σ: ε::: εν γίνεται κανείς (.) εν ξεκινά να γίνει κανείς καλλιτέχνης (.) ε::: και εν εξεκινούσε ποτέ να γίνει κανείς καλλιτέχνης που πάντα (.) φαντάζομαι και ξέρω λίγο ιστορικά ας πούμε και που εκείνα που ξέρω ότι::: εν να γίνει καλλιτέχνης για να φκάλει λεφτά (.) διότι εν σου εγγυάται κανένας ότι εν να φκάλεις λεφτά ((γέλιο)) ε::: οπότεν ε::: η ερώτηση τούτη είναι σε δεύτερο επίπεδο πιστεύω όσο αφορά τους καλλιτέχνες και τη::: τούτον ότι::: εν να::: πάρεις το ρίσκο ότι::: τζίνο που θέλεις να κάνεις είναι όντως τόσο σημαντικό που::: ε::: εν να δεις για το άλλο το οικονομικό (.) αλλά αν είναι να εξασφαλίσεις ε::: μια οικονομική άνεση για να μπορείς να ζεις ε::: ένεν τούτο το::: ένεν τούτο που πρέπει να ακολουθήσεις (.) αν εν τούτο που βαρεί στην ζυγαριά εν::: εν γίνεται (.) πρέπει να βαρεί το άλλο (.) ότι::: εν τούτο που θέλεις να κάνεις και εν ένα ρίσκο που πρέπει να πάρεις και αν μπορείς να το πάρεις

X: όμως γνωρίζετε καλλιτέχνες που:::

Σ: ναι υπάρχουν καλλιτέχνες με πολλά λεφτά (.) δηλαδή όχι πολλά λεφτά (.) που εν:::

X: Κύπριους εννοώ

Σ: α (.) ε::: όχι (.) εν ηξέρω::: εν::: να σου πω εν ηξέρω η αλήθεια (.) όχι εν ηξέρω καλλιτέχνες

X: εν ηξέρεις αν υπάρχουν

Σ: όχι εν ηξέρω αν::: όχι εν ηξέρω::: εν ερώτησα ποτέ μου να μάθω:::

X: εν ξέρεις τι κάνει ο καθένας

Σ: ναι (.) όχι και εν με ενδιαφέρει::: να ρωτήσω πόσα λεφτά φκάλουν και αν φκάλουν και τα λοιπά

X: υπάρχουν έργα σου σε εξέλιξη αυτή την περίοδο;

Σ: ε υπάρχουν έργα μου σε εξέλιξη (.) τούτη τη στιγμή προσπαθώ να τελειώσω ένα έργο το οποίο εν να εκτεθεί στην Αθήνα και το μισό έκαμα το στην Αθήνα πριν έρθω και το μισό κάμνω το στην Κύπρο για να ολοκληρωθεί να πάρω μέρος στις δεκαέξι του μήνα::: στην γκαλερί Breeder στην Αθήνα (.) μια ομαδική έκθεση που έχει να κάνει με τον τύπο (.) με το newspaper project (.) ο τίτλος της έκθεσης (.) με ξένους και Έλληνες καλλιτέχνες

X: χρησιμοποιείτε την φωτογραφία σε αυτό το έργο σας;

Σ: και επίσης:: έχω:: την Αδελαΐδα το φεστιβάλ της Αδελαΐδας (.) στο είπα τούτο; όχι (.) μπες Adelaide Festival στην Αυστραλία που εν την πρώτη του Μάρτη (.) που επέλεξαν τις φωτογραφίες που είχα στην γκαλερί εδώ (.) από την Αυστραλία (.) το:: οι εκρήξεις στον αέρα (.) ούλλες τις φωτογραφίες και εν να::

Χ: το δύο χιλιάδες έντεκα ήταν αυτό το έργο σας;

Σ: το δύο χιλιάδες έντεκα τον Απρίλιο (.) και τώρα στήνω:: τωρά που είμαι δαμέ στήνω:: στο χώρο με τα σχε με τα σχε με τα σχέδια την έκθεση στην Αδελαΐδα που εν τη πρώτη του μήνα (.) μπες να το δεις (.) και τους καλλιτέχνες που παίρνουν μέρος εννοώ ούλλο τούτο εννοώ για να μπορείς να γράψεις τι ακριβώς λέμε (.) ε:: επίσης ε:: έχω δύο έργα που εν σε εξέλιξη που κάμνω (.) ε:: που εν τα:: το έργο με τα οστά των αγνοουμένων που εν μεγάλο έργο και:: δουλέφκω το:: παράλληλα με άλλα:: που έχω (.) ένα άλλο έργο που δουλέφκω και:: μια άλλη συμμετοχή που έχω τον Μάρτιο (.) όχι τον Ιούνιο:: και εκουράστηκα ήδη που τα είπα ((γέλιο)) (.) έχω:: ναι (.) έχω πολλά πράγματα που έχω να κάνω (.) και μέχρι του χρόνου ας πούμε (.) οπότε εν αρκετά τα πράγματα την ίδια ώρα (.) αλλά έμαθα να δουλέφκω με πολλά πράγματα και:: είμαι και από τους καλλιτέχνες γιατί υπάρχουν καλλιτέχνες που δουλέφκουν με πολλά έργα και μπορούν να τα καταφέρουν (.) και κάποιοι καλλιτέχνες που θέλουν να δουλέφκουν με ένα έργο (.) εν και τα δύο αξιολογούνται ανάλογα πως μπορεί ο καθένας να δουλέφκει (.) εγώ πάντα εδούλεφκα πολλά και δουλέφκω πολλά

Χ: εμ:: ποιοί θεωρείς ότι είναι οι πιο σημαντικοί Κύπριοι σύγχρονοι φωτογράφοι ή καλλιτέχνες::;

Σ: δεν θα σ' απαντήσω σε τούτη την ερώτηση ότι και να μου πεις (.) γιατί ιδεολογικά εν μου ταιριάζει να μιλήσω για:: για:: ανθρώπους ποιοι εν οι καλοί καλλιτέχνες ποιοί εν οι καλοί φωτογράφοι:: και να μείνουν κάποιοι άλλοι που ενδεχομένως να μην τους ξέρω και να εν καλοί και να τους αδικήσω ή:: όχι μόνο να τους αδικήσω (.) να τους αγνοήσω (.) εν θέλω να:: εν θέλω να πω (.) πιστεύω ότι υπάρχουν πολλά καλοί φωτογράφοι ε:: στην Κύπρο και καλλιτέχνες (.) υπάρχει ένα μεγάλο δυναμικό στην Κύπρο (.) το οποίο είναι:: ε:: όχι μόνο υπάρχει δυναμικό (.) κάμνουν και πάρα πολλά πράγματα και στην Κύπρο και στο εξωτερικό (.) είμαστε εν είμαστε εν αρκετά:: οι Κύπριοι καλλιτέχνες εν αρκετά ενεργοί και εν και πάρα πολλά καλοί (.) έχουν και κάτι ιδιαίτερο στη δουλειά τους

Χ: ναι αλλά δεν θέλετε να μου πείτε [κάποιον

Σ: όχι

X: που θαυμάζετε εσείς ή θεωρείτε ότι τα έργα του είναι:::

Σ: φωτογράφος;

X: ε::: ή φωτογράφος ή καλλιτέχνης που ασχολείται με τη φωτογραφία

Σ: εν μπορώ να σου πω ονόματα (.) please

X: εντάξει

Σ: ε τούτη εν η απάντηση (.) μπορείς να γράψεις τούτη την απάντηση γιατί εν και τούτη μια άποψη (.) και είναι άποψη (.) γιατί ούλλοι λαλούμε αρέσκει μου ο τάδε και ο τάδε και κάμνουμε τους έξυπνους ότι ξέρουμε το::: ξέρουμε ποιοι εν οι καλοί και ποιοι ένεν οι καλοί (.) όχι ε::: τούτα εν να τα δείξει::: και η στιγμή τωρά αλλά και μετά τι είναι καλό και τι ένεν καλό (.) αλλά και τωρά εν είμαι από εκείνους που λαλούν ότι::: η τέχνη::: μετά εν να φαίνεται αν κάποιος εν καλός (.) όχι φαίνεται και τώρα και μετά αν αντέξει::: αν αντέξει στο:::

X: στο χρόνο

Σ: στο χρόνο (.) γιατί οι εποχές μας εν άλλες (.) οι εποχές μας βουρούν πάρα πολλά (.) αν και τωρά τελευταία αρκέσαν οι ρυθμοί να μεν εν τόσο όπως ήταν και να αρκέφκει ο άνθρωπος να συγκεντρώνεται πιο πολλά (.) εν χρειάζεται να τρέχει δηλαδή πολλά όπως ετρέχαμεν (.) και νομίζω εν να γίνει (.) μπορεί να υπάρξει τούτο το πράγμα έτσι (.) μπορεί να υπάρξει μια ισορροπία μέσα που τούτο το πράγμα (.) ότι::: εν να πρέπει πιο πολλά να μετρήσουμε και να σκεφτούμαστε λίγο παραπάνω παρά που το να βουρούμε και να μεν θωρούμε γυρώ μας ή::: αυτό για::: λόγο του::: του οποιουδήποτε πραγμάτου έτσι; της τεχνολογίας είτε::: αλλά εν απάντηση τούτη που σου δίνω δηλαδή::: πίστεψε με εν απάντηση (.) και εν άποψη

X: δέχομαι την σαν απάντηση (.) εν ήθελα να σας πιέσω (.) συγγνώμη κιόλας

Σ: όχι όχι όχι εν με πιέζεις καθόλου (.) αισθάνομαι πολλά άνετα μαζί σου (.) ότι::: άμα εν μπορώ να σου απαντήσω εν θα σ' απαντήσω (.) και νομίζω εν απάντηση όμως τούτη (.) και εξήγησα σου και για ποιον λόγο (.) γιατί ούλλοι θεωρούμε ότι ξέρουμε ποιοι εν οι καλοί και ποιοι εν οι καλοί για εμάς (.) και::: εν και μπορούμε να το κρίνουμε και αντικειμενικά γιατί εν καλοί για εμάς (.) γιατί μας αρέσκουν (.) γιατί μπορεί να μας αρέσκουν από ναρκισσισμό δικό μας γιατί μπορεί να μοιάζουν με εμάς ή μπορεί να εν κοντά σε εμάς ή μπορεί::: να αυτό (.) οπότεν υπάρχουν άνθρωποι μπορεί να υπάρχουν μωρά μιτσια::: δεκαοκτάχρονοι εικοσάχρονοι εικοσιδιάχρονοι (.) που για εμένα εν μιτσιοί ηλικιακά (.) οι οποιοι μπορεί να

είναι εξαιρετικοί και να μην τους ξέρω εγώ (.) και μπορεί να είναι καλύτεροι που μένα μπορεί να εν καλύτεροι που τους άλλους (.) μπορεί να είναι καλύτεροι που πολλούς άλλους που:: πολλούς άλλους που θεωρούνται καλοί (.) οπότεν μακάρι να:: να υπάρχουν και τούτο είναι (.) εν είναι κάτι παραπάνω ή λιγότερο

Χ: τι γνώμη έχεις για τους διάφορους φωτογραφικούς ομίλους που υπάρχουν στην Κύπρο;

Σ: για τους διάφορους φωτογράφους;

Χ: φωτογραφικούς ομίλους (.) που υπάρχουν στην Κύπρο

Σ: δεν ξέρω κανέναν (.) δυστυχώς (.) αλήθεια τούτο αγνοώ το ε:: έχω άγνοια (.) γιατί εν ξέρω καθόλου:: εν είμαι σε κανένα:: εν ανήκω σε κανένα κύκλο φωτογραφικού ομίλου ούτε δαμέ ούτε στην Αθήνα (.) ούτε:: εν είμαι πολλά:: εν ήμουν λόγω ιδιοσυγκρασίας και εν είμαι έτσι να ανήκω πολλά σε:: οργανώσεις που εν τάδε τάδε (.) προτιμώ λίγο πιο:: αλλά γνωρίζω κόσμο δηλαδή γνωρίζω καλλιτέχνες και έχω επαφές με καλλιτέχνες αλλά είμαι λίγο:: αλλιώς (.) ήμουν πάντα αλλιώς σε τούτο το θέμα ε:: εν:: έχω ένα θέμα με τούτο

Χ: οκ έχουμε τελειώσει (.) ευχαριστώ για το χρόνο σου και τη συνεργασία σου

Σ: εγώ ευχαριστώ πάρα πολλά και εν τιμή μου (.) που με:: που μου πήρες συνέντευξη (.) αλήθεια

Απομαγνητοφώνηση 3^{ης} Συνέντευξης

ΣΚΗΝΙΚΟ

Ημερομηνία	24 Φεβρουαρίου 2012
Τοποθεσία	Λευκωσία, στούντιο καλλιτέχνη

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

	ΟΝΟΜΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΗ
X	Χρυστάλα Δούβλη	Φοιτήτρια Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου	21	Δερύνεια	Η ίδια
M	Μελίτα Κούτα	Καλλιτέχνης	37	Λευκωσία	Καμία

ΣΥΜΒΟΛΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Στην απομαγνητοφώνηση χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα σύμβολα απόδοσης των κειμένων με στόχο την πιστή απόδοση των κειμένων, έτσι ώστε διαβάζοντας τα κείμενα να μπορούμε να φανταστούμε σε γενικές γραμμές πως ειπώθηκε:

- (.) μικρή παύση
- ( ) μεγάλη παύση
- ::: παράταση/επίσυρση της κατάληξης λέξεων
- [ταυτόχρονη ομιλία (στην αρχή εκφωνημάτων που επικαλύπτονται)
- (( )) σχόλια αναλυτή για τις περιστάσεις της επικοινωνίας π.χ. γέλια, χειροκροτήματα, χειρονομίες κ.λπ.
- ; χρήση ερωτηματικού επιτονισμού

Απομαγνητοφωνημένη συνέντευξη

X: Γεια σου Μελίτα θα ήθελα να σου πάρω μια συνέντευξη (.) Αρχικά θέλω να μου μιλήσεις για την επιλογή σου να ασχοληθείς με τις καλές τέχνες

M: Ε::: να πω ότι εν το θεωρώ λίγο::: α ε εν τω θεωρώ επιλογή::: εν ήταν::: ας πούμε η περίπτωση που όταν ετέλειωσα το::: το σχολείο εσκέφτομουν α τι να σπουδάσω και αποφάσισα να::: να ακολουθήσω κάτι σε σχέση με τέχνες (.) ήταν κάτι που έκαμνα που::: πάρα πολλά μικρή ηλικία (.) ε που μου έφκενε φυσικά ας πούμε το να::: ε::: να εκφραστώ ή να δημιουργώ με::: ε::: με σχέδιο με ζωγραφιά με κατασκευές (.) και ήταν λίγο για εμένα σαν φυσικό επακόλουθο δηλαδή έκαμνα::: άρεσκεν μου πάρα πολλά που έκαμνα μαθήματα ζωγραφικής όταν ήμουν::: μικρή και ήξερα πάντοτε ότι ήταν να έκαμνα τούτο το πράγμα (.) εν εν ήμουν ποτέ στην φάση του να σκεφτώ α τι εν να σπουδάσω::: τι θέλω να γίνω που εν να μεγαλώσω::: πάντα ήταν μέρος του τι ήταν να γινώ τούτο το πράγμα

X: εμ::: ποιες μορφές/είδη σε κεντρίζουν περισσότερο; το ενδιαφέρον (.) και ασχολείσαι με αυτά;

M: Ε::: πολλά πράγματα που έχουν σχέση με την::: με την τέχνη (.) σίγουρα::: το σχέδιο η ζωγραφική η γλυπτική::: οι εγκαταστάσεις αλλά όχι και μόνο πράγματα που έχουν σχέση με τις καλές τέχνες (.) ενδιαφέρει με πάρα πολλά::: ε::: ο::: κινηματογράφος::: το θέατρο::: ε:::το θέατρο εννοώ σκηνογραφία και το περφόρμανς (.) αλλά επίσης εμ::: και η λογοτεχνία (.) δηλαδή θεωρώ το (.) όλα (.) τα πράγματα που έχουν σχέση με την τέχνη σαν (.) σαν έναν::: ένα σύνολο (.) μία ομάδα

X: αν δεν κάνω λάθος (.) είστε::: ένας από τους ιδρυτές του Paravan Proactions

M: αχάμ ναι ναι

X: που σπουδάσατε;

M: Λονδίνο (.) ήμουν έξι χρόνια Λονδίνο::: έκαμα το foundation course στο Saint Martins και το::: το πρώτο το::: το degree στην::: σε γλυπτική στο Saint Martins και μετά μεταπτυχιακό master στο Σλέιντ (.) αχάμ:::

X:_Θεωρείς πως η φωτογραφία ως τέχνη είναι σημαντική;

M: ναι::: ναι εν πάρα πολλά σημαντική::: ε::: εμ::: εν πολλά δύσκολο να::: ε::: (.) ας το πω να οργανώσεις ή να βάλεις::: να κατατάξεις την φωτογραφία γιατί εν το πιο άμεσο που όλες τις μορφές της τέχνης με την έννοια το ότι::: ε::: όλοι μας έχουμε μια φωτογραφική και ειδικά

όπως εν σήμερα η:: η τεχνολογία με τα mobiles και τα λοιπά (.) όλοι μας έχουμε στην διάθεση μας το μέσο για να βγάλουμε φωτογραφίες (.) εμ:: και τούτη η αμεσότητα ας πούμε της φωτογραφίας εν τούτο που το κάνει τόσο ενδιαφέρον:: και τόσο δύσκολο σε ορισμένες περιπτώσεις να πεις τι εν φωτογραφία:: τι εν δια:: τι εν φωτογραφία; τι εν διαφήμιση:: τι εν:: ε:: τέχνη:: τι εν design:: τι:: τι εν απλά η πράξη του καθημερινού ανθρώπου που φκάλλει μια φωτογραφία οικογενειακή

X: εσύ πότε την επιλέγεις ως μέσο έκφρασης;

M: άμα έχω κάτι πάρα πολλά συγκεκριμένο που θέλω να καταγράψω την εικόνα του (.) ένα πολλά συγκεκριμένο θέμα (.) ε:: και άμα ξέρω ότι εκείνο το θέμα θέλω να το καταγράψω ρεαλιστικά (.) δηλαδή:: ότι:: εν θα το κάνω σαν:: ε:: painting ή drawing ή εγκατάσταση ή γλυπτό αλλά θέλω να εν εκείνη:: η:: η ωμή και στεγνή απεικόνιση του ρεαλισμού (.) χωρίς να έχει μέσα:: εμ:: όσο γίνεται την δική μου:: εμ:: αλλοίωση:: δηλαδή η φωτογραφία εν εκείνο που ένι

X: αχάμ (.) χρησιμοποιάς την και ως:: ως δεύ:: ας πούμεν:: όχι μόνο ως πρώτη ύλη:: ως:: δεύτερον μέσο [σε κάτι; ας πούμε σε κάποιο βίντεο ινσταλλέσιον ή κάτι;

M: [ναι (.) ναι (.) χρησιμοποιώ το πολλά σε κολάζ (.) δηλαδή:: ε:: κάποια πράγματα που εν να τα φωτογραφήσω και μετά το:: η φωτογραφία που πλέον εν το:: το σε δύο διαστάσεων χαρτί:: εκείνο εν να το χρησιμοποιήσω να το κόψω να το κολλήσω να το:: να το φέρω σε σχέση σε σύνθεση με κάποια άλλα πράγματα

X: να μου μιλήσετε για το:: τα έργα σας στο re-envisioning Cyprus; (.) το Urban Legends και το City Expansion;

M: ε:: εκείνα ήταν δύο έργα που τα είχα ξαναδείξει σε μια ατομική έκθεση στην γκαλερί Διάτοπος:: το City Expansion ήταν:: ήθελα να καταγράψω (.) ε:: μια σειρά που σπίτια (.) που κτίζονται μέσα στα:: στα περίχωρα της Λευκωσίας (.) και έκαμνεν μου φοβερή εντύπωση ότι τούτα όλα τα σπίτια χτίζονταν με τον ίδιο τρόπο ότι ξεκινούν ας πούμε τα θεμέλια το μπετόν ο σκελετός γίνεται τούτο το πράγμα ας πούμε που εν σαν το:: ε:: το κουτί (.) του σπιτιού και σαν να και εν σε διαδικασία της κατασκευής τους είχαν μέσα τους τούτη την αίσθηση:: της υπόσχεσης (.) ότι:: εν για μια καλύτερη ζωή:: εν για ένα πιο μεγάλο σπίτι:: εν για μια ζωή που εν να έρθει να κατοικήσει μέσα:: ήταν ας πούμε τούτο το:: το άψυχο αντικείμενο (.) που υπόσχετον ε:: κάτι που ήταν να γίνει μέσα μετά στο μέλλον (.) ε:: και έβρισκα το πάρα πολλά ενδιαφέρον εκείνο το στάδιο αλλά επίσης και πολλά:: (.)ε::

(.) ενδιαφέρον το ότι υπήρχε τούτη:: η έκρηξη ας πούμε που σπίτια που συνέχεια εκτίζονταν εκτίζονταν εκτίζονταν και ξεφυτρώναν σαν τα μανιτάρια (.) ε::: τούτο ας πούμε ότι::: μεγαλώνει ο πληθυσμός μεγαλώνουν οι ανάγκες μεγαλώνουν οι επιθυμίες μεγαλώνουν τα όνειρα και ξεφυτρώνουν τούτα τα σπίτια ας πούμε (.) και είχαν και κάτι πολλά ε::: ε::: λυπημένο μέσα τους (.) εν ηξέρω::: σε τούτη την κατάσταση που εμοιάζαν σαν::: σχεδόν εγκαταλειμμένα::: ε::: και εν τούτο που με ενδιέφερε και αποφάσισα να κάνω μίαν::: ένα documentation ας πούμε (.) μια καταγραφή (.) ε::: το ένα μετά το άλλο (.) σε μια πολλά συγκεκριμένη χρονική περίοδο που ήταν άνοιξη (.) έτσι ο::: το background σε όλες τούτες τις φωτογραφίες εν πολλά πράσινο χορτάρι εν::: έχει πολλά κίτρινα λουλούδια::: τούτο που εν τυπικό::: το οποίο στην Κύπρο::: ήταν πολλά μπλε ο ουρανός::: οπότε η αντιπαράθεση του background με το::: με το σπίτι που ήταν εκείνο το ωμό γκρίζο τσιμεντένιο::: κατασκεύασμα (.) εμ::: ήβρα το πάρα πολλά ενδιαφέρον σαν φωτογραφική σύνθεση::: (.) μπορεί να μεν ελειτουργούσε δηλαδή άμα ήταν καλοκαίρι ή χειμώνας (.) ήταν τούτο το (.) το έντονο το χρώμα::: η::: η ζωή ας πούμε που ήταν μέσα στο background σε σχέση με εκείνο που ήταν το θέμα (.) και ο τρόπος που επέλεξα να τα δείξω την πρώτη φορά (.) όταν ήταν στον Διάτοπο::: (.) ε::: ήταν στο::: εμ::: ας το πω στο περβάζι::: οι περβάζι πως το λέμε; σαν τσεκουλαδούρα (.) όπως ας πούμε πάει ο τοίχος γύρω γύρω και έχει τούτη την μικρή τσεκουλαδούρα που πάει γυρώ::: ε::: είχα τα βάλει έτσι και εδημιουργήτουν μια χολέτρα (.) μια::: μια μικρή απόσταση μεταξύ του τοίχου και της φωτογραφίας (.) αλλά η φωτογραφία έπιανεν όλη την περίμετρο της γκαλερί (.) ε::: και ήταν ας πούμε και τούτο::: έναν::: κατά κάποιον τρόπο::: αρχιτεκτονικός τρόπος να το δείξω (.) ότι εν ήταν::: πολύτιμα έργα τέχνης στον τοίχο (.) στο eye level που έβλεπες τα σαν (.) ε::: μια ενδιαφέρουσα θεματολογία αλλά ήταν τούτο την χολέτρα ας πούμε που επέιενεν γυρώ::: που ξεφυτρώνεν γυρώ που την αρχιτεκτονική της γκαλερί ας πούμε (.) Το άλλο το Urban Legends::: εμ::: νομίζω ήταν και εκείνο στην ίδια έκθεση::: και είχα δουλέψει βγάζοντας φωτογραφίες που διάφορα::: ε::: σύμβολα και σημεία (.) και χαρακτηριστικά::: χαρακτηριστικές πληροφορίες μέσα στην Λευκωσία (.) μέσα στην Κύπρο::: που::: sign posts που τον δρόμο::: που ζώα::: που::: ακόμα και τα ίδια τα γλυπτά μου (.) και έκαμνα μικρές συνθέσεις μαζί με τούτες τις φωτογραφίες (.) ε::: και άλλα ας το πω πιο μυθολογικά (.) ε::: στοιχεία δηλαδή::: είχα βάλει μέσα::: θυμούμαι κάποια ψάρια::: κάποια πουλιά::: και εφκένναν τούτες οι συνθέσεις που::: ενώ εφαινούνταν σου γνώριμες γιατί εν να γνώριζες ας πούμε κάποια στοιχεία που έβλεπες στην καθημερινότητά σου (.) είχαν::: είχαν κάτι το::: μεταφυσικό ή το περίεργο μέσα (.) και ήταν σαν μικρές ιστορίες ας πούμε τούτα τα πράγματα (.) με τούτον τον τρόπο:::

X: εμ::: οι φωτογραφίες που επιλέγετε να βγάξετε χαρακτηρίζονται από κάποιο ιδιαίτερο ύφος;

M: μ::: νομίζω εν αρκ::: προσπαθώ τουλάχιστον (.) τωρά που το σκέφτομαι να εν αρκετά ουδέτερες (.) δηλαδή εν με ενδιαφέρει η καλλιτεχνική φωτογραφία τούτο που εν να στήσω στούντιο και εν να βάλω φωτισμό::: εν να::: εν να το κάνω ωραιοποιημένο εν να το κάνω::: ε::: να μοιάζει σαν photo shoot ας πούμε για περιοδικό και τα λοιπά που όλα εν τέλεια (.) εμ::: μάλλον νιώθω ότι::: εν πράγματα που συμβαίνουν γύρω μου και που βρίσκονται γύρω μου ανεξάρτητα που μένα (.) και εγώ απλά τυχαίνει όταν είμαι τζιαμέ να το προσέξω::: δηλαδή εν τούτο το::: το σχεδόν (.) εμ::: documentary άποψη ας πούμε (.) ότι εν τζιαμέ υπάρχει και εσύ με την φωτογραφία προσέχεις το (.) αναγνωρίζεις το (.) φκάλεις το και φέφκεις ( ) εμ::: ναι εν νομίζω να εδούλεψα ποτέ διαφορετικά ( ) είχα κάνει κάποια έργα παλιά::: που ήταν φωτογραφίες της Λευκωσίας (.) ε που::: που αρκετά ψηλά τις είχα φκάλει και εφάινετον όλη η Λευκωσία κάτω (.) και είχα βάλει μέσα στο::: στον ορίζοντα ή στο background φωτογραφίες που ένα έργο μου (.) ένα γλυπτό::: που είχα το τοποθετήσει τεράστιο μέσα και εφάινετον σαν ακόμα μια οροσειρά (.) κοντά στην οροσειρά του Πενταδακτύλου(.) εμ::: που πάλε ακομά και εκείνη η φωτογραφία ναι::: ήταν::: ήταν documentation εν ήταν κάτι στημένο ειδικά για να φαίνεται::: (.) ωραιοποιημένο ας πούμε

X: αχάμ(.) έχεις επηρεαστεί από κάπου ή κάποιον; μπορεί να εν και κάποια χρονο::: δεκαετία

M: μ::: στην φωτογραφία ειδικά;

X: ε::: γενικά (.) και στην φωτογραφία:::

M: ε::: εν μπορώ να σκεφτώ κάτι αυτή την στιγμή (.) σίγουρα::: ταξιδεύοντας πολλά::: θωρώντας πολλά βιβλία::: θωρώντας πολλές πληροφορίες::: σίγουρα κάτι (.) κάπου συνέχεια επηρεάζει σε ή::: έρχεται ας πούμε να γίνει::: influence μέσα στην δουλεία σου αλλά εν μπορώ να σκεφτώ κάτι συγκεκριμένο τέλος πάντων ας πούμε αρέσκει μου πάρα πάρα πολλά η δουλειά του Andrea Gursky (.) του Γερμανού του φωτογράφου::: ε::: εν πολλά ειδικό στυλ (.) αρέσκει μου τούτη η ψυχρότητα που έχει::: που τα πάντα φαίνονται ας πούμε::: (.) σουρεαλιστικά καταγραμμένα εν νομίζω να καταφέρνω να κάμνω το ίδιο μες τη δουλειά μου απλά αρέσκει μου εκείνο το πράγμα που βλέπω (.) αλλά::: αρέσκουν μου ιδιαίτερα οι Γερμανοί (.) οι Γερμανοί οι φωτογράφοι που έχουν::: έχουν την τάση να καταγράφουν πάρα πολλά::: ε::: ψυχρά (.) τα πράγματα (.) με τα χρώματα τους την::: σύνθεση τους::: την::: τον

τρόπο που βλέπουν τα::: τις μικρές καθημερινότητες ας πούμε (.) μιας ζωής και τα λοιπά (.) αρέσκει μου πάρα πολλά η δουλειά τους

X: Δηλαδή::: χρειάζεται να γνωρίζει κάποιος την ιστορία και τη θεωρία της φωτογραφίας για να μπορεί να κατανοήσει την δουλειά σας;

M: Ε το να κατανοήσει κάποιος μια δουλειάν::: πάντα εν σε πολλά επίπεδα δηλαδή::: μπορεί να κατανοήσεις κάτι μέχρι ένα Α επίπεδο αν ξέρεις κάτι παραπάνω να σε βάλει στο Β στο Γ στο Δ (.) σίγουρα ποτέ κάποιος εν θα::: εν θα έχει ακριβώς την ίδια ανάγνωση με κάποιον άλλον όσο αφορά την δουλειά μου (.) οποιουδήποτε όχι μόνο την δική μου (.) εμ::: ( ) ναι το να διαβάσει κάποιος κάτι (.) το να ξέρει κάποιος κάτι για την δουλειά ενός καλλιτέχνη (.) για την ιστορία της τέχνης (.) σίγουρα καταφέρνεις να μπεις πολλά πιο βαθιά μέσα στην δουλειά του άλλου ειδαλλιώς::: αν την δεις επιφανειακά::: ε::: εν σαν να την βλέπεις όπως βλέπεις μια διαφήμιση σε ένα περιοδικό που διαβάζεις την πάντα στο πρώτο επίπεδο (.) στο επίπεδο αρέσκει μου εν μου αρέσκει (.) λειτουργεί χρωματικά::: εν όμορφη::: εμ::: έχει χάζι::: ενώ τούτα συνήθως εν τα comments που κάμνει κάποιος σε πρώτο επίπεδο άμα::: άμα εν μπορεί να εμβαθύνει παραπάνω και να καταφέρει να πει γιατί λειτουργεί; γιατί μ' αρέσκει; Τι διαβάζω δαμέ; ε::: όσο παραπάνω διαβάζεις (.) τόσο παραπάνω μπορείς να πεις μέσα και να να::: να δώσεις απαντήσεις σε τούτα τα ερωτήματα το γιατί το πώς το::: α τούτο το στοιχείο δαμέ εγώ νομίζω ο καλλιτέχνης επηρεάστηκε που τούτο::: α εν αναφορά (.) στον μεσαίωνα εν αναφορά σε εκείνο (.) ε::: ναι

X: Την έκφραση “μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις” την πιστεύετε;

M: ε::: εν πολλά κλισέ αν με ρωτάς (.) μου είναι αδιάφορη (.) ε::: εν εμβαθύνει σε κάτι ουσιαστικό άμα εν να την χρησιμοποιήσεις για να περιγράψεις μια φωτογραφία (.) εξάλλου η φωτογραφία μιλάει από μόνη της (.) εν τελείως διαφορετικός ο λόγος από την εικόνα

X: Πιστεύεις πως για να καταφέρει κάποιος να συλλάβει μια πετυχημένη εικόνα (.) με το πάτημα ενός κουμπιού (.) τι είναι εκείνο που χρειάζεται; μπορεί να είναι ταλέντο; μπορεί να είναι γνώσεις;

M: Για την φωτογραφία;

X: ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι))

M: εν περιεχόμενο (.) εν περιεχόμενο σαν άνθρωπος ( ) ε::: όσο καλά και να ξέρεις μια μηχανή::: όσο καλά να ξέρεις ένα software::: όσο ακριβή αν είναι η μηχανή σου::: αν δεν

έχεις:: μια ευαισθησία ας το πω μέσα σου που να σε κάνει να προσέξεις:: α τζίνη η λεπτομέρεια τζιαμέ (.) τζίνο το θέμα τζιαμέ (.) εν σημαντικό:: ή εν συγκινητικό:: ή εν ενδιαφέρον:: ε:: τότε:: ((χτύπημα χεριών)) εν έχει καμία σημασία το:: η τεχνική υποδομή που μπορεί να έχεις για να βγάλεις τζίνη τη φωτογραφία (.) εμ:: πιστεύω ότι η φωτογραφία έχει πάρα πολύ σχέση με το painting:: και όσο μελετά κάποιος painting (.) το framing του painting (.) την σύνθεση του painting (.) το:: εμ:: το πως μπαλανσάρει η θεματολογία μέσα σε έναν frame (.) τόσο μπορεί να σκεφτεί και την φωτογραφία με τον ίδιο τρόπο (.) αλλά πέρα που τούτο η θεματολογία της φωτογραφίας νομίζω εν καθαρά πόσο ενδιαφέρον είσαι σαν άνθρωπος (.) πόσο περιεχόμενο έχεις μέσα σου σαν άνθρωπος

Χ: Νιώθεις πως το περιβάλλον στην Κύπρο επηρεάζει/προωθεί τη δουλειά σου;

Μ: μ:: στην Κύπρο επειδή είμαστε λίγοι καλλιτέχνες μερικές φορές μπορεί να σου δοθούν ευκαιρίες που θα ήταν πολλά δύσκολο να τις πιάσεις στο εξωτερικό (.) δηλαδή:: επειδή:: εμ:: υπάρχουν κάποιοι διαγωνισμοί:: υπάρχουν κάποιες ευκαιρίες να:: να στείλεις πορτφόλιο:: για να διαλέξουν την δουλειά σου κάπου:: για να:: μίαν έκθεση και τα λοιπά:: (.) εν να σου δοθούν κάποιες ευκαιρίες να πάεις κάπου να κάνεις κάτι (.) αλλά δυστυχώς μεινίσκουν πάντα στο:: στο επίπεδο του πας να αντιπροσωπεύσεις την Κύπρο κάπου(.) ε:: για να μπει μέσα σε τούτο το:: το παιχνίδι της τέχνης που να αρχίσεις να εκθέτεις σε γκαλερί να σε καλούν στο εξωτερικό:: να έχεις παραπάνω ε:: τούτο το πράγμα που θα ονομάζαμε διεθνή καριέρα:: εν νομίζω να το καταφέρει κάποιος να το κάνει μεινίσκοντας στην Κύπρο (.) οι καλλιτέχνες που:: ντάξει (.) τα:: οι δύο αυτή τη στιγμή νεαροί καλλιτέχνες δικοί μας που:: έχουν ακριβώς τούτη την διεθνή καριέρα εν μεινίσκουν Κύπρο (.) γιατί πρέπει να μπει:: εν λίο όπως (.) όπως οι άλλες οι τέχνες όπως η μουσική και η δισκογραφία:: εν όπως οι ηθοποιοί:: με το να είσαι καλός ηθοποιός στην Cy:: στην Cyprus στην Κύπρο ή στην:: ε:: ή τραγουδιστής (.) οκ να παίζεις πάντα στους ίδιους τόπους:: εν να σε ξέρουν πάντα οι ίδιοι:: εν να αγοράζουν τον δίσκο σου οι ίδιοι (.) ποτέ δεν θα καταφέρεις να σε καλέσουν ας πούμε να κάνεις ένα κονσέρτο στο Λονδίνο (.) πρέπει να φύγεις και να μπει σε ένα κύκλωμα και σε ένα παιχνίδι πάρα πολύ PR (.) να πηγαίνεις σε εγκαίνια να γνωρίζεις κόσμο να γνωρίζεις γκαλερίστες να γνωρίζεις curators:: γιατί εν πολλά:: αφελέστατο (.) και πολλά έτσι ας πούμε ονειροπόλο να σκεφτείς ότι α μα εν καλή η δουλειά μου εν να με βρουν:: όι εν θα σε βρουν (.) εμ:: εν πολλά παραπάνω τα chances να σε βρουν και να δείξεις κάπου:: εμ:: αν είσαι σούπερ κοινωνικός και έχεις εκατό φίλους μέσα στο χώρο της τέχνης παρά αν εν καλή η δουλειά σου (.) δυστυχώς (.) εμ:: με το να είσαι

κλεισμένος εις το στούντιο σου και να λαλείς α κάμνω τέχνη:: εν θα καταφέρεις τούτο το πράγμα το international career (.) που εν επιλογή (.) μπορεί να θέλεις να το κάνεις μπορεί να μεν θέλεις (.) δηλαδή εν σημαίνει ότι για να είσαι επιτυχημένος πρέπει:: να είσαι τούτο το πράγμα (.) ότι για να είσαι καλός καλλιτέχνης (.) καλός καλλιτέχνης μπορείς να είσαι από το στούντιο σου (.) και μπορεί η δουλεία σου να έχει βάθος ποιότητα:: να:: ναν σημαντική:: που εν να φανεί στο βάθος του χρόνου (.) αλλά μπορεί να μεν έχεις αγοραστές (.) which it's ok αν θες να το κάνεις έτσι

X: Θεωρείς ότι κάποιος μπορεί να επιβιώσει ως καλλιτέχνης;

M: ερμ:: στην Κύπρο; Σχεδόν αδύνατο (.) σχεδόν αδύνατο να:: να ζεις πουλώντας έργα (.) πολλά λίγο το αγοραστικό κοινό (.) πολλά:: τεράστια τα έξοδα για να κάνεις έργα τέχνης (.) κάθε φορά ας πούμε που χρειάζεται να κάνει:: κάποιος καλλιτέχνης μια ατομική ((βήξιμο)) ατομική έκθεση:: πρέπει να έχεις μερικές χιλιάδες στην τράπεζα για να καταφέρεις να κάνεις την έκθεση (.) ε:: αν πουλούν:: αν πουληθούν μετά:: ok maybe you brake even (.) να έρτεις ίσια ίσια αλλά:: σχεδόν όλοι μας κάνουμε και κάτι άλλο είτε τούτο το πράγμα εν:: εν να είσαι καθηγητής:: είτε να ασχολείσαι με κάτι άλλο:: ε:: είτε να έχεις περιουσία που σου αφήσαν ας πούμε οι γονείς σου (.) αλλά:: εν ηξέρω κάποιον που κάνει μόνο τούτο το πράγμα και ζει που τούτο το πράγμα (.) αν είσαι στο εξωτερικό ναι και αντιπροσωπεύει σε μια γκαλερί που έχει πάρα πολλούς αγοραστές:: και αγοραστές σε μια πιο μεγάλη χώρα:: που λαμβάνουν μέρος σε διεθνείς εκθέσεις και έχουν αγοραστές από όλο τον κόσμο:: σίγουρα εν πάρα πολλά διαφορετικά τα πράγματα

X: ναι σίγουρα

M: και πάλε:: άμα άμα (.) εν τούτο που σου είπα πριν (.) αν το σκεφτείς (.) ίνταλως λειτουργούν οι τραγουδιστές (.) να πω ένα ηλίθιο παράδειγμα:: ο δικός μας ο Χατζηγιάννης ας πούμε (.) αν εμείνισκεν στην Κύπρο ποιος εν να τον ήξερε; Έφυγε πήγε Ελλάδα (.) οκ κύκλωμα και τα λοιπά (.) φκάλλει τα πέρα:: εν καλός (.) το ίδιο ακριβώς εν και στην τέχνη νομίζω (.) άμα είσαι δαμέ με τους δικούς σου με τους φίλους σου με τις γκαλερί σου:: έτσι (.) δαμέ είσαι

X: Υπάρχουν έργα σου σε εξέλιξη αυτή την περίοδο;

M: ναι τούτη την περίοδο λαμβάνω:: μέρος σε μια έκθεση στο Βέλγιο (.) ε:: με κάποια κολάζ που κάνω (.) ε:: και ένα μεγάλο έργο ένα γλυπτό που κατασκευάζεται στο Βέλγιο::

και εν να λάβω μέρος σε μια έκθεση τζιαμέ τον Μάρτη (.) ε:: η μια τριενάλε γλυπτικής (.) και την δουλειά που κάνω τωρά

X: Ποιοι θεωρείς πως είναι οι πιο σημαντικοί σύγχρονοι Κύπριοι φωτογράφοι ή καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν τη φωτογραφία;

M: εν ηξέρω:: εν ηξέρω αν θα χαρακτήριζα κανένα σημαντικό:: ξέρω διάφορους::

X: γνωστούς εννοώ

M: ε:: και πάλε (.) εν ηξέρω κάποιον που να πω ότι η δουλειά του εν σημαντική ή τέλος πάντων ξεχωρίζω τον (.) έχει:: νιώθω ότι έχει δύο πράγματα στην Κύπρο (.) εν η γενιά των παλιών φωτογράφων όπως ήταν ας πούμε ο Μαγκογιάν ή εκείνες οι εκδόσεις της Λαϊκής Τράπεζας:: έχεις τες υπόψη σου;

X: ναι ναι ναι

M: ε:: οι παλιοί φωτογράφοι που είχαν καταγράψει τες:: τις πρώτες ιστορικές φωτογραφίες της Κύπρου ε:: και υπάρχουν και κάποιοι:: μετά έπεσε όλη η φάση σε φωτογράφους που ήταν παραπάνω:: της διαφήμισης του στούντιο photography που φωτογράφιζαν προϊόντα που φωτογράφιζαν γάμους που φωτογράφιζαν εμ:: κοινωνικά events (.) και τωρά θωρώ μια τάση που που:: πολλά νεαρό κόσμο της ηλικίας ας πούμε:: εικοσιπέντε χρονών; που έρχονται τώρα πίσω από τις σπουδές τους που έκαναν φωτογραφία:: και θωρώ έναν πειραματισμό στη φωτογραφία που ξαφνικά θωρώ έτσι ένα πιο:: ε:: καλλιτεχνικές:: πιο έτσι:: σύγχρονες φωτογραφίες αλλά θεωρώ το πάρα πολλά νέο και πάρα πολλά υπό εξέλιξη (.) εν να δω μια δουλειά έτσι (.) εν να πω α οκ θα ήθελα να δω και του χρόνου πως εν να εξελιχθεί (.) ή:: πως εν να το πάρει ο φωτογράφος ότι έχει να πει (.) προς το παρόν νιώθω ότι:: εν μια τάση που:: όλοι οι μικρ:: νεαροί μιλώ (.) φωτογραφίζουν λίγο πολλά με τον ίδιο τρόπο (.) γιατί εν και μια μόδα το να:: τούτο το είδος φωτογραφίας (.) αλλά χωρίς ιδιαίτερο περιεχόμενο (.) ή το περιεχόμενο τις παραπάνω φορές εν το ίδιο γιατί εν και λίγο στην μόδα (.) δηλαδή ας πούμε εμ:: η φθορά που εν μες την πόλη εμ:: η μοναξιά της πόλης ο:: μια φιγούρα:: ξέρω' γω:: ((γέλιο)) ε:: θα ήθελα να το δω πως εν να εξελιχθεί και πως μπορεί να γίνει η δουλειά κάποιου πιο personal έτσι ώστε βλέποντας τον ως του χρόνου να πω α εν ο τάδε (.) και ξέρω την δουλειά του αναγνωρίζω την αναγνωρίζω τον τρόπο που βγάζει φωτογραφία την θεματολογία του και τα λοιπά

X: να έχει κάτι ξεχωριστό δηλαδή από τους υπόλοιπους όλους:: [τζίνο το::

M: κάτι προσωπικό::: κάτι προσωπικό (.) όπως ας πούμε θεωρείς::: ότι βιβλίο τέχνης και να ανοίξεις άμα άμα πέσεις πάνω στην δουλειά του Picasso ξέρεις α εν ο Picasso (.) ένεν ανάγκη να διαβάσεις που κάτω γιατί αναγνωρίζεις τα χρώματα (.) την φόρμα (.) την θεματολογία (.) την μέθοδο::: τζίνον τούτο::: με τον ίδιο τρόπο (.) ε::: ναι

X: τι γνώμη έχεις για τους διάφορους φωτογραφικούς ομίλους που υπάρχουν στην Κύπρο;

M: εν ηξέρω ιδιαίτερα τι κάμνουν (.) νομίζω::: ( ) χωρίς να είμαι σίγουρη (.) εντελώς θεωρητικά εν να πω γιατί εν ηξέρω τι κάμνουν::: ε::: μπορεί να ‘ναι λίγο εμ::: hobbies; να το κάνουν σαν χόμπι; δηλαδή κάποιιοι που θεωρούνται ε::: εμ::: amateur photographers που βρέθονται μαζί για να συζητήσουν διάφορα θέματα::: ή να ανταλλάξουν πληροφορίες ή να παν μιαν εκδρομή κάπου για να φκάλουν κάτι; εν ηξέρω::: έτσι λειτουργούν; [εν έχω υπόψη μου

X: [εμ::: διοργανώνουν διάφορους διαγωνισμούς::: και έτσι πράγματα:::

M: εν έτυχε να δω:::

X: οκ εντάξει (.) ευχαριστώ πάρα πάρα πολύ για τον χρόνο σου και για την συνεργασία σου

M: τίποτε::: τίποτε

Απομαγνητοφώνηση 4^{ης} Συνέντευξης

ΣΚΗΝΙΚΟ

Ημερομηνία	3 Μαρτίου 2012
Τοποθεσία	Λεμεσός, Καφετέρια «Π»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

	ΟΝΟΜΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΗ
X	Χρυστάλα Δούβλη	Φοιτήτρια Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου	21	Δερύνεια	Η ίδια
E	Έβελυν Αναστασίου	Καλλιτέχνης	30	Λεμεσός	Καμία

ΣΥΜΒΟΛΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Στην απομαγνητοφώνηση χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα σύμβολα απόδοσης των κειμένων με στόχο την πιστή απόδοση των κειμένων, έτσι ώστε διαβάζοντας τα κείμενα να μπορούμε να φανταστούμε σε γενικές γραμμές πως ειπώθηκε:

- (.) μικρή παύση
- ( ) μεγάλη παύση
- ::: παράταση/επίσυρση της κατάληξης λέξεων
- [ταυτόχρονη ομιλία (στην αρχή εκφωνημάτων που επικαλύπτονται)
- (( )) σχόλια αναλυτή για τις περιστάσεις της επικοινωνίας π.χ. γέλια, χειροκροτήματα, χειρονομίες κ.λπ.
- ; χρήση ερωτηματικού επιτονισμού

Απομαγνητοφωνημένη συνέντευξη

X: Γεια σου Έβελυν (.) θα ήθελα να σου πάρω μια συνέντευξη ( ) Αρχικά θα ήθελα να μου μιλήσεις για την επιλογή σου να ασχοληθείς με τις καλές τέχνες

E: Επιλογή; χμ ε::: Εντελώς τυχαία (.) ε::: βασικά είχα ξεκινήσει να κάνω μαθήματα τέχνης (.) άρα κάνοντας μαθήματα τέχνης είδα ότι εν ενδιαφέρον ε:: και μετά εντελώς τυχαία βρέθηκα στην σχολή καλών τεχνών (.) άρα παρακολουθώντας τα μαθήματα στη σχολήν εμ::: νομίζω τελικά ήβρα το το πράγμα που εμ::: που θα μπορούσα να εκφράζομαι::: να στήσω μια δουλειά::: αυτά (.) ((γέλιο)) τίποτε ιδιαίτερο (.) δεν είχα ποτέ (.) την ιδιαίτερη::: α::: αυτήν ότι ήθελα πάντα να είμαι στην σχολή καλών τεχνών::: να γίνω ένας καλλιτέχνης ή οτιδήποτε όι απλά::: τυχαία (.) και τελικά στην σχολή έμαθα τον τρόπο πως δουλεύουν οι καλλιτέχνες::: πως στήνουν μια δουλειά::: άρα είναι ενδιαφέρον::: και ακολουθώ ((γέλιο))

X: εμ::: Ποιες μορφές/είδη σου κεντρίζουν περισσότερο το ενδιαφέρον και ασχολείσαι με αυτά;

E: Φωτογραφία εμ::: μεταξοτυπίες (.) prints (.) λιθογραφίες (.) digital εκτυπώσεις::: κολάζ (.) αυτά (.) μόνο (.) [(γέλιο)]

X: [((γέλιο))

E: άρα γίνονται καταστάσεις::: μετά ναι::: και τώρα τελευταία τελευταία με τον ήχο (.) δηλαδή ηχογραφώ ήχους με έτσι μηχανήμα ((δείχνει με το χέρι της))

X: _Ναι;

E: και τώρα η καινούρια δουλειά θα είναι βίντεο (.) κάτι σαν βίντεο κλιπ ή κάτι ( ) βίντεο::: [βίντεοκλιπ::: ηχογραφώ συγκροτήματα:::

X: [Ναι ναι ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι))

E: άρα θα είναι έτσι πιο::: ντοκιμαντέρ::: βίντεο [(γέλιο)]

X: [(γέλιο)] εμ::: Πώς διευρύνεις τις γνώσεις σου;

E: Διευρύνω τις γνώσεις μου::: ίντερνετ (.) ((γέλιο)) ε::: εκθέσεις::: περιοδικά::: ενημερώνομαι

X: αχάμ ((καταφατικό νεύμα με το κεφάλι)) Που σπούδασες;

Ε: Γαλλία:: στο Μοντπελιέρ μ:: πέντε χρόνια ((γέλιο)) στην ίδια σχολή μαζί με τον Πόλυ ((γέλιο))

Χ: Θεωρείτε πως η φωτογραφία ως τέχνη είναι σημαντική και γιατί;

Ε: Ε είναι σημαντική γιατί εν ένα:: εν ένα μέσον έτσι και αλλιώς η φωτογραφία (.) ένα μέσο να πιάσεις:: εικόνες να μαζέψεις υλικό ( ) ε άρα η τέχνη τι είναι; Εικόνες (.) να μ:: ότι θέλεις (.) ένα:: ποίημα π.χ. είναι γραπτό με λόγια:: ε η τέχνη (.) εικαστικά εν πάντα:: πιο πολλά εικόνες (.) οπότε η φωτογραφία εν ένα μέσο που μπορώ να μαζεύω εικόνες (.) ναι και τις πιο πολλές φορές δουλεύω τες, αλλάζουν ή απλά μεινίσκουν καθαρά (.) φωτογραφίες

Χ: Πότε την επιλέγεις ως μέσο έκφρασης (.) την φωτογραφία;

Ε: Εμ:: εξαρτάται από το θέμα ( ) το θέμα δηλαδή όταν θέλω να πάω να ακολουθήσω τα μουσικά φεστιβάλ:: ε:: και να καταλάβω λίγο τον τρόπο που λειτουργούν οι πανκς:: οι φανς:: οι οπαδοί:: των μουσικών συγκροτημάτων άρα εγώ κάνω λίγο:: είμαι λίγο πιο δημοσ:: έχω λίγο την δημοσιογραφική ταυτότητα (.) λίγο άρα επιλέγω την φωτογραφία (.) και επίσης το κασετοφωνάκι για να ηχογραφή τους ήχους (.) άρα εξαρτάται κάθε φορά με το θέμα:: ναι η φωτογραφία ενεν το κύριο μέσο που χρησιμοποιώ ( ) όπως εμ:: ένα μέρος τις δουλειάς μου είναι επίσης (.) κάτι σαν γκράφιτι:: σαν σπρέι::και αυτά:: αλλά επίσης και η φωτογραφία όταν πρέπει να χρησιμοποιηθεί (.) εν ξέρω, καταλάβεις:: περίπου;

Χ: Καταλαβαίνω ναι

Ε: Τέλεια

Χ: Χρησιμοποιάς την όμως μόνο σαν πρώτη ύλη την φωτογραφία; ή:: χρησιμοποιάς την και ως:: δεύτερο μέσον σε κάτι;

Ε: Τι εννοείς;

Χ: Για παράδειγμα:: τα κολάζ:: ή μπορεί να είναι κάποιο βίντεο ινσταλείσιον με φωτογραφίες:: [ε::

Ε: [ναι ναι (.) τούτον είναι:: κάθε φορά:: τελευταία δουλειά που παρουσίασα ήταν μια σειρά καθαρά από φωτογραφικά πορτρέτα(.) άρα ήταν::

Χ: το «young livers»;

E: όι το «Puntala Rock I» (.) είναι τρία φωτογραφικά πορτρέτα

X: Ναι

E: το «young livers» εν φωτογραφίες που μετά εμετατραπήκαν σε:: έγιναν κολάζ (.) δηλαδή έσπασα την εικόνα την φωτογραφία (.) σε πολλά κομμάτια και ξαναένωσα την και ξανάγινε κάτι καινούριο:: μια καινούρια εικόνα (.) που η αρχική ήταν φωτογραφία ( ) ((γέλιο))

X: εμ:: Ποια θεωρείς ότι είναι η διαφορά της φωτογραφίας από τα άλλα καλλιτεχνικά μέσα;

E: Ε διαφορά:: μ:: για μένα νομίζω όλα τα καλλιτεχνικά μέσα εν τρόποι έκφρασης:: άρα εν έχουν πολλές διαφορές (.) μετά η διαφορά στο:: τεχνικά δηλαδή η μόνη διαφορά η φωτογραφία:: τεχνικά μπορείς να έχεις πιο εύκολα μιαν εικόνα:: να κάνεις ένα κλικ και να έχεις την εικόνα (.) το:: η ζωγραφική:: ε μπορείς να:: να συνθέσεις διαφορετικά και να έχεις πιο πολλά:: ο καλλιτέχνης επεμβαίνει πιο πολλά στην πινελιά:: και αλλάζει η εικόνα (.) ε:: και φωτογραφική ζωγραφική να είναι δηλαδή ακριβώς ρεαλιστική πάλε έχει κάτι το:: που γίνεται:: βγαίνει πιο πολλά από τον καλλιτέχνη κάπως έτσι στα απλά απλά (.) ενώ η φωτογραφία εν καθαρά:: εντάξει μετά παίζει ρόλο το καδράρισμα:: το τι εν να επιλέξω εγώ:: άρα πάλι κάνω μία επέμβαση εικαστική:: αλλά ναι (.) αυτά.

X: εμ... μίλησε μου λίγο για τα:: τα έργα σου

E: ναι;

X: Μίλησε μου για το «young livers» που ήταν η πρώτη σου ατομική έκθεση

E: ναι το:: ε:: το ενδ:: τι κάνω; Ασχολούμαι πιο πολλά με τους νέους (.) τους νέους:: την νεολαία:: η νεολαία που επαναστατεί (.) ε:: επαναστατεί ενάντια της κοινωνίας και της ηρεμίας:: το να είσαι ήρεμος και να δέχεσαι τα πάντα ((γέλιο)) άρα και για αυτό επέλεξα να βρεθώ στο φεστιβάλ των πανκ (.) γιατί εν:: οι πρώτοι:: οι επαναστάτες καθαρά (.) τέλος πάντων οι πανκς (.) Ε:: άρα είναι το βασικό μου θέμα, η εικονογραφία της νεολαίας που επαναστατεί (.) το «young livers» που σημαίνει νεαρά συκώτια η μετάφραση νομίζω εξηγά:: ο τίτλος ε:: εξηγά το πόσο αντέχουν ε:: ναι (.) το συκώτι τους ((γέλιο)) ακούγεται περίεργο στα ελληνικά ( ) και νομίζω ότι εν πάρα πολλά ενδιαφέρον ((γέλιο)) έχει να κάνει και λίγο σχέση:: εν σύγχρονο:: εν:: καθαρά καινούριο:: εν θέμα που γίνεται τωρά παντού (.) αν κοιτάξεις λίγο στον

κόσμο τι γίνεται::: ε οι νέοι πλέον εν αντέχουν πολλά πράγματα άρα γίνονται πολλές επαναστάσεις τωρά

X: κχμ:: μίλησε μου και για το «35 minutes»

E: τριανταπέντε λεπτά::: είναι ο τίτλος μιας σειράς από πέντε φωτογραφίες (.) τριανταπέντε λεπτά ως συνήθως είναι ο χρόνος που διαρκεί ένα::: μια συναυλία (.) τριανταπέντε ή αλλιώς σαράντα πέντε λεπτά (.) ε ως συνήθως τα μουσικά φεστιβάλ που έχει πολλά συγκροτήματα να ακούσεις πάντα είναι τριανταπέντε λεπτά γι' αυτό και ο τίτλος είναι τριανταπέντε λεπτά::: και οι φωτογραφίες::: τι είναι; Είναι::: στιγμές μιας νύχτας::: που::: βλέπεις τους οπαδούς (.) που απλά εν σε έκσταση και αποθεώνονται δηλαδή εν τριανταπέντε λεπτά ουτοπίας για εκείνους (.) να αποθεώνουν κάτι::: αυτά άρα::: thirty five minutes

X: Μίλησε μου και για τις μεταξοτυπίες::: «we are the drums»

E: we are the drums ε::: όταν λέμε είμαστε εμείς τα ντραμς::: και εσείς οι υπόλοιποι ας πούμε::: τα ντραμς εν πάντα εκείνα που δίνουν το μπιτ (.) τον ρυθμό::: σε ένα συγκρότημα (.) εμ::: εντάξει τι να κάνω; Οι φωτογραφίες συγκεκριμένα των ντραμς δεν είναι δικές μου φωτογραφίες (.) είναι κλεμμένες από το ίντερνετ και σκόπιμα (.) υπάρχει λόγος που είναι κλεμμένες από το ίντερνετ και από το facebook μάλιστα (.) άρα οι πιο πολλοί νέοι έτσι στα απλά απλά ψάχνουμε πάντα facebook::: αγάμ (.) και εν εκείνο που δίνει κάτι όπως το::: λίγο έτσι μεταφορικά::: πολλά::: πολλά abstract (.) συνδιάζω λίγο το μπιτ (.) τον ρυθμό με το μέσω ίντερνετ και μετά γίνονται μεταξοτυπία::: μεταξοτυπία εν πολλά::: εν σχεδόν ο πιο αρχαίος τρόπος να εκτυπώσεις (.) νομίζω είναι και ο πιο αρχαίος τρόπος να εκτυπώσεις η μεταξοτυπία άρα το::: το σύγχρονο::: εικόνα ίντερνετ ξαναγίνεται κάπως::: εκτυπώνεται με τον πιο παλιό τρόπο (.) και επίσης εν περίεργη εκτύπωση γιατί εχρησιμοποίησα τα τέσσερα χρώματα::: στην μεταξοτυπία για να ξαναγίνει μια καθαρά::: εικόνα σαν φωτογραφία δηλαδή κόκκινο κίτρινο μπλε και μαύρο για να ξαναενωθούν τα χρώματα κανονικά το ένα πάνω στο άλλο για να ξαναγίνει μια::: η ίδια φωτογραφία που::: εν στην αρχή (.) εομ::: αυτά

X: Για το::: για το κολάζ σου; το «Our Band Could Be Your Life»

E: Εμ::: ήταν σχεδόν η πρώτη δουλειά::: που::: ήταν οι πρώτες ιδέες για να ξεκινήσω και εγώ καλύτερα να μαθαίνω τι είναι εκείνο που με ενδιαφέρει::: άρα είχα μαζέψει

σημαίες::: εικόνες από σημαίες::: δηλαδή κάπως επανάσταση και αυτά (.) και εικόνες από συναυλίες::: που την ίδιαν ώρα::: άρα ένωσα δύο εικόνες (.) εικόνες από συναυλίες και μετά μικρές εικόνες (.) άρα τελικά γίνεται μια καινούρια εικόνα::: κάτι έτσι λίγο σαν πολέμοι::: σαν::: μια εικόνα::: πολέμου:::

X: ξεσηκωμού;

E: ναι ξεσηκωμού(.) άρα έχει έτσι μια περίεργη ενέργεια::: ε και ο τίτλος «Our Band Could Be Your Life» σημαίνει:::ναι::: εν έντονο νομίζω και μετά βγαίνει λίγο το νόημα ((γέλιο))

X: Οι φωτογραφίες σου χαρακτηρίζονται από κάποιο ιδιαίτερο ύφος;

E: νομίζω ναι::: σίγουρα (.) απλά νομίζω εν μπορώ να εξηγήσω εγώ (.) φαίνεται πιο εύκολα στους άλλους

X: εννοώ έχεις επηρεαστεί από κάπου; κάποιον; κάποια χρονολογία ίσως; εμ:::

E: μ::: νομίζω ότι δεν έχουν την σύγχρονη ταυτότητα::: δηλαδή κάτι φωτογραφίες περίεργες που μπορεί να είναι λίγο φλου::: ή::: οι πιο σύγχρονες φωτογραφίες δηλαδή εμ::: φωτογραφίες που βλέπουμε τωρά στα περιοδικά::: κινούνται πιο::: μπορεί μερικές φορές να εν πιο fashion ή μερικές φορές να εν πιο::: τωρά μιλώ για τους άλλους ((γέλιο)) να εν πιο::: εύκολες φωτογραφίες κλικ κλικ μπορεί να εν λίγο σουσμένες κάπως ή αυτά::: αλλά πάλε να εν όμορφες φωτογραφίες (.) νομίζω εν τω έχω καθόλου τούτο εγώ (.) και θυμίζω λίγο πιο πολλά::: σαν καθαρή::: στημένη::: φωτογραφία::: δηλαδή απλά::: αχ::: εν έχουν κάτι ιδιαίτερο (.) ξεχωριστό (.) είναι απλά ένα πορτρέτο focused πάνω στο πρόσωπο και φλου το πίσω (.) είναι το πιο στάνταρτ πράγμα (.) τούτο είναι η φωτογραφία και εξάλλου μεινίσκουν πάντα έτσι απλές (.) καθαρές (.) εκείνο που θέλεις να φαίνεται καθαρό::: οκ ((γέλιο)) εν έχει κάτι πολύπλοκο ή ένα ιδιαίτερο ύφος::: αλλά εν και τούτο που κάνει το ιδιαίτερο ύφος τέλος πάντων::: ότι μεινίσκουν πάντα έτσι::: ((γέλιο))

X: Χρειάζεται κάποιος να γνωρίζει την ιστορία και την θεωρία της φωτογραφίας για να κατανοήσει την δουλειά σας;

E: Την ιστορία της φωτογραφίας όχι αλλά την ιστορία της τέχνης ναι ((γέλιο)) ε::: την ιστορία της φωτογραφίας όχι ιδιαίτερα εντάξει::: και εξάλλου εγώ αν με ρωτούσες αν ένιωθα φωτογράφος ή πιο πολλά εικαστικός::: εννοείται::: πιο πολλά εικαστικός (.)

νομίζω πως τη φωτογραφία χρησιμοποιώ την σε κάποιες στιγμές που πρέπει να χρησιμοποιηθεί ειδικά εναντίον το κυριότερο μέσο της δουλειάς μου:::

X: Όταν λες “στιγμές που πρέπει”;

E: μ::: όταν το απαιτεί το θέμα (.) δηλαδή όταν::: πρέπει να κάνω ένα γκράφιτι::: εμ::: όπως το γκράφιτι που έχω κάνει που ήταν «smoking area» ε::: νομίζω εν θα ήταν σωστό::: εν θα ήταν::: εν θα διούσα το μήνυμα που ήθελα να δώσω να έφκαλλα μια φωτογραφία κάποιου γκράφιτι (.) νομίζω ήταν πιο σωστό::: πιο κα::: πιο σωστή::: να γραφτεί απευθείας σε ένα τοίχο ή μέσα στην γκαλερί ας πούμε (.) άρα υπάρχουν στιγμές που χρειάζεται να είναι φωτογραφία::: υπάρχει στιγμές που όχι

X: οκ (.) πιστεύεις στην φράση “μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις”;

E: ναι::: ε::: και παραπάνω::: ((γέλιο))

X: Θέλεις να μου το αναλύσεις λίγο;

E: ναι αλλά τι; Εμ::: μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις (.) εμ::: μια εικόνα::: μια καλή εικόνα::: μπορεί να έχει ένα τόσο μεγάλο νόημα (.) που να μπορείς να το αναλύσεις τούτο το νόημα::: και να το εξηγήσεις με μια::: μεγάλη έρευνα φιλοσοφική δηλαδή μπορεί να κάνει ένα τεράστιο βιβλίο και μια ιστορία φιλοσοφίας::: μια εικόνα μόνο

X: Για να καταφέρει κάποιος να συλλάβει μια πετυχημένη εικόνα με το πάτημα ενός κουμπιού::: τι είναι αυτό που πρέπει να έχει; ταλέντο; Να γνωρίζει::: να έχει γνώσεις;

E: Εμ::: νομίζω να έχει::: να::: να ξέρει πρώτον και κύριον πιο εν το θέμα του (.) τι ψάχνει και τι θέλει να πει::: άρα αν ξέρει::: εν χρειάζεται ταλέντο νομίζω για να ξέρεις να βγάλεις μια καλή φωτογραφία ό::: (.) ε::: όλος ο κόσμος μπορεί να βγάλει μια καλή φωτογραφία είμαι σίγουρη (.) ειδικά τώρα με τις digital ((γέλιο)) και εξάλλου μετά τι είναι καλή φωτογραφία ή όχι μπορεί μια φλου φωτογραφία να είναι σούπερ ας πούμε::: απλά μετά νομίζω εν το θέμα (.) όταν μπορείς να δώσεις στον άλλο να καταλάβει εκείνο που θέλεις να πεις (.) σημαίνει ότι επέτυχες με το ένα κλικ της φωτογραφίας

X: νιώθεις πως το περιβάλλον στην Κύπρο επηρεάζει/προωθεί την δουλειά σου;

E: μ::: ναι και όχι (.) αμ::: εννοεί::: τι κάνω; ε::: ταξιδεύω συχνά πρώτον για να μπορώ να βλέπω μουσεία (.) εκθέσεις (.) και διάφορα πράγματα::: (.) ή θέατρα ή χορούς τέλος πάντων::: που τούτα τα πράγματα βοηθούν στο να εξελίξω την δουλειά μου::: ε

δυστυχώς Κύπρο όμως εν το έχουμε τούτο το πράγμα (.) όμως ότι έχω την ευκαιρία να έχω την βάση μου στην Κύπρο και εύκολα να μπορώ να ταξιδεύω::: άρα κάμνει μου και καλό το να είμαι στην Κύπρο (.) νομίζω ότι αν εξούσα και προσπάθησα να ζήσω κάπου αλλού::: ε::: για να έχω πιο πολλά ερεθίσματα πιο πολλές εικόνες καθημερινά::: απλά εν άλλα τα δύσκολα μετά (.) λέω::: (.) ότι η χαλαρότητα της Κύπρου αφήνει μας να ταξιδεύουμε::: αυτά::: είναι τέλειο σούπερ αλλά::: δυστυχώς::: εν όλα τα πράγματα λίγο ξερά (.) άρα ναι ο καθένας πρέπει μόνος του::: να (.) πιο πολλά ταξίδια (.) μακριά από Κύπρο [(γέλιο)]

X: [(γέλιο)] Στην Κύπρο θεωρείς ότι κάποιος μπορεί να επιβιώσει ως καλλιτέχνης; μόνο ως καλλιτέχνης

E: ε::: θα μπορούσε ναι (.) φυσικά πολλά δύσκολα ((γέλιο)) (.) εμ::: θα μπορείς να επιβιώσεις σαν καλλιτέχνης ναι::: όμως::: σαν καλλιτέχνης που θα είσαι δραστήριος στο εξωτερικό δηλαδή εν μπορείς να παρουσιάσεις μόνο την δουλειά σου Κύπρο (.) πρέπει να έχεις συνέχεια καινούριες προτάσεις για να::: για εκθέσεις στο εξωτερικό::: και εξάλλου η Κύπρος είμαστε πάρα πολλά μικρή για να::: κάμνω συνέχεια ατομικές εκθέσεις::: ο κόσμος σε κάποια φάση εν να βαρεθεί (.) ποτέ εν επιβιώνεις μεν::: πρέπει να είσαι συνέχεια:::

X: Κατάλαβα (.) Υπάρχουν έργα σου σε εξέλιξη αυτή την περίοδο; Για παράδειγμα το «too much future» που λες it's coming soon;

E: ναι::: εμ::: όχι::: το «too much future» είπα σου απλά πρέπει να φωτογραφηθεί καλά ((γέλιο)) όπως πρέπει::: αλλά::: ετοιμάζομαι ναι για επόμενη δουλειά σίγουρα:::

X: μπορείς να μου πεις κάτι για αυτό;

E: ναι σίγουρα::: θα είναι ένα ταξίδι σε πανκ φεστιβάλ πάλε (.) αλλά τούτη την φορά εν θα είναι μόνον σε φεστιβάλ αλλά πιο πολλά στις ζωές (.) στον τρόπο τους (.) εκτός που συναυλίες (.) οι ίδιοι οι πανκς άρα ψάχνω residency::: τα residency είναι στούντιο για καλλιτέχνες που::: που μπορώ να πάω σε μια χώρα για να μείνω τρεις τέσσερις μήνες (.) και εγώ διαλέγω Φιλανδία γιατί είδη είχα την πρώτη γνωριμία με τους πανκς άρα ξέρω καλύτερα που να εστιάσω την προσοχή μου τωρά (.) και θέλω να μείνω::: άρα καλή ευκαιρία να έχω το ένα residency για τέσσερις πέντε μήνες::: άρα να έχω τον χρόνο να μπω πιο πολλά στις ζωές των πανκς και μετά πολλές ιδέες που έχω πρέπει να γίνουν (.) άρα αν περιμένω να μαζέψω καινούριο υλικό::: πράγμα που εν

μπορώ να το κάνω Κύπρον:: άρα πρέπει να ξαναπάω Φιλανδία στους πανκς (.) να πίνουμε μπίρες:: [(γέλιο)]

X: [(γέλιο)] Ποιοι θεωρείς ότι είναι οι πιο σημαντικοί Κύπριοι σύγχρονοι φωτογράφοι ή και καλλιτέχνες που ασχολούνται με τη φωτογραφία;

E: που ασχολούνται με φωτογραφία:: είχες μου πει για τον Σωκράτη Σωκράτους πριν άρα:: συμφωνώ:: η γνώμη μου (.) ε:: ο Πόλυς Πεσλίκας (.) ειδικά με την τελευταία δουλειά στο Φυτώριο που ήταν πιο εικαστική φωτογραφία νομίζω ήταν:: πάρα πολλά καλό κομμάτι:: μετά είναι:: μια κοπέλα που ζει στο εξωτερικό (.) είναι η Χάρης Επαμεινώνδα(.) ε:: δεν ασχολείται με φωτογραφία πιο πολλά:: κολλητική:: εντελώς διαφορετική δουλειά:: (.) ε:: νομίζω είναι οι μόνοι:: που μπορώ να σκεφτώ τωρά ο Φάνος Κυριάκου:: εμ:: μετά υπάρχουν κάποιοι εντελώς καινούριοι φρέσκοι:: φωτογράφοι:: όπως ο Παναγιώτης ο Μηνάς (.) εμ:: που ξεκινά να κάμνει μια δουλειά καθαρά φωτογραφία και είμαι σίγουρη ότι:: φαίνεται ότι εν να εξελιχτεί πάρα πολλά καλά (.) και το ίδιο:: ο Στέλιος ο Καλλινίκου (.) καθαρά φωτογραφία επίσης (.) εντελώς καινούριοι:: όπως και εγώ φυσικά

X: Εμ:: τι γνώμη έχεις για τους διάφορους φωτογραφικούς ομίλους που υπάρχουν στην Κύπρο;

E: εξέλιξη ((γέλιο)) χρειάζεται πιο πολύ εξέλιξη:: ίσως:: εμ:: πιο πολλή έρευνα:: θα μπορούσαν να το:: να:: να το κάνουν να φαίνεται και να έχει το ενδιαφέρον πιο πολλά που κόσμον οργανώνοντας εκθέσεις ή κάτι:: πράγματα που εν άκουσα ποτέ αν:: αν οργανώσαν εκθέσεις:: ή open studio ή:: τι μπορούν να κάνουν:: εν έχω ιδέα (.) βασικά:: εν:: (.) η αλήθεια είναι ε:: εμ:: φωτογραφικούς ομίλους:: νομίζω εν εν:: έμαξα ποτέ να μάθω τίποτα παραπάνω άρα εν ξέρω πως κινούνται (.) εν έχω ιδέα

X: Οκ:: εμ:: έχουμε τελιώσει σε ευχαριστώ πολύ και για τον χρόνο και την συνεργασία σου::

E: Παρακαλώ:: Ευχαριστώ::

Απομαγνητοφώνηση 5^{ης} Συνέντευξης

ΣΚΗΝΙΚΟ

Ημερομηνία	08 Μαρτίου 2012
Τοποθεσία	Λεμεσός, παγκάκι απέναντι από Χαρουπόμυλος Λανίτη

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

	ΟΝΟΜΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΗ
X	Χρυστάλα Δούβλη	Φοιτήτρια Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου	21	Δερύνεια	Η ίδια
Φ	Φάνος Κυριάκου	Καλλιτέχνης	35	Λευκωσία	Καμία

ΣΥΜΒΟΛΑ

ΑΠΟΔΟΣΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Στην απομαγνητοφώνηση χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα σύμβολα απόδοσης των κειμένων με στόχο την πιστή απόδοση των κειμένων, έτσι ώστε διαβάζοντας τα κείμενα να μπορούμε να φανταστούμε σε γενικές γραμμές πως ειπώθηκε:

- (.) μικρή παύση
- ( ) μεγάλη παύση
- ::: παράταση/επίσυρση της κατάληξης λέξεων
- [ταυτόχρονη ομιλία (στην αρχή εκφωνημάτων που επικαλύπτονται)
- (( )) σχόλια αναλυτή για τις περιστάσεις της επικοινωνίας π.χ. γέλια, χειροκροτήματα, χειρονομίες κ.λπ.
- ; χρήση ερωτηματικού επιτονισμού

Απομαγνητοφωνημένη συνέντευξη

X: Γεια σου Φάνο θα ήθελα να σου πάρω μια συνέντευξη

Φ: Ναι

X: Αρχικά μίλησέ μου για την επιλογή σου να ασχοληθείς με τις καλές τέχνες

Φ: ε::: την επιλογή μου (.) πραγματικά εν έχω ιδέα γιατί γιατί άρχισα να δουλεύω (.) ξέρω 'γω με τις καλές τέχνες (.) α α άρχισα::: ε::: σαν::: βασικά::: πήγα στο Frederic για graphic design και μετά διότι με ενδιέφερε αρκετά η γλυπτική βασικά η φόρμα (.) αποφάσισα να συνεχίσω σε fine arts αντί::: graphic design (.) πήγα στην Αγγλία (.) έκαμα DA (.) μετά επέστρεψα Κύπρο (.) δούλεψα κάποια χρόνια (.) ξαναπήγα πίσω στην Αγγλία για το MA στο Goldsmiths (.) και από τότε συνεχίζω και κάμνω::: καλές τέχνες

X: αχάμ (.) ε ποιές μορφές/είδη σου κεντρίζουν περισσότερο το ενδιαφέρον; (.) και ασχολείσαι με αυτά

Φ: ποιες; μορφές;

X:μορφές (.) είδη [της

Φ: [ε::: γλυπτική περισσότερο::: σε::: εντάξει (.) εγκαταστάσεις (.) αλλά εν μπορώ να το περιορίσω::: σε γλυπτική διότι και τα βίντεο που κάμνω θεωρώ τα γλυπτική::: δηλαδή::: με τον τρόπο που δουλέφκω::: και τα drawings ή βίντεο ή τες εγκαταστάσεις εμ::: εν μέσα που μια ε::: ( ) αντίληψη περί γλυπτικής της φόρμας το πως γίνεται arrange ένα object στο χώρο ή πως γίνεται arrange μια εικόνα (.) ε::: σε ένα screen ε::: γι' αυτό ναι (.) ε::: θεωρώ ότι κάμνω γλυπτική έστω και αν κάμνω πολλά διαφο::: πολλά άλλα πράγματα μαζί με τη γλυπτική (.) αλλά ποτέ εν θα δείξω βίντεο μόνο του (.) εν να το δείξω πάντα με ένα γλυπτό ή ένα drawing ή μια φωτογραφία τέλος πάντων (.) και τις φωτογραφίες μου δουλέφκω τες με τον ίδιο τρόπο πιστέφκω δηλαδή το πως τα::: (.) το πως μετρώ τα κάδρα::: ή ξέρω 'γω::: ε::: τι διαλέγω να φωτογραφήσω το οποίο εν να μεταφέρω μετά στην δουλειά μου (.) εν καθαρά::: βάση της γλυπτικής που το αντιμετωπίζω (.) ε::: εν παραπάνω όγκοι::: objects του δρόμου

X: εμ::: θεωρείς ότι η φωτογραφία::: βασικά πες μου πρώτα πως διευρύνεις τις γνώσεις σου; πως συνεχίζεις να διευρύνεις τις γνώσεις σου σε τούτο τον τομέα;

Φ: όσο έχει να κάνει με την φωτογραφία; ή γενικά στη::: [με τη γλυπτική;

X: [γενικά

Φ: ε::: παρακολουθώντας (.) είμαι πολλά περίεργος ((γέλιο)) και απλώς δίνω σημασία σε πράγματα δηλαδή::: εν εν ένα συνεχόμενο research (.) μέσω::: που την περιέργεια και την παρατήρηση (.) εννοώ::: και μετά έρχονται οτιδήποτε βιβλία ή ότι::: ε::: εντάξει μπορεί (.) έχει διάστημα που για δύο μήνες μπορεί να κάτσω να διαβάζω μόνο ας πούμε(.) αλλά::: διότι αρέσκει μου πολλά να περπατώ και να καταγράφω ό,τι γίνεται μέσα στην πόλη είμαι πολλά::: urban (.) άτομο και ενδιαφέρει με τούτο::: το::: η ροή της πόλης το πως αλλάζουν (.) το το πόσο απρόβλεπτη εν η πόλη (.) δηλαδή εν απρόβλεπτη η πόλη διότι εν απρόβλεπτος ο άνθρωπος ως being (.) εν μπορείς να τον προβλέψεις εν μπορείς να τον καθορίσεις γι' αυτό αλλάσσει και η πόλη (.) διότι χωρίς τον άνθρωπο εν υπάρχει πόλη anyway (.) ούτε urban planning μπορεί να κανονί::: μπορεί να καθορίσει πως εν να λειτουργά ο άνθρωπος μέσα σε μια πόλη ούλα::: εν::: θεωρώ ότι εν ανεξέλεγκτα ότι ανά πάσα στιγμή μπορούν να ανατραπούν

Χ: απρόβλεπτα;

Φ: και απρόβλεπτα και ανεξέλεγκτα πολλές φορές εν μπορείς::: δηλαδή κάτι που::: που ξεκινά και απλώς απλώνει για να καταλάβεις εν σαν virus πολλές φορές κάτι::: και::: ενδιαφέρει με πάρα πολλά τούτο και παρατηρώ το και μελετώ το για πάρα πολύ καιρό τωρά (.) patterns της πόλης βασικά (.) παντού (.) πράγματα τα οποία μπορείς να συναντήσεις σε::: ε::: διαφορετικούς τόπους (.) διαφορετικά cultures αλλά έχουν ένα συγκεκριμένο pattern ε::: χρηστικό::: χρηστικό pattern πολλές φορές σαν objects ή κατασκευές (.) και::: να::: νομίζω διευρύνω τις γνώσεις μου απλά παρά::: με το να παρατηρώ καταστάσεις και να είμαι περίεργος για πράγματα

Χ: αχάμ (.) θεωρείς ότι η φωτογραφία ως τέχνη είναι σημαντική; και γιατί;

Φ: σημαντική γιατί; εν ξέρω αν είναι σημαντική εν μπορώ να μιλήσω για το αν εν σημαντική (.) εννοώ::: μπορεί για εμένα να εν σημαντική μπορεί για οποιονδήποτε άλλον να μεν εν::: να εν ένα τίποτε (.) θεωρώ σημαντικό παραπάνω το ότι υπάρχει (.) το device που σε βοηθά να βγάλεις την φωτογραφία ((γέλιο)) παρά την φωτογραφία ως έχει ας πούμε (.) φυσικά αν δεν υπήρχε (.) κάτι άλλο μπορεί να υπήρχε που ήταν να::: που μπορεί να ονομάζονται φωτογραφία (.) πριν την φωτογραφία ζωγράφιζαν landscapes το οποίο μετά έφυεν (.) αλλά μετά που εγένικεν η φωτογραφία έμπηκεν μες τα paintings και έγιρικεν ένας άλλος κύκλος το ότι (.) εχρησιμοποιούσαν οι φωτογράφοι οι::: ζωγράφοι την φωτογραφία για να ζωγραφίζουν ενώ πριν απλώς εθωρούσαν το landscape (.) και απλώς εγένικεν ένας κύκλος που εκατέληγεν στο ίδιο πράγμα::: εν τέλει (.) αλλά::: εν μπορώ να πω αν εν σημαντική αλλά

ενδιαφέρει με αρκετά διότι:: ιδίως με (.) η digital η φωτογραφία το ότι:: μπορείς να είσαι γρήγορος (.) θωρείς; Μπαμ (.) τελειώνεις (.) διότι εν με ενδιαφέρει αν εν καλή η φωτογραφία ή όχι (.) ποτέ εν με ενδιέφερε (.) ούτε εν να κάτσω να μετρήσω:: ξέρεις:: ampere shots:: και shutters:: και θεωρώ το:: λίο σπατάλη χρόνου

X: Ξαναπές μου (.) δεν θα μετρήσεις τι;

Φ: εν θα:: εν θα θα:: εν θα χρησιμοποιήσω manual φωτογραφική (.) εν θα κάτσω να μετρήσω ampere shots (.) εν θα κάτσω να μετρήσω shutters εν θα μετρήσω χρόνο:: θεωρώ το:: άσκοπο (.) αρέσκει μου η digital το ότι είμαι πάρα πολλά γρήγορος και απλώς φκάλλω την και κάμνω ένα κλικ (.) και έχω την εικόνα που χρειάζομαι και μπαίνει μέσα σε μια:: σε ένα σύστημα καταγραφής (.) εν μου:: εν καδράρω:: εν με ενδιαφέρει η καλή φωτογραφία:: εν την καταλάβω τη φωτογρα:: την καλή φωτογραφία για να σου πω την αλήθεια (.) ε:: ενδιαφέρει με:: το ότι:: την ώρα που παρακολουθώ κάτι:: μπορώ να φκάλω την κάμερα και απλώς εν να κάμω ένα κλικ και εν τζιαμέ και τζίνο μπορώ να το περάσω::

X: να το καταγράψεις

Φ: να το καταγράψω να το φέρω σε:: να το συσχετίσω με άλλα πράγματα και να μπει μέσα σε τούτο το σύστημα:: (.) το οποίο έχω και παρακολουθώ το τι γίνεται ας πούμε και:: καταγράψω το (.) τι (.) ε:: το τι παρακολουθώ με με έναν συγκεκριμένο τρόπο όμως διότι εν:: ε:: ξέρω:: τι θέλω να βγάλω φωτογραφία in a way:: εννοώ:: εν συγκεκριμένα patterns εν συγκεκριμένα objects μέσα στον δρόμο (.) εν συγκεκριμένα:: ενδιαφέρει με πάρα πολλά το:: οι κατασκευές δηλαδή:: τα:: τα εργοτάξια το πώς στήνουν τα structures για να κάνουν την δουλειά τους:: πως φυλάγουν σε piles τα:: τα μάρμαρα δηλαδή που έχει να κάνει πολλές φορές με την ιστο:: έχει να κάνει με την ιστορία της τέχνης (.) πίσω στον μινιμαλισμό ή post minimalism ε:: και ενδιαφέρει με (.) τούτο το prestige της ιστορίας της τέχνης σε συσχέτιση ε:: με το:: τον κλάδο των οικοδομών (.) όσο έχει να κάνει με structures ε:: με μεθόδους τέλος πάντων δημιουργίας και purity του υλικού

X: δηλαδή εσύ πότε ακριβώς την επιλέγεις ως μέσο έκφρασης;

Φ: εμ:: να σου πω:: φκάλλω τριακόσιες φωτογραφίες την ημέρα ((γέλιο)) νομίζω επιλέγει με εν τη επιλέγω ((γέλιο)) εν μπορώ να σου το απαντήσω τούτο διότι απλώς εμ:: πάντα έχω κάμερα (.) ε:: μπορεί να φκάλλω τριακόσιες φωτογραφίες την ημέρα και εκατό βίντεο (.) ε:: απλώς καταγράψω και την ίδια ώρα που καταγράψω σκέφτομαι εκείνο που καταγράψω πολλές φορές:: δηλαδή ε:: γέμισα ένα δίσκο πεντακόσια giga μέσα σε τέσσερεις μήνες

((γέλιο)) εννοώ::: εν έχω space πλέον αλλά ξέρω ότι (.) τζιμέσα κάπου έχει κάτι που με ενδιαφέρει (.) ε βασικά ούλλες ενδιαφέρουν με άμα τες δηλαδή::: ξέρεις το ωραίο με την digital την φωτογραφία ένι::: ότι (.) διότι εν της διας πολύ σημασία (.) εν κάθεται να κρατάς την manual και να την μετρήσεις και να ξέρεις (.) α! τωρά έφκαλα φωτογραφία (.) ((γέλιο)) ξέρεις εν έχεις συνείδηση του τι (.) απλώς φκάλλεις και πατάς ένα κλικ και εν τζιαμέ (.) και μετά που τες φυλάγεις (.) τούτο που εν ενδιαφέρον για εμένα ένι ότι εμ::: μπαίνεις στην::: ε::: παίρνεις τον ρόλο του αρχαιολόγου somehow (.) διότι μπαίνεις (.) ούτε καν ξέρεις τι έχεις εκεί μέσα και έρχονται πράγματα μπροστά σου που λαλεις (.) ρε τούτο εν τέλειο! Που; Πότε έγινεν; αλλά εν τζιαμέ διότι εν έχεις (.) εν είναι τελείως συνειδητή απόφαση (.) απλώς εν::: εν reaction ας πούμε(.) εν αντανεκλαστικά (.) είδα κάτι ωραίο; Μπαμ μπαμ ξέρεις::: ένεν::: α α ντάξει (.) ξέρεις (.) ήντα ωραία φωτογραφία; (.) όχι ένεν τούτο και ενδιαφέρει με πάρα πολλά τούτο δηλαδή βρίσκω το πάρα πολλά ενδιαφέρον το ότι μέσα στα πεντακόσια giga έχει πράγματα τα οποία κατέγραψα αλλά::: χαθήκαν εκεί μέσα και σε κάποια φάση διότι ψάχνω το εν να φκει κάτι που εν να μου(.) που εν να::: ξέρω 'γω::: που μπορεί να μου δώσει κάτι τέλος πάντων για να προχωρήσω παρακάτω ή πολλές φορές άμα λήφκουμαι κάτι μπαίνω μες τα πεντακόσια μες το terabyte και ψάχνω και βρίσκω το και φκάλλω το και βάλλω το (.) δηλαδή εν τούτη η σχέση μου με τη φωτογραφία (.) το ότι απλώς καταγράφω και έχω ένα archive που ένεν ακριβώς archive (.) διότι archive εν επιστημονική μέθοδος (.) εν αρχειοθέτηση::: εν πολλά::: το structure εν πολλά αυστηρό (.) παραπάνω εν σαν μια::: ξέρω 'γω (.) σαν ξέρω 'γω έναν::: μια βαρέλα που εν γεμάτο information και κάθε τόσο μπαίνω μέσα και φκάλλω κάτι έξω και εν τούτο που με ενδιαφέρει με την φωτογραφία το ότι (.) εν τζιαμέ ξέρω ότι εν τζιαμέ και ξέρω περίπου τι έχω τι φκάλλω τέλος πάντων (.) διότι εν πολλά (.) έχω::: ε::: είπα σου όπως σου είπα πριν::: κάτι::: μια συγκριμένη:::

X: θεματολογία

Φ: θεματολογία::: ε εντάξει θεματολογία όχι ακριβώς (.) απλώς ε::: sensitivity παραπάνω ε::: [είμαι ευαίσθητος

X: ευαίσθητος

Φ: ναι σε μερικά πράγματα εμ::: εν έχω θεματολογία (.) διότι αν ήταν θεματολογία ήταν να 'ναι καθαρά archive που εν είναι

X: όταν λες archive;

Φ: εννοώ αρχείο (.) άμα έχεις ένα αρχείο εννοώ::: ξέρεις (.) εν αρχειοθετημένο (.) ξέρεις πότε το::: την έφκαλες (.) γιατί την έφκαλες ε:::

Χ: που την έφκαλες

Φ: ναι που την έφκαλες εν επιστημονική η μέθοδος της αρχειοθέτησης τέλος πάντων που εν με ενδιαφέρει τόσο (.) αν και στο website το archive of four εν ένα (.) εν ένα suit of archive εν ένα ψευδο-archive (.) απλώς μαζέφκω τζίν' τες τέσσερεις και προχωρώ αλλά::: εν ενδιαφέρον για εμένα το ότι::: ( ) ε::: το να συμπληρώσω εκείνη την τετράδα μπορεί να μου πάρει και::: ένα χρόνο (.) ας πούμε η τελευταία τετράδα επήρεν οχτώ μήνες να συμπληρωθεί (.) είχα τις τρεις και επήρεν μου ας πούμε εφτά μήνες να βρω να βγάλω την επόμενη για να κλείσει η τετράδα

Χ: για ποια τετράδα μιλάς συγκεκριμένα;

Φ: για το::: εν ξέρω αν το είδες (.) νομίζω είπα σου να το δεις μέσα στο:::

Χ: re-envisioning Cyprus;

Φ: όχι μέσα στο website έχω μια::: ένα part της σελίδας που ονομάζεται archive of four

Χ: ναι και γράφεις το everyone should walk

Φ: ναι everyone should walk και τζιαμέ ούλλες οι τετράδες εν patterns άμα τα παρακολουθήσεις (.) δηλαδή εν πράγμα::: εν::: εν τύπου κωδικοί που επαναλαμβάνονται μέσα στο urban landscape και::: βασικά ναι προσπαθώ να κλείνω τούτες τις τετράδες και να προχωρώ παρακάτω και μέσω της καταγραφής μαθαίνω πάρα πολλά διότι είμαι aware ένα περίπου το τι θέλω για εκείνη την τετράδα και τούτο::: κάμνει με κάποτε πολλά πιο προσεχτικό στο τι θωρώ και το τι ψάχνω (.) αλλά πολλές φορές απλά αρέσκει μου να χάνομαι (.) και::: να βγάζω φωτογραφίες (.) διότι::: ναι την Λεμεσό εν την ξέρω και ήρθα::: πριν δυο τρεις μέρες και::: εχάθηκα λίο και (.) πριν λίγο επία να πιάσω ένα σάντουιτς και εχάθηκα πάλε και λαλώ ε μαλάκα; που εν η φωτογραφική μου; δηλαδή (.) τζιαμέ που νιώθω ότι χάνομαι χρειά::: θέλω να ξέρω ότι έχω την κάμερα μαζί μου ((κτύπημα χεριού πάνω στην τσέπη του παντελονιού του)) διότι σίγουρα κάτι εν να έβρω (.) και::: ναι άρα εν τούτη η σχέση μου με την φωτογραφία (.) εν μπορώ να την προσδιορίσω ακριβώς και να σου την εξηγήσω αλλά::: ναι απλώς εν ένα μέσο καταγραφής τίποτα παραπάνω για εμένα (.) και το τι δείχνω στην φωτογραφία εν ακριβώς τούτο::: το τι μαζέφκω::: εν τούτη η συλλογή που κάμνω που images (.) εν προσπαθώ να της δώσω παραπάνω prestige από εκείνο που ένι (.) εν ένα::: print πάνω σε ένα χαρτί (.) two dimensions (.) ε::: και καταγράφει κάτι τούτο ένι

Χ:εμ:: ποια εν η διαφορά της (.) θεωρείς (.) από τα άλλα καλλιτεχνικά μέσα; εκτός ότι με την φωτογραφική μπορείς να καταγράψεις

Φ: που τα άλλα::: που τα άλλα; γραφικά μέσα; που τα άλλα::: εμ::: εννοείς:::

Χ: [καλλιτεχνικά μέσα

Φ: [καλλιτεχνικά μέσα

Χ: [ναι ζωγραφική::: γλυπτική

Φ: [εννοείς που τη γλυπτική ζω::: γλυπτική

Χ: ναι ναι

Φ: εν ξέρω ποια εν η διαφορά της (.) εννοώ έχει τρομερές διαφορές και μπορώ να πω ότι εν έχει και καθόλου διαφορές διότι::: εν μέσο (.) το καθένα ξεχωριστά εν μέσο (.) ε::: εν μπορώ να το συγκρίνω διότι εν αυτόνομο ( ) εν ξέρω εμ::: είπα σου εγώ την::: την φωτογραφία αντιμετωπίζω την::: καθαρά μέσα που την γλυπτική φόρμα (.) άρα θεωρώ την μέρος της::: του practice μου ως γλύπτης (.) ε::: αλλά εν μπορώ να την διαχωρίσω εν μπορώ να πω::: ξέρεις (.) εν η γλυπτική εν η φωτογραφία διότι::: και ο τρόπος που διαλέγω κάποτε να στήνω τις φωτογραφίες εν γλυπτικός δηλαδή το::: το frame που μπορώ να χρησιμοποιήσω::: το πως εν καδρωμένες::: έχει να κάνει παραπάνω με::: να το δεις σαν object δηλαδή ολόκληρο το κομμάτι (.) όχι print

Χ: ναι

Φ: δηλαδή στην τελευταία edιάλεξα να κάμω frame που MDF (.) που έχει reference::: ε::: ύλη οικοδομών (.) εν κάμουν frames που MDF (.) πρέπει να πας στον πελεκάνο (.) έχει να κάνει με::: με τέχνη δηλαδή του πελεκάνου εν έχει να κάνει με την φωτογραφία και το framing δηλαδή (.) εν έβρισκα κανέναν να μου κάμει αλλά έθελα το διότι εν ωραίο υλικό (.) και ήξερα::: και ήξερα ότι ήθελα να το χρησιμοποιήσω στη φωτογραφία διότι ξέρω τα υλικά μου μέσω της γλυπτικής και ύστερα το πως έμπηκεν η φωτογραφία (.) που έμπηκεν το πασπαρτού τέλος πάντων γυρώ

Χ: που έμπηκεν το;

Φ: μπαίνει το πασπαρτού (.) ξέρεις το frame γυρώ και κάθετα

Χ: ναι

Φ: ε:: απλώς έκοψα το λίγο πιο μεγάλο και εκολλήθηκεν πάνω και έπαιζεν (.) εννοώ εν ήταν τέλεια:::

Χ: συμμετρικό ας πούμε;

Φ: όχι εν ήταν τέλεια::: εν ήταν κολλημένη fixed πάνω στο χαρτόνι (.) απλώς κάπου ήταν κολλημένη και επετάσσετον δηλαδή (.) δημιουργούσε τούτο τον όγκο ως φωτογραφία πλέον (.) νευριάζω με το flatness της φωτογραφίας (.) αρέσκει μου να εν λίο ζαωμένη άμα τη βάλεις πάνω σε ένα κάδρο να έχει όγκο (.) να νιώθω ότι::: να νιώθω το presence της ως::: ως αντικείμενο (.) γι' αυτό νομίζω::: ναι εν καθαρά γλυπτική η αντίληψη μου περί φωτογραφίας (.) εν έχω να κάνω με φωτογράφους ((γέλιο))

Χ: όταν λες ότι την χρησιμοποιείς στα γλυπτά σου (.) πως την χρησιμοποιείς ακριβώς;

Φ: ε::: εντάξει για να στο πω τούτο πρέπει να ξέρεις και τα γλυπτά μου (.) διότι ε::: κάποτε έχουν μια πολυπλοκότητα (.) δηλαδή κάποτε τα γλυπτά μου::: (.) ε::: έχουν χώρο για φωτογραφία (.) μπορώ να σου το πω έτσι ((γέλιο)) εννοώ::: σκέψου ένα έπιπλο που έχει κάτι κάπου να κάτσει και απλώς βάλλω την ((γέλιο))

Χ: α οκ ((χαμόγελο)) χρησιμοποιείς την και αλλού; ως δεύτερο μέσο; ή σε συνδυασμό με κάτι άλλο;

Φ: ναι κάποτε στα βίντεο σαν ::: stills ((παρέμβαση Πόλυς Πεσλίκας ρωτάει κάτι τον Φάνο)) ((γέλιο))

ε::: ναι σε posters ή κάτι χρησιμοποιώ την (.) αλλά::: είμαι πολλά προσεχτικός με την φωτογραφία να σου πω την αλήθεια (.) εν κάτι που τραβά την προσοχή ως image (.) και πάντα προσπαθώ να έχω ένα balance μεταξύ::: του γλυπτού και της φωτογραφίας αν βρίσκονται στον ίδιο χώρο (.) δηλαδή να μεν μηδενίζει το ένα το άλλο και::: πάντα χρησιμοποιώ την σαν ένα μέσο για τον θεατή να καταλάβει κάτι για το γλυπτό (.) δηλαδή μπορεί να υπάρχει μια μικρή πληροφορία μπορεί να εν object ή οτιδήποτε μπορεί να εν και τελείως abstract αλλά στο πως εν στημένο το narrative άμα την δεις να (.) μπορεί να κάνει ένα reference στα γλυπτά για να μπορείς να το ακολουθήσεις και να κινηθείς μέσα στο χώρο και να παρακολουθήσεις και in a way να καταλάβεις τι γίνεται (.) εμ::: ποτέ::: ποτέ εν την παρουσιάζω σαν::: αυτόνομο μέσο δηλαδή (.) φωτογραφία (.) πάντα::: εν ένα::: κάτι σαν βοήθημα τέλος πάντων για το::: (.) και για εμένα πολλές φορές για να κάνω ένα πιο complex layer ή::: ε::: της δουλειάς μου (.) να φέρω άλλες πληροφορίες μέσα (.) εμ::: ούτως ώστε να μεν είναι (.) ξέρεις clean cut to concept (.) να έχει ένα complexity να έχει μια πολυπλοκότητα

ως concept όχι ως structure (.) εν θέμα στησίματος παραπάνω::: όσο έχει να κάνει το πώς συνδυάζω τη φωτογραφία με τη γλυπτική (.) στο re-envisioning Cyprus απλώς ήταν ένα collection του Χάρη του Πελλαπαϊσιώτη (.) εννοώ::: εν μια σειρά::: (.) εξητησέν μου τις φωτογραφίες που βγάζω (.) εν τις έδειξα πούποτε (.) απλώς εδιάλεξεν τες ο::: Πελλαπαϊσιώτης διότι έγγραψε για τη δουλεία μου ως καλλιτέχνης που ασχολούμαι με το urban landscape και διάλεξε εκείνη τη σειρά από τις φωτογραφίες για να κάνει κάπως illustrate το κείμενο και τον τρόπο που δουλεύω (.) να καταλάβει κάποιος που διαβάξει το κείμενο το πως λειτουργώ (.) διότι είχε να κάνει και με το Midget Factory το οποίο::: ε::: είχε να κάνει με μια αντίδραση anyway (.) το ότι βρίσκεται μέσα στην πόλη και γίνονταν τζίνα τα projects και αλλάσσασιν συνέχεια βασικά τρεις φορές τον χρόνο και έκαμνα τα support με posters ε::: και μετά έφερε το concept του Midget Factory και στο practice μου ως καλλιτέχνης που ασχολούμαι πάρα πολλά με το::: το urban environment (.)με το αστικό πεδίο

Χ: Θέλεις να μου πεις και για τις φωτογραφίες που είχες στην έκθεση «Πώς να φτιάξεις ένα κήπο»;

Φ: α ναι εκείνες ήταν φωτογραφίες που βγήκαν μέσα από το βίντεο (.) πάλε εν ήταν::: βασικά εκείνο ήταν::: έχει πάλε::: εν τούτο που σου ελάλουν πριν::: χρησιμοποίησα τες για να δημιουργηθεί τούτη η πολυπλοκότητα στο μέσον::: (.) στο μέσον ως βίντεο αλλά και στο concept (.) να σου εξηγήσω γιατί κανένας εν τω εκατάλαβεν (.) ε::: βασικά ούλλα τα::: τα frames στα οποία έκαμνα τα actions μέσα στο βίντεο ήταν κομμένα (.) για να επικεντρωθεί ο θεατής πάνω στην πράξη και όχι στο τελικό αποτέλεσμα (.) να έχω μίαν::: ξέρεις φτιάχνω κάτι και να εν full frame (.) άρα εν τύπου φωτογραφία και θωρείς το με background τον κήπο και καταλήγει απλώς ένα ωραίο image (.) για αυτό ήταν κομμένα τα frames και απλώς έβλεπες τι έκαμνα για να επικεντρωθείς στο γιατί το κάμνει τούτο το πράγμα (.) ποιοι λόγοι; ποιοι λόγοι τον οδήγησαν στο να κάμει τούτο το πράγμα και γιατί την δεδομένη στιγμή ας πούμε; και γιατί εν με τούτη την σειρά τούτα τα actions; εμπορούσαν να είναι ανάποδα (.) μπορούσαν να είναι τελείως διαφορετικά (.) και μετά μετάφερα τα frames ολόκληρα έξω σε φωτογραφίες για να πάρουν έναν πρωταγωνιστικό ρόλο πλέον οι κατασκευές σε φωτογραφία (.) διότι αν τα είχα full frame στο βίντεο απλώς ήταν να περάσουν απαρατήρητα απλώς εν ένας τύπος που κάμνει::: και θωρείς το τελικό και λαλείς α εν σαν decoration του κήπου (.) ενώ που την στιγμή που ήταν κομμένο θα ήθελες να μάθεις γιατί το κάμνει (.) για εμένα τουλάχιστον ήταν εκείνο το σημαντικό εν με ενδιέφερε τόσο το τελικό αποτέλεσμα (.) ήθελα να δείξω τους λόγους τέλος πάντων μιας πράξης (.) ποια πράγματα πρέπει να πετάσσονται

ποια πράγματα όχι (.) αν πρέπει να πετάσσονται (.) με ποιους κανόνες πετάσσουμε κάτι (.) με ποιους κανόνες κάνουμε arrange έναν κήπο (.) τι φυτέφκουμε (.) τι εν φυτέφκουμε (.) ε::: και εν τούτο που ήταν το concept και το::: (.) ναι το βασικό concept για αυτό μετά μετάφερα τα γλυπτά στη φωτογραφία και πάλε μετάφερα τα με γλυπτικό τρόπο (.) διότι εν εκείνο που σου ελάλουν (.) MDF (.) το::: το χαρτόνι με το texture (.) και η φωτογραφία να παίζει απλώς να είναι μέσα στο πλαίσιο (.) άρα πάλε αποκτούσαν μια οντότητα γλυπτική και αυτόνομη πλέον ως πρωταγωνιστές μέσα στο frame (.) μέσα σε εκείνο το περιβάλλον που δημιούργησα (.) γυρώ που το MDF (.) χωρίς να ξεφεύγουν ποδά ποτζί όπως θα μπορούσαν να κάνουν στο βίντεο (.) είσαι πολλά συγκεντρωμένος στο τι θεωρείς πλέον τζιαμέ (.) και::: ναι εν ο λόγος που χρησιμοποίησα τις φωτογραφίες (.) δηλαδή εν σαν documentation in a way του action που γίνεται μέσα στο βίντεο αλλά και σαν ένα είδος βοήθειας για το βίντεο να παρουσιάσει τον εαυτό του όπως πρέπει σε ένα conceptual επίπεδο και όχι απλώς σε ένα κάπως decorative επίπεδο το οποίο μπορεί να έχει μια πράξη όπως να πάεις να κάνεις arrange κάτι μέσα σε ένα κήπο ας πούμε (.) τύπου ikebana ή οτιδήποτε εννοώ έχουν τούτο το decorative στοιχείο που εν με ενδιέφερε καθόλου (.) εμένα ενδιέφερε με απλώς τι ήταν γυρώ και τι θα μπορούσες να κάνεις με εκείνα που ήταν γυρώ σου και όχι το τελικό αποτέλεσμα μέσα στο περιβάλλον του κήπου (.) διότι είχαν με ρωτήσει γιατί εν τα αφήνεις μέσα στον κήπο; εν έχω λόγο να τα αφήσω μέσα στον κήπο εννοώ::: τα πράγματα εγίνικαν για συγκεκριμένο λόγο και για συγκεκριμένη στιγμή που εγυρίζεται το βίντεο για να μιλήσει για κάτι (.) εν προσπαθώ να αποδείξω τίποτε παραπάνω που τούτο το πράγμα απ' εκείνο που ένι (.) απλά επροσπάθησα να κάνω τον κόσμο αν εμπορούσε να μπει σε τούτη τη διαδικασία να σκεφτεί (.) τα::: τα morals δηλαδή το morality κάποιου του οποίου παίρνει ένα::: μια πρωτοβουλία για κάτι και είχε να κάνει βασικά με τούτο (.)ε::: εντάξει που την άλλη::: είχε αρχίσει που ένα research μέσα που τα western ((περνάει μοτοσυκλέτα)) του Sergio Leone

X: ξαναπές μου γιατί εν::: εν ακούω

Φ: μέσα που τα western του Sergio Leone τα Spaghetti Western που είχε πάντα τον ήρωα του τον The Man With No Name γι' αυτό ονομάζεται και έτσι το έργο (.) ο οποίος ήταν ένας πολλά συγκεκριμένος ήρωας και είχε έναν::: πάλε::: πολλά συγκεκριμένες ιδέες ε::: πως μπορούν να δουλέψουν τα πράγματα και για το morality (.) ε και χρησιμοποίησα βασικά κάποια elements του Man With No Name (.) και επίσης κάποια shots που το βίντεο ήταν::: ε::: εμμούνταν τα shots που μπορείς να δεις στα Spaghetti Westerns τα frames που έκαμνε ο Sergio Leone (.) τα close-ups βασικά (.) και ο λόγος που το έκαμα τούτο ήταν για να κάνω

expand τον κήπο (.) τον κάκτο διότι θεωρείς το βίντεο και νομίζεις ότι εν μεγάλος ενώ αν κάμεις ένα βήμα και πάεις στον κήπο εν τρία επί τρία ((γέλιο)) και έθελα τούτο (.) που το που εν θα::: που πάλε σε φωτογραφία::: η φωτογραφία μπορούσε να προδώσει in a way τούτο ούλλο το illusion που προσπαθούσα να κάμω μέσα στο βίντεο γι' αυτό χειρίστηκα την κάπως άγρια δηλαδή με τα frames και έτσι (.) να μεν είναι clean και να σου δώσει τούτη την α εν ο κήπος (.) πριν έχεις τρία άλλα layers που πρέπει να σκεφτείς πριν να καταλάβεις την φωτογραφία και ελπίζω να δούλεψε (.) ενδιαφέρει με πάρα πολλά τούτη η σχέση βασικά (.) τούτη η σχέση μεταξύ βίντεο-εικόνα που εν μια σειρά που φωτογραφίες εν frames

X: σαν μια αλυσίδα

Φ: ναι ναι που έχει οχτώ frames και::: το πώς μπορείς (.) να βρεις ένα τρόπο ως ώστε το image σου στο βίντεο να μεν περνά απαρατήρητο (.) διότι είμαστε used to watch in stuff εννοώ να θεωρείς πουτούντα::: είσαι στην τηλεόραση::: εμ::: βομβαρδίζεσαι συνέχεια από εικόνες άρα το βίντεο εγώ πάντα έβρισκα το πολλά προβληματικό για εμένα::: για αρκετό καιρό ποτέ εν ασχολούμουν με το βίντεο (.) κάμνω χρόνια βίντεο αλλά ποτέ εν έδειχνα βίντεο (.) ε::: τον τελευταίο καιρό είπα να τα δουλέψω διότι με τον κήπο ασχολήθηκα χρόνια πριν και είχα κάνει τρία βίντεο για εκείνο τον κήπο (.) ε::: είπα::: ήταν ευκαιρία ξέρεις που ήρθε και η έκθεση λαλώ (.) εντάξει εν ευκαιρία να δείξω τούτο το βίντεο αλλά προσπάθησα να το::: το συνδυάσω μαζί με τις φωτογραφίες και το γλυπτό και το posters ο::: με το poster και το καλάμι που ήταν σαν prop του βίντεο βασικά ε::: ως ώστε να έρθουν::: το καθένα να είναι αυτόνομο αλλά από την άλλη να συμπληρώνει ένα puzzle του narrative της ιστορίας (.) ε::: εντάξει (.) για εμένα εδούλεψε (.) αλλά εν ξέρω για τους υπόλοιπους ((γέλιο))

X: εμ::: οι φωτογραφίες σου::: όπως μου είπες (.) χαρακτηρίζονται από κάποιο ύφος ή εν απλά εκείνη η καταγραφή;

Φ: εμ::: ναι (.) χαρακτηρίζονται από το ύφος του Φάνου ((γέλιο)) ναι (.) νομίζω (.) εν καταγραφή αλλά πολλά συγκεκριμένη καταγραφή εννοώ::: εμ::: εννοώ εν τούτη η δουλειά εννοώ εν η ίδια καταγραφή που γίνεται και στις φωτογραφίες δηλαδή ε::: πως αφήνονται τα πράγματα μέσα στον δρόμο δηλαδή ε::: τούτο εν κομμάτι του δρόμου ((δείχνει κομμάτι από το πλακόστρωτο)) εν τούτα καταγράφω τα και μετά χρησιμοποιώ τα (.) γίνεται μια μελέτη και φέρνω τα σε συνδυασμό με κάποιες άλλες πληροφορίες (.) παράδειγμα ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του)) δαμέ με ένα print και::: ως και το structure το οποίο εν πάνω το print ε::: εν καταγραφή μέσα που τα κτίσματα δηλαδή πως πέφτει ο πυλός και απλώς βάζουν ένα ξύλο που ανακατώνουν και μετά μεινίσκει το ξύλο

(.) άρα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως stand (.) εν τούτα που καταγράφω και μετά μπαίνουν μέσα στην δουλειά μου και λειτουργούν με διάφορους τρόπους (.) δηλαδή κάποια πράγματα (.) εν τελείως καθαρά (.) συλλέγω πολλά πράγματα και μπαίνουν χωρίς καμία παρέμβαση (.) δηλαδή ως pure υλικά ε::: δηλαδή τούτο ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του)) τούτο δαμέ (.) τούτο το παράθυρο δηλαδή πως είχε την τρύπα και εμπήκεν τούτο το ξύλο και εκλείσαν το (.) δηλαδή τούτο το κολάζ που δημιουργείται μέσα στην πόλη (.) δηλαδή η ανάγκη του να φτιάξεις κάτι και διότι εν θέλεις να ξοδέψεις λεφτά βρίσκουν πράγματα που γυρώ

X: μπαλώματα

Φ: ναι τα μπαλώματα in a way (.) τούτο το patch work το ε::: εν τρομερά ενδιαφέρον για εμένα (.) ε::: είχα κάμει είχα δουλέψει αρκετά και με::: είχα κάνει και μια σειρά που φωτογραφίες με πουτούντες::: παράγκες πάνω τα βουνά (.) τα οποία ονόμαζα::: ε::: εν αρχιτεκτονική της ανάγκης (.) έχεις ανάγκη για ένα δωμάτιο; απλώς πιάνεις πράγματα που βρίσκεις γυρώ σου και χτίζεις το (.) και τα βουνά εν γεμάτα και έκαμα μια καταγραφή πουτούντες παράγκες (.) όσες ήβρα τέλος πάντων (.) πάνω στα βουνά και έχει κάτι amazing structures κάτι τρομερά (.) τεράστιες κατασκευές με παντός είδος υλικά τα πάντα εν πάνω ας πούμε και που; πας το βουνό:::

X: που κανέναν εν τα βλέπει

Φ: ναι κανέναν εν τα βλέπει και μπορεί να λειτουργούν::: έχει ένα που εν κοτέτσι αλλά εν τόσο πολύπλοκο κοτέτσι γιατί εν σε levels (.) άλλο δωμάτιο (.) πίσω δωμάτιο (.) δηλαδή εγώ που το είδα είχε ένα μοντερνιστικό structure (.) πολλά καθαρό (.) block (.) σε levels (.) αλλά εν τούτο που σου λαλώ (.) δηλαδή χρειάζετον ένα level να έχει κουνέλια (.) είχε (.) μετά::: είχε σκάλα που έφκενες στα κουνέλια είχε άλλο δωμάτιο που πίσω ήταν::: και ήταν τόσο complex που επέλλανα που το είδα και ήταν και ανυψωμένο!

X: ((γέλιο))

Φ: εν είχε έτσι πράγμα! και έκαμα::: (.) στην έκθεση στην Omikron το δύο χιλιάδες τότε; το δύο χιλιάδες δέκα (.) ήταν τούτη η καταγραφή (.) ε::: βασικά παράγκες::: βασικά είχα αρχίσει με μοντερνιστικά κτίρια μια καταγραφή που πάντα τα shots ήταν που κάτω άρα εφαινονταν τεράστια και πάντα εθώρες ουρανό::: και άρχιζα που τζιαμέ και μετά εκατέβαινα πιο κάτω (.) στο βουνό (.) και ήταν οι παράγκες και η τελευταία σειρά εκατέβαινα τέλεια κάτω που ήταν

τα objects που έβρισκα χαμέ που εν τζίνα βασικά που πιάνουν για να κάμουν τις παράγκες άρα είχαν τούτη τη σχέση (.) τρία layers (.) διότι ενδιαφέρει με πάρα πολλά η αρχιτεκτονική βασικά (.) ας πούμε τούτο ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του)) ήταν στην βεράντα κάποιας κυρίας (.) εν::: εν stand για::: για:::

X: πιθάρι (.) πως το λένε;

Φ: όι ναι εν stand για::: εν stand για πουτούντες γλάστρες (.)ε::: εν να το χρησιμοποιήσω σίγουρα (.) εν τέλειο ((γέλιο)) τούτο ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του)) το πως συντηρούν και πως κρατούν ένα σπίτι (.) πώς το δένουν το σπίτι (.) εν amazing

X: ναι (.) εν ξύλα εκείνα;

Φ: ναι πως έρχεται το frame και δένει το (.) δηλαδή έχει ένα frame γυρώ (.) εν τούτα που παρακολουθώ και μελετώ και παραπάνω::: ((ψάχνει στην μνήμη της φωτογραφικής του)) δηλαδή::: ε και δαμέ εν τρομερά ενδιαφέρον ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του)) δηλαδή τούτο εν μέσα στο μουσείο αλλά πάλε έχει να κάνει με το πώς παρακολουθώ τα πράγματα (.) έφκαλα την διότι εν τόσο ωραίο που έχει ένα τεράστιο air-condition δίπλα (.) ένεν σαν part; (.) εν αρχαιολογικό εύρημα (.) εν τέλεια δίπλα (.) εν σαν συνέχεια εκατάλαβες; και::: εν ο τρόπος που σκέφτομαι βασικά::: εν ο τρόπος που λειτουργώ και στην δουλειά μου αλλά και ο τρόπος που λειτουργώ σαν άνθρωπος (.) ε::: το τι με ενδιαφέρει να παρακολουθώ και να μελετώ::: εν::: και το πώς συμπεριφέρομαι πολλές φορές (.) έχει ένα::: νομίζω εν λίο patch work πάλε ((γέλιο)) εν ένα κολάζ ((γέλιο))

X: εντωμεταξύ όπως εκείνο που κατά τύχη ήταν το air-condition δίπλα (.) ε::: στην γκαλερί it's not gallery όπως ήταν οι::: επισκέφθηκα την πρόσφατα (.) όπως ήταν οι::: ξέρεις οι κορνίζες με τα::: με όλα τούτα::: ακριβώς απέναντι από την είσοδο στον απέναντι τοίχο πάνω αριστερά ήταν ο εξαερισμός και έβγαине ένα φυτό από μέσα (.) [ήταν παράξενο

Φ: [ναι ((γέλιο)) έχει καιρό νομίζω που εν τζιαμέ

X: ναι

Φ: και διότι ενδιαφέρουν με και πολλά τα εμ::: τα αρχαιολογικά ευρήματα και σκέφτομαι το πολλά::: εννοώ μελέτησα το αρκετά::: ενδιαφέρει με και τούτο ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του, μικρά κομματάκια κολλημένα σχηματίζουν ένα πιθάρι)) πάλε εν ένα είδος patch work (.) πως υπάρχουν τούτα τα κομμάτια και γίνεται το καλούπι για να στηθεί και να σου παρουσιάζει τούτο το πράγμα (.) που εν βρίσκω τόσο

τον λόγο να γίνει ούλο τούτο το σκηνικό για να σου το παρουσιάζει αυτόνομα (.) εν έχω ανάγκη εγώ να ξέρω την ιστορία του (.) θεωρώ ότι επέρασεν ο χρόνος και όπως ανακαλύφθηκε μπορεί να παρουσιαστεί και να δουλέψει για πολλά άλλα πράγματα αλλά ενεν ανάγκη να δουλέψει σαν ένας αμφορέας ή [σαν ένα βάζο εκείνης της εποχής

X: [ναι

Φ: ε::: ναι έχω::: δηλαδή βάση το ίδιο που επικρατεί στην γλυπτική το πώς θεωρώ την γλυπτική (.) μέσα που τούτη ούλη την διαδικασία του reconstruction (.) και της συντήρησης (.) πλέον τούτο το object εν άλλο πράγμα (.) εν έχει να κάνει με την ιστορία του ούτε που έγινε (.) δηλαδή με το που το ανακαλύψαν (.) εμεταφέραν το (.) έμπηκεν σε μίαν αποθήκη κομμάτια (.) μετά εσυντηρήσαν το (.) τα υλικά συντήρησης (.) τούτα ούλα συντείνουν στο object να απομυθο::: να χάσει όλη του την ιστορία και τον μύθο και απλώς να::: απλώς να υπάρχει σαν ένα::: σαν ένα αντικείμενο που μπορεί να κάνει πολλά άλλα reference αλλά ενεν ανάγκη να κάνει ιστορικό reference (.) εν κάτι άλλο για εμένα πλέον το πώς παρουσιάζονται τα πράγματα μέσα στο μουσείο (.) και για αυτό φκάλλω τα και τούτα πάρα πολλές φωτογραφίες ((γέλιο)) εννοώ::: ((προσπερνάει τις φωτογραφίες στην μνήμη της φωτογραφικής του)) τούτη εν η μέρα μου ας πούμε (.) που σου δείχνω τωρά (.) κάτι ώρες που η ώρα 10 που εξύπνησα ((γέλιο)) καταλαβαίνεις ότι φκάλλω::: δηλαδή τούτο εν amazing ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του)) κάποια τέτοια πράγματα::: είχε πρόβλημα η πόρτα του γκαράζ; Άρα βάζεις εκείνο το λάστιχο και κρατά την (.) δηλαδή τούτα τα πράγματα που εν::: εν χρηστικά (.) εν τζιαμέ απλά δουλεύει πολλά γρήγορα ο νους σου και βάζεις το εκείνο τζιαμέ που κάτω και κάμνεις την δουλειά σου (.) μπορεί να μείνει για μια ώρα::: φαντάζομαι τούτο έμεινεν για χρόνια τζιαμέ::: [μπορεί να μείνει για χρόνια

X: [το πιο πιθανό

Φ: ε και::: ξέρεις βρίσκω το τρομερό τούτο το πράγμα (.) βρίσκω τρομερό το πώς δουλεύει ο ανθρώπινος νους άμα χρειάζεται να κάμει κάτι (.) συνήθως ε::: τα πράγματα απλά κυλούν (.) αλλά μέσα στην πόλη αρέσκει μου το ότι άμα υπάρχει μια ανάγκη για κάτι (.) απλά::: φκαίνει μια ευφυΐα

X: εν η εύκολη λύση

Φ: ναι εν η εύκολη λύση αλλά κάποτε εν και πολλά έξυπνη η λύση

X: [ναι

Φ: [εννοώ εν έξυπνη:: εν απλή και έξυπνη (.) αρέσκει μου τούτη η απλότητα της εξυπνάδας το ότι εν χρειάζεται πολλά πολλά (.) γίνεται (.) κάμνεις την δουλειά σου με τζίνο (.) για τζίνο που χρειάζεσαι

Χ: και εκείνο που βλέπεις::

Φ: ναι και τζίνο που βλέπεις ύστερα έρκεται::

Χ: και εκπλήσσει σε (.) ναι ((παρέμβαση Πόλυς Πεσλίκας μιλάει στον Φάνο))

Φ: ε:: και βρίσκω το τρομερό ( ) χαίρομαι που είμαι άνθρωπος κάποτε άμα τα θωρώ τούτα τα πράγματα ((γέλιο)) σοβαρά ((γέλιο)) ε:: ας πούμε τούτο εν μέρος της δουλειάς (.) και τούτο απλώς εν:: νομίζω εν κάτι που χρησιμοποιεί η ΑΗΚ ((δείχνει φωτογραφία που βρίσκεται στην μνήμη της φωτογραφικής του)) αλλά ε:: την ίδια στιγμή έχει ένα γράμμα πάνω (.) άρα για εμένα έχει μεταφορά στα Linguistics (.) στη γλώσσα (.) άρα πιάνεις το που δαμέ και μπορείς να κάνεις μια ιστορία με τούτο αλλά πάλε έχει να κάνει με τα κτίσματα (.) δηλαδή όπως πέφτει ο πυλός και μπορεί να κολλήσει κάτι πάνω (.) ε:: και τούτα χρησιμοποιώ τα για stands (.) ε:: άρα ναι (.) εν τούτη η σχέση μου με την φωτογραφία ((γέλιο)) ε:: εν πολλά:: έχω μια ευαισθησία στο:: νομίζω στο:: στο υλικό (.) διότι κάμνω γλυπτική και ενδιαφέρει με πάρα πολλά το υλικό (.) να το ξέρω να το μάθω (.) αν δεν το ξέρω να το μελετήσω (.) ε::γι' αυτό νομίζω παραπάνω έχουν να κάνουν με materials με textures με την υφή με:: την πολυπλοκότητα που μπορεί να έχει έναν υλικό (.) πόσο σκληρό μπορεί να είναι (.) σε τι shape μπορεί να το κόψεις (.) πως το κάνεις arrange δαμέ (.) τι patterns δημιουργεί:: (.) τούτα τα spiral ((δείχνει το σιδερένιο κάλυμμα πάνω από την λεκάνη του δέντρου)) ε:: έχει:: κάτι πάρα πολλά ενδιαφέρον και poetic ποιητικό στο πως εξελίσσεται η πόλη ας πούμε και το πώς χρησιμοποιούν τα υλικά τους οι κτίστες ή ο οποιοσδήποτε χρησιμοποιεί τα υλικά για να κάνει οτιδήποτε τέλος πάντων (.) μια οικοδομή (.) ή ένα δρόμο (.) ή ένα:: να αλλάξει τις σωλήνες στο αποχετευτικό που εν πολλά ωραία διαδικασία νομίζω (.) εν θα ήθελα να είμαι ποτζί που κάτω να σου πω την αλήθεια ((γέλιο))

Χ: ((γέλιο))

Φ: αλλά:: όπως τα:: στο Βερολίνο αλλάζουν τα pipes (.) τις σωλήνες και έχουν κάτι τεράστια κεραμικά και στοιβάζουν τα και λαλώ μα θα 'θελα να' χω ένα σπίτι μου ας πούμε (.) μπορεί να εν πεντακόσια κιλά τζίνο το pile που τες σωλήνες αλλά εν τούτα (.) εν τόσο pipe και ξέρεις ότι έχουν μια λειτουργία (.) εν να παν να μπουν κάπου και εν να είναι

functional (.) εν σωλήνα που εν να περάσει κάτι που μέσα (.) αλλά όπως τα τοποθετούν και όπως φέφκουν που το εργοστάσιο και στήνονται μέσα στο δρόμο πριν να τα χρησιμοποιήσουν εν καταπληκτικά objects (.) δηλαδή εν τεράστια βάζα (.) εν κάτι::: πολλά ποιητικό::: εν ένα πολλά ποιητικό στοιχείο μέσα στην πόλη (.) εν για αυτό που μου αρέσκει η πόλη (.) γιατί γίνονται τούτα ούλλα τα πράγματα που μπορεί ο παραπάνω κόσμος να μεν τα θεωρεί σημαντικά αλλά εν ξέρω γιατί έχει χρόνια που τα παρακολουθώ (.) και με τον τρόπο που τοποθετούνται (.) που τοποθετούνται (.) ε::: με ποιο τρόπο τα χρησιμοποιούν (.) ποια structures πρέπει να δημιουργήσουν για να μπορεί κάτι να κατεβεί μέσα (.) έχει μια διαδικασία που με ενδιαφέρει άμεσα ας πούμε και εν με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζω και την δουλειά μου (.) με το στήσιμο δαμέ κάπως έτσι ((δείχνει γύρω του όπου λαμβάνουν χώρο διάφορα δημόσια έργα))

Χ: εμ::: ήθελα να σε ρωτήσω θεωρείς πως κάποιος πρέπει να γνωρίζει την ιστορία και την θεωρία της φωτογραφίας για να κατανοήσει μια δική σου δουλειά;

Φ: ε::: όχι εν νομίζω::: ε::: εν έχει να κάνει με την ιστορία της φωτογραφίας νομίζω η δουλειά μου (.) ε::: ούτε το σκέφτηκα ποτέ ότι θα μπορούσε να::: ούτε το μελέτησα ποτέ (.) καταγράφω εγώ πράγματα εννοώ εν ε::: εν θεωρώ τον εαυτό μου φωτογράφο εν::: απλώς φκάλλω πράγματα τα οποία με ενδιαφέρουν και μετά αναλύω τα και με κάποιο τρόπο μπαίνουν μέσα στην δουλειά (.) απλώς εν αν είμαι::: απλώς που την στιγμή που κάμνω το κλικ (.) ένεν ανάγκη να δω την φωτογραφία (.) αμέσως γίνεται και register μέσα στο μυαλό μου (.) εννοώ παρά να το δω και να περάσω (.) οκ (.) έτσι (.) ((σηκώνεται και περπατάει μπροστά από το παγκάκι κοιτάζοντας το)) που τη στιγμή που μπαίνω στην διαδικασία να βγάλω κάτι και σπαταλώ ας πούμε τζίντα πενήντα ξέρω 'γω τριάντα δευτερόλεπτα (.) εν να φκάλω (.) να κάμω ένα έτσι και να πατήσω ((δείχνει με το σώμα του)) είδη γίνεται μια καταγραφή και ξέρω τι έφκαλα και πάνω-κάτω θυμούμαι (.) απλώς η φωτογραφία εν κάτι που μεινίσκει τζιαμέ (.) εν ένα documentation τζίνου του object ή εκείνης της στιγμής (.) αλλά βοηθάμε κιόλας να::: στο πως εμ::: στο πως δημιουργώ τούτο το structure μνήμης για τούτα που φκάλλω (.) διότι πολλές φορές απλώς φκάλλω τα και εν τζιμέσα όπως σου είπα (.) αλλά θυμούμαι ας πούμε (.) αν είχε κάποια λεπτομέρεια που πρέπει να χρησιμοποιηθεί μέσα στη δουλειά εν να χρησιμοποιηθεί (.) και λόγω του ότι σπατάλησα τζίνα τα τριάντα δευτερόλεπτα να πατήσω κάτι (.) έδωσα σημασία να κάνω μια κίνηση και απλώς εν το πέρασα και να πω ναι εν ενδιαφέρον ας πούμε (.) να το δω για κανένα λεπτό και να προχωρήσω (.) εν τούτη η φάση το ότι κάμνεις τούτη την κίνηση (.) εν ένα reaction το οποίο

αμέσως δια (.) τουλάχιστον εμένα (.) δια σήμα και καταγράφεται κάπου δαμέ ((δείχνει το κεφάλι του)) και η φωτογραφία ok εν η καταγραφή της στιγμής αλλά μπορεί και να μην χρησιμοποιηθεί ποτέ (.) εν τζιαμέ (.) εξιτάρει με μόνο και μόνο που θωρώ πράγματα (.) δηλαδή παραπάνω νομίζω εν το addiction να την έχω δαμέ ((ακουμπάει πάνω στην τσέπη του παντελονιού του)) να κάμνω έτσι και να κάμνω (.) έτσι ((αναπαριστά την κίνηση που κάνει για να βγάλει την φωτογραφική από τη τσέπη του παντελονιού του και να τραβήξει μια φωτογραφία)) πόσο; πόσο μου πήρε;

X: τρία δευτερόλεπτα ((γέλιο))

Φ: ε εν τούτο η φωτογραφία για εμένα ((γέλιο))

X: εμ:: πιστεύεις ότι μια φωτογραφία:: βασικά μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις;

Φ: όχι ((γέλιο)) ε:: χίλιες λέξεις αξίζουν χίλιες λέξεις ((γέλιο)) ε ναι (.) όχι δεν αξίζει χίλιες λέξεις εννοώ:: εν πολλά:: κάποτε τελείως παραπλανητική η φωτογραφία (.) τζίνες τις λέξεις που μπορεί να αξίζει:: (.) ε:: όχι εν αξίζει χίλιες λέξεις εν ηξέρω (.) τζίνες τις λέξεις που μπορεί να θεωρήσουμε ότι τις αξίζει εν νομίζω να τις αξίζει ειλικρινά (.) εν κάπως:: περίεργο (.) έχεις τζίνο το image τζιαμέ και θωρείς κάποια πράγματα (.) και έστω και αν εν ένα image ενός riot εσύ ποτέ εν ήσουν μέσα στο riot

X: όταν λες riot;

Φ: εννοώ μια εξέγερση (.) έχεις μια φωτογραφία σε μια εφημερίδα και γίνονται στην Αθήνα τα πράγματα και θωρείς έναν αστυνομικό και έναν έτσι ((αναπαριστά κάποιον άνθρωπο που προσπαθεί να καλυφτεί)) και γράφει που κάτω:: ξέρω 'γω:: ε::

X: πες της εκδήλωσης του Πολυτεχνείου

Φ: ναι τέλος πάντων και θωρείς τζίνο το πράγμα και μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις; όχι (.) που την στιγμή που εν σε εικόνα και εσύ θωρείς την και ποτέ εν ήσουν τζιαμέ ας πούμε (.) νομίζω μια καταγραφή χιλίων λέξεων μπορεί να σου δώσει πολλά παραπάνω να καταλάβεις παρά τζίνο το frame της φωτογραφίας (.) διότι κάποιος διάλεξε εκείνο το frame συνειδητά

X: και έκοψε όλα τα άλλα που εν γυρώ

Φ: ναι άρα εν δική του απόφαση και έχει τους δικούς του λόγους γιατί έκαμε εκείνο το πράγμα (.) ε:: φυσικά και για χίλιες λέξεις κάποιος μπορεί να έχει τους δικούς για να τις γράψει αλλά:: κάποτε έχω παραπάνω:: εν ηξέρω (.) εν μπορώ να πω ότι έχω παραπάνω

εμπιστοσύνη σε χίλιες λέξεις παρά στην φωτογραφία αλλά εν είμαι από εκείνους που υποστηρίζει ότι μια φωτογραφία αξίζει χίλιες λέξεις

X: οκ (.) είχες μου πει ότι εν σε ενδιαφέρει η καλή φωτογραφία ας το πούμε:::

Φ: εν σχετικό τούτο

X: ναι ναι ναι

Φ: εννοώ εν θα ήθελα ούλλες να εν ζοφές ((γέλιο))

X: όχι όχι όχι εν το εννοούσα έτσι (.) απλά η επόμενη ερώτηση αφορά το::: εμ για να καταφέρει κάποιος να συλλάβει μια πετυχημένη εικόνα με το πάτημα ενός κουμπιού (.) τι είναι εκείνο που πρέπει να έχει; να εν ταλέντο; να γνωρίζει [την

Φ: [όχι ενεν ταλέντο απλώς πρέπει να εν::: εν περιέργεια εν τζίνο που σου είπα πριν (.) εννοώ τζίνη η ευαισθησία::: το ότι πραγματικά θέλεις να καταγράψεις κάτι και για ποιους λόγους το καταγράφεις (.) εννοώ το να περπατώ ( ) να περπατώ και να φκάλλω φωτογραφίες εν οκ (.) fair enough (.) αρέσκει μου η φωτογραφία ας πούμε (.) αλλά::: άλλο το ένα και άλλο το άλλο (.) εννοώ και εγώ περπατώ και φκάλλω κάτι αλλά έχω πολλά συγκεκριμένους λόγους γιατί το κάμνω (.) και εν εναντιώνομαι (.) σε εκείνον ή::: σε::: βασικά σε εκείνον που μπορεί να φκάλλει φωτογραφία διότι αρέσκει του η φωτογραφία και κάθετα να την μετρά και να την κάμνει (.) ούτε κατακρίνω τούτη ούλλη την διαδικασία εννοώ:::

X: εν το εννοούσα έτσι

Φ: εν ηξέρω (.) ε::: εμ εν εν ηξέρω για ταλέντο (.) εν χρειάζεται ταλέντο η φωτογραφία (.) ειδικά τωρά με τις digital τι ταλέντο να χρειάζεται; (.) νευριάζει με το ταλέντο να σου πω την αλήθεια διότι βάζει σε μια διαδικασία να σκεφτείς (.) έχω ταλέντο για τη φωτογραφία; ή εν να προσπαθήσω για τη φωτογραφία; ε::: εν λίγο περίεργο (.) διότι::: αν θεωρήσεις κάποιον (.) αν θεωρεί κάποιος ότι έχει ταλέντο και σπαταλά (.) τόση πολλή ώρα::: στο να φκάλει μια φωτογραφία ένεν τόσο το ταλέντο εν θέμα τεχνικής (.) άλλο το ταλέντο άλλο η τεχνική (.) εννοώ::: για εμένα το ταλέντο είναι::: η ευαισθησία του απλώς (.) να θωρείς κάτι και να το καταγράφεις και να ξέρεις περίπου για πιο λόγο το καταγράφεις (.) ε::: λαλώ σου το τούτο διότι κάμνω τέχνη αν δεν έκαμνα τέχνη μπορεί να μεν έφκαλλα ούτε μια φωτογραφία στην ζωή μου ας πούμε (.) ε::: γνώρισα άτομα τα οποία έχουν τον καλύτερο εξοπλισμό::: πάρα πολλά λεφτά (.) και::: ξέρω 'γω (.) μπορεί να πηγαίνουν να φκάλουν ένα τέλειο λουλούδι στην φύση (.) βρίσκω το τελείως άσκοπο (.) τούτο το πράγμα εννοώ::: για ποιο λόγο; εν εν:::

X: εν έχει κάτι να πει

Φ: εν έχει κάτι να πει διότι εν καθαρά τεχνικό το θέμα (.) το ότι έχεις τα::: τα equipments (.) έχεις την φωτογραφική έχεις τους φακούς έχεις το τούτο (.) ναι καταλαβαίνω (.) μπορεί (.) τούτο το::: τούτη την αγάπη για την φωτογραφία (.) το να πάω::: και να φκάλω μια super φωτογραφία που το λουλούδι εν να φκαίννει έξω που το χαρτί και εν να πλώννει μες την πόλη! ((γέλιο)) αλλά::: αλλά εντάξει (.) εν λίγο αστείο

X: ναι

Φ: ((γέλιο)) ε::: θεωρώ νομίζω ότι πλέον η φωτογραφία ε::: πρέπει (.) εν κάτι πολλά spontaneous (.) εν κάτι που απλώς φκαίννει τζίνη τη στιγμή και καταγράφεται και χρησιμοποιείται ή όχι (.) ένεν κάτι που πρέπει να της διας πολλή σημασία (.) εν χρειάζεται πολλή σημασία νομίζω (.) τίποτε εν χρειάζεται πολλή σημασία (.) έκαμα καιρό να το καταλάβω και στην δουλειά μου να σου πω την αλήθεια (.) αλλά στην τελική ναι ναι ναι απλά::: περνάς που μια διαδικασία που νομίζεις οτι χρειάζονται σημασία τα πράγματα (.) ε::: και φορτώνεις τα ή φορτώνουν σε (.) και::: μάλλον στην πορεία άμα είσαι τζιαμέ άμα είσαι τυπικός άμα::: ξέρω 'γω ε::: απλά να είσαι τζιαμέ νομίζω (.) και ακολουθείς εκείνο που κάμνεις και παίρνεις το και παίρνεις το σε κάποια φάση αρκέφκουν και φέφκουν πράγματα::: ούτε καν το καταλαβαίνεις και::: μεινίσκει κάτι που εν το essence (.) εν το σημαντικό της υπόθεσης ούλλης και πλέον καταλαβαίνεις ότι::: εν χρειάζονται σημασία τα πράγματα (.) εν πολλά απλά (.) ((γέλιο)) εν ε::: δηλαδή η σημασία::: αφαιρεί πάρα πολλά (.) που το τι είναι (.) ή το (.) παραπάνω για μένα το τι θα μπορούσαν να είναι ή να γίνουν (.) δηλαδή στα possibilities of becoming (.) στο να γίνει παρά το τι ένι (.) το τι ένι εν με αφορά διότι εν τζίνο που ένι τζίνη τη στιγμή (.) από κάπου ήρθε και εν τζίνο που ένι (.) ωραία (.) αλλά άμα του δώσεις πολλή σημασία χάνει::: χάνει τούτα ούλλα (.) την προοπτική στο να καταλήξει να γίνει και κάτι και πλέον έτσι είμαι αρκετά προσεκτικός με το πώς (.) κάμνω (.) δουλεύω τέλος πάντων τα::: και την φωτογραφία::: μα την γλυπτική παραπάνω τέλος πάντων γιατί εν εκείνο το μέσο μου (.) αλλά εντάξει ε::: ναι (.) θεωρώ ότι εν χρειάζονται πολλή σημασία τα πράγματα (.) εν κάπως απλά ((γέλιο))

X: εμ::: ήθελα να σε ρωτήσω::: νιώθεις ότι το περιβάλλον στην Κύπρο επηρεάζει ή ίσως να προωθεί κιόλας την δουλειά σου; ή το αντίθετο;

Φ: ε::: (.) επηρεάζει σίγουρα επηρεάζει διότι εγεννήθηκα και μεγάλωσα δαμέ και ενδιαφέρει με ο τόπος ( ) ενδιαφέρει με διότι εν τύπου::: υβριδικός ((γέλιο)) ε::: έχει κάποιο

ενδιαφέρον τούτο (.) ε::: εν τόπος ο οποίος εν μπορώ να καταλάβω ούτε να τον βάλω σε μια κατηγορία ούτε τους ανθρώπους ούτε τον τόπο (.) ούλλα εν κάπως έτσι::: αχταρμάς (.) εν λίγο κάπως έτσι (.) και τούτο αρέσκει μου (.) ε::: σηκώνει μελέτη (.) αλλά::: ε::: να προωθει την δουλειά μου σίγουρα εν τη προωθεί (.) ε::: το ότι έκαμα εννοώ::: εβούρησα το ε::: νομίζω ο καθένας που κάμνει κάτι στην Κύπρο βουρά το πάρα πολλά που μόνος του::: και (.) δυσκολέφκει σε παρά να σε βοηθά τούτος ο τόπος όσο έχει να κάνει με την προώθηση της δουλειάς (.) ε διότι εν υπάρχει και υποδομή βασικά (.) εν υπάρχει υποδομή ( ) ε::: για να::: προωθήσεις να δείξεις μια δουλειά να προχωρήσεις (.) εν υπάρχει ένα μουσείο (.) εν υπάρχει μια καθώς πρέπει βιβλιοθήκη (.) ε::: λείπουν πάρα πολλά πράγματα (.) εν υπάρχει ένα::: εν ηξέρω (.) ε::: το σύστημα της τέχνης (.) σχεδόν εν ανύπαρκτο τωρά άρχισε να δημιουργείται ας πούμε κάποιους χώρους (.) ναι υπήρχαν πάντα χώροι αλλά απλώς ε::: δουλέφκουν τοπικά εννοώ εν χώροι οι οποίοι::: πας δείχνεις την δουλειά σου και ετέλειωσεν (.) θεωρώ:::εν πολλά::: α::: θεωρώ ότι ίσως εν πολλά άδικο για τον καλλιτέχνη και επίσης πολλά άσκοπο για κάποιον να μπει σε τούτη την διαδικασία (.) ε μπορεί να ‘χει εννοώ (.) μπορεί να ‘χει κάποιους χώρους οι οποίοι να αξίζουν να ασχοληθεί κάποιος (.) ε::: αλλά::: νομίζω εν λίγοι εκείνοι οι χώροι που εν να βοηθήσουν και εν να προωθήσουν τον καλλιτέχνη ή την δουλειά στο να πάει κάπου (.) ε::: ( ) ήταν και ο λόγος που έφουα (.) εννοώ::: και πήγα::: Βερολίνο (.) εντάξει απλώς (.) εντάξει ήταν και ευκαιρία το ότι::: ε::: είχα ένα residence στο Βερολίνο για έξι μήνες (.) αλλά::: εμ::: ένιωσα κιάλας ότι::: εντάξει έκαμα και αρκετά πράγματα (.) και ήθελα ένα break (.) ήθελα έτσι λίγο χρόνο::: και ήθελα και λίγο space (.) ο τόπος δαμέ κάπως::: έχει μια (.) πιέζει σε (.) τουλάχιστον εμένα (.) πιέζει με χωρίς να έχω ιδιαίτερους λόγους (.) και::: λόγω μάλλον του ότι εν νησί εν μικρός χώρος (.) και νομίζω::: για να ‘σαι::: για να ‘χεις χρόνο και χώρο και να είσαι έτσι λίγο γενναιόδωρος με το υλικό σου (.)ε::: χρειάζεσαι space (.) και η Κύπρος εν λίγο::: κρατά (.) κρατά σε λίγο που παντού (.) μάχεσαι να φύγεις και:::

X: περιορίζει σε

Φ: και περιορίζει σε γενικά (.) φυσικά εντάξει εξαρτάται και που τον καθένα (.) εμ::: εμένα::: ε::: διότι είμαι άνθρωπος της πόλης (.) αρέσκει μου η πόλη (.) αρέσκει μου να χάνομαι (.) αρέσκει μου να θωρώ πράγματα (.) ήταν λίγο περιοριστικό σε κάποια φάση (.) και εντάξει αποφάσισα πως έπρεπε να φύγω (.) αλλά::: για κάποιους άλλους μπορεί να τους βοηθά και να προωθήσουν τη δουλειά και να αναδείξουν τη δουλειά διότι σε ένα μικρό χώρο (.) εν πολλά πιο εύκολο να κινηθείς (.) εννοώ και σε::: και για μεγάλες ε::: διοργανώσεις (.) δηλαδή

μπιενάλε τζιαμέ που για κάποια χώρα έχει:: ξέρω 'γω έναν τεράστιο ανταγωνισμό ποιος εν να πάει:: σε κάποιο (.) σε κάποια μπιενάλε ή οτιδήποτε (.) στην Κύπρο εμ:: εν έχει (.) έχει πολλούς αλλά εν λίγοι εκείνοι που ξεχωρίζουν άρα έχεις παραπάνω ευκαιρίες να βγεις σε μεγάλες εκθέσεις στο εξωτερικό (.) παρά όταν είσαι στο εξωτερικό ας πούμε (.) και εντάξει έχει και τα καλά του αλλά:: που την άλλη (.) εξαρτάται:: νομίζω το τι σε ενδιαφέρει και που θέλεις να πάρεις ε:: το practice σου (.) την τέχνη σου ξέρω 'γω (.) εν ξέρω πώς να το πεις (.) τούτο που κάμνεις (.) τούτο που σε ενδιαφέρει να κάμνεις τέλος πάντων (.) διότι νομίζω εν περιορίζεται μόνο στο:: μέσα σ' ένα πλαίσιο της τέχνης εν ένα:: εν lifestyle εν τρόπος ζωής το πώς αντιμετωπίζεις την τέχνη και πως μεταφέρεται τούτο το πράγμα μέσα στη ζωή σου και πως λειτουργάς ως άνθρωπος (.) και:: εντάξει νομίζω:: ε η Κύπρος εν σε βοηθά το να 'χεις (.) τούτη την ελευθερία να λειτουργήσεις με ένα συγκεκριμένο (.) με τούτο το lifestyle ας πούμε (.) το ότι είσαι ελεύθερος να κάνεις εκείνο που κάνεις και να το πάρεις και να το κάνεις push όσο πάει (.) μια ανάγκη που φαντάζομαι ούλλοι οι καλλιτέχνες έχουν την (.) αλλά:: εντάξει επίσης καταλαβαίνω και την θέση των καλλιτεχνών που μεινίσκουν εις την Κύπρο (.) και:: εννοώ εν τρομερά δύσκολο να επιβιώσεις νομίζω ως καλλιτέχνης πρέπει να βρεις και κάτι άλλο να κάνεις τέλος πάντων συγχρόνως με την τέχνη σου

Χ: μιλάς για την Κύπρο

Φ: ναι για την Κύπρο (.) και για την Κύπρο και στο εξωτερικό το ίδιο (.) ε:: απλώς τζιαμέ υπάρχουν παραπάνω ευκαιρίες (.) στην Κύπρο εν έχει τόσες ευκαιρίες (.) και νομίζω εν τούτο το πρόβλημα ότι εν δίνονται πάρα πολλές ευκαιρίες στους καλλιτέχνες να κάνουν πράγματα (.) υπάρχει:: ε:: κάποτε μια ιεραρχία στον τρόπο (.) ξέρεις (.) στο σύστημα στο οποίο ε:: εμ:: διά κάποια πράγματα στους καλλιτέχνες (.) και πολλές φορές οι νέοι άνθρωποι δυσκολεύονται πάρα πολλά (.) να:: να έβρουν τόπους να δείξουν τη δουλειά έστω και:: πολλές φορές εν και πάρα πολλά καλή δουλειά αλλά:: εν υπάρχουν και ανάλογοι χώροι ας πούμε πολλές φορές (.) εν παραπάνω οι galleries (.) εν υπάρχει τούτο το flexibility του:: του έχω ένα χώρο σαν artist running spaces ας πούμε το οποίο (.) λειτουργούν σε κάποιο πιο collective επίπεδο και μπορεί να έχει την άνεση κάποιος νέος άνθρωπος να πάει να δείξει κάτι (.) αλλά νομίζω τούτα τα τελευταία δύο-τρία χρόνια αλλάζει το πράγμα και είμαι:: γενικά είμαι αισιόδοξος (.) ε:: και:: θεωρώ ότι:: νομίζω (.) ότι κάπου εν να πάει:: κάπου (.) κάπου πάει:: έχει νέους ανθρώπους έτσι με λίγη ενέργεια και κουντούν λίγο το πράγμα (.) αλλά εντάξει (.) οκ (.) εν νομίζω να πάει πολλά αλλά κάπου εν να πάει ((γέλιο))

Χ: ε παρά να μείνει στάσημο:: ναι

Φ: ναι ναι ναι ναι ναι ναι ναι απλώς εν ένα loop (.) ε::: εν τούτο στην Κύπρο έχει::: (.) τούτος ο τόπος έχει τούτο το πρόβλημα ότι (.) αρκέφκουν::: ε::: πράγματα (.) αρκέφκουν::: οι άνθρωποι παίρνουν πρωτοβουλίες (.) αρχίζει κάτι (.) και::: γίνεται γίνεται γίνεται και μετά τελειώνει (.) και αντί να έρθει κάποιος άλλος να πατήσει πάνω σε εκείνο και να συνεχίσει να το εξελίσει (.) ξαναπάμε που την αρχή (.) και γίνεται τούτο το loop συνέχεια (.) αρχή τέλος (.) αρχή τέλος (.) κανένας εν πατά πας το πρώτο (.) πας το τέλος (.) και να πάει παρακάτω (.) ξέρεις να πάει::: (.) ώστε να δημιουργηθεί τούτη η υποδομή για πάρα πολλά πράγματα (.) όχι μόνο για τις τέχνες (.) ε::: ναι έχουμε λίγο τούτο το πρόβλημα (.) το ότι εν είμαστε::: πολλά φιλικοί ο ένας με τον άλλο ((γέλιο))

Χ: ναι δεν είναι ψέμα

Φ: ε::: εν θέμα κατανόησης πολλές φορές ε::: και εντάξει (.) αλλά οκ νομίζω ο καθένας βρίσκει τον τρόπο του να λειτουργήσει

Χ: να σε ρωτήσω και::: αν υπάρχουν και κάποια έργα σου σε εξέλιξη τούτη την περίοδο και τι μπορείς να μου πεις για αυτά;

Φ: έχω::: ναι έχω μια έκθεση τωρά στο Βερολίνο (.) ε::: στις 25 του Μάρτη (.) και ακόμα μια στις 18 του Απρίλη (.) ε::: έχει να κάνει βασικά::: η έκθεση στο::: Βερολίνο (.) η πρώτη τουλάχιστον διότι στη δεύτερη έχει curators και εν ξέρω ακόμα (.) τι έχουν αποφασίσει τέλος πάντων ποιες δουλειές θέλουν να δείξουν (.) ε::: στην πρώτη εν να δείξω::: ε::: μια σειρά που objects τα οποία εν ένα research που κάμνω τον τελευταίο χρόνο στο Βερολίνο (.) ε::: περπατώντας γενικά μέσα στην πόλη σχεδόν καθημερινά::: (.) καταγράφω φωτογραφικά και μαζέφκω και::: (.) που μετά στο στούντιο δημιουργώ βάση των found objects κάποια δικά μου (.) και γίνεται::: δημιουργείται μια σχέση μεταξύ του γλυπτού (.) της κατασκευής και εκείνου που εβρέθηκεν (.) του found object (.) και βασικά κάμνω blur θολώνω τη διαφορά μεταξύ τούτων των δύο (.) διότι κατά βάση μιμούμαι τζίνα που ήβρα (.) άρα άμα τα δεις μαζί προσπαθείς να καταλάβεις τι εβρέθηκεν (.) τι έγινε (.) ποιο έχει ιστορία (.) πιο εν έχει ιστορία (.) πόθεν ήρθε; που πάει; (.) και::: δημιουργώ τούτη τη σχέση μεταξύ τους δηλαδή κάποια που εκείνα::: μοιάζουν να::: να εν σαν μακέτες για::: έργα που πρόκειται να κατασκευαστούν ή::: κτίρια διότι ασχολούμαι πάρα πολλά με την αρχιτεκτονική (.) και την ίδια ώρα προσπαθείς αμέσως να καταλάβεις αν τούτα την ίδια ώρα λειτουργούν και ως έργα ή αν εν έργα και εν είναι μακέτες αρχιτεκτονικές (.) άρα θολώνω τούτα τα boundaries μεταξύ found (.) μακέτας (.) και::: τελειωμένου γλυπτού (.) και παίζω πάνω σε τούτα τα τρία τα levels (.) και εν μια συλλογή που::: αρκετά (.) ξέρω ‘γω ογδόντα objects γλυπτά (.) εν μπορώ

να τα ξεχωρίσω πλέον διότι ούλλα λειτουργούν ως ομάδα (.) αρέσκει μου (.) δουλέφκω τα πλέον σαν packs σαν gangs δηλαδή σαν::: εμ::: συμμορίες (.) και έχουν έναν::: τύπου::: λειτουργώ::: στήνω τα με ένα είδος ιεραρχίας (.) βάση των υλικών βάση του ύψους βάση της πυκνότητας και δημιουργούνται τούτα τα levels (.) μπορεί για::: νομίζω τον τελευταίο μήνα το μόνο που κάμνω είναι να μπαίνω στο στούντιο και να τα ταράσσω (.) να βρίσκω::: να προσπαθώ να βρω::: δηλαδή εν πολλά::: εν με καρτεσιανή ακρίβεια που στήνονται (.) εννοώ φαίνονται ούλλα τόσο rough αλλά ο τρόπος που στήνονται και το space που έχει μεταξύ τους ε::: εν πολλά:::

X: η όλη συσχέτιση

Φ: το space που δημιουργεί τη συσχέτιση βασικά διότι εν εκείνο που τη δημιουργεί (.) το::: ο χώρος in between (.) ε::: εν πάρα πολλά::: μια πολλά επίπονη mental διαδικασία που κάθε μέρα ταράσσεις (.) δηλαδή ο Brancusi ένας από τους πιο σημαντικούς μοντερνιστές τέλος πάντων (.) εν γλύπτης (.) τον καιρό που εκουράστηκε (.) να κάμνει γλυπτά (.) εμεγάλωσεν κιόλας (.) είχε τούτο το τεράστιο το στούντιο και απλώς ετάρασσε τα γλυπτά (.) ετάρασσε τα γλυπτά έκαμνεν:::

X: rearrange

Φ: rearrange ούλο το σκηνικό και προσκαλούσε άτομα και εθωρούσαν τα (.) συλλέκτες (.) οτιδήποτε (.) αλλά τούτο έκαμνεν όσο::: μετά που εσταμάτησεν (.) και ήταν ενδιαφέρον όταν είδαν τις φωτογραφίες για να μου προτείνουν να κάνω τούτη την έκθεση λαλούν μου::: α! το στούντιο του Brancusi ((γέλιο)) και::: λαλώ όχι ακριβώς αλλά ναι διότι ενδιαφέρει με και edιάβασα πάρα πολλά (.) ύστερα::: μετά που τούτο άρχισα και συνειδητοποιούσα μπορεί έτσι στο πίσω μέρος του μυαλού μου να κατέγραφα τούτη την πληροφορία (.) και:::

X: να το έκανες ασυνείδητα

Φ: ασυνείδητα ναι ναι ε::: αλλά πάντα::: (.) εννοώ σπαταλώ ώρες στο να ταράσσω μπορεί για χιλιοστά ας πούμε κάτι για να είναι στο σωστό perspective διότι άμα εν πολλά rough η δουλειά ε::: χρειάζεται τον τρόπο της (.) έχει τον τρόπο της πως εν να στηθεί σε συχρητισμό μαζί με τα υπόλοιπα (.) γι' αυτό είμαι πάρα πολλά precise στο που εν να μπει κάτι και ποιαν απόσταση εν να έχει και ποιο ύψος (.) δηλαδή το scale (.) εν τρομερά σημαντικό το πώς καταλαβαίνεις νομίζω την τέχνη (.) και::: τούτο εν σαν να χτίζεις ακόμα ένα έργο (.) θεωρώ το πολλές φορές πιο σημαντικό τούτο το part της υπόθεσης παρά::: το να καταλήξω στο να κάνω ένα γλυπτό (.) θεωρώ πολλά σημαντικό το πως εν να βρω τον τρόπο να το στήσω παρά

τον τρόπο με τον οποίο έκανα το γλυπτό (.) ε::: ναι εν σαν να στήνεις ένα ακόμα έργο αλλά απλά ένα έργο (.) ένα major έργο διότι πλέον έχεις να κάνεις με πάρα πολλές πληροφορίες μαζί και πρέπει να έχεις την::: μάλλον έρχεται με την εμπειρία τούτο αλλά και την::: πολλές φορές με την τόλμη (.) να τολμήσεις να κάνεις τα σωστά rearrangements (.) ε::: νομίζω πρέπει να έχεις το θάρρος κάποτε (.) πολλές φορές να φκάλεις πράγματα ή::: να εν ξέρω::: να γεμώσεις ένα χώρο με πράγματα ((γέλιο)) δηλαδή ασφυκτικά ((γέλιο)) ή να μεν βάλεις τίποτε (.) δηλαδή στα extreme

X: τελείως minimal

Φ: ναι ναι ναι πρέπει νομίζω πάντα παίζεις το extreme (.) δηλαδή στο πολλά και στο τίποτε και πας το τζίνο το το πολλά το thin το line αποφασίζεις τι γίνεται

X: εμ::: θέλω να σε ρωτήσω ποιοι θεωρείς ότι είναι οι πιο σημαντικοί Κύπριοι φωτογράφοι ή καλλιτέχνες που ασχολούνται με την φωτογραφία

Φ: εν ηξέρω (.) εν ασχολήθηκα με φωτογράφους Κυπρίους (.) γενικά εν ασχολήθηκα με την τέχνη της φωτογραφίας (.) θεωρώ ότι ο Πόλυς εν αρκετά καλός (.) ο Σωκράτης εν πάρα πολλά καλός φωτογράφος (.) ε::: θεωρώ πολλά καλό φωτογράφο τον Χάρη Πελλαπαϊσιώτη (.) τον Ορέστη τον Λάμπρου (.) ε::: και τούτοι εν άνθρωποι που είναι γύρω μου και γνωρίζω και εκτιμώ (.) αν και ο Πόλυς εν painter αλλά αρέσκουν μου πάρα πολλά και οι φωτογραφίες του (.) ο::: Σωκράτης κάμνει πολλά άλλα πράγματα αλλά άρχισε με τη φωτογραφία και συνδυάζει την με συγκεκριμένο τρόπο κάποτε με τα γλυπτά του (.) ε::: ο Ορέστης Λάμπρου εν filmmaker και φωτογράφος (.) ε::: αρέσκει μου πάρα πολλά (.) ο Πελλαπαϊσιώτης εν ακαδημαϊκός και φωτογράφος (.) ούλοι κάμνουν κάτι::: και::: ασχολούνται την ίδια ώρα και με τη φωτογραφία (.) αρέσκουν μου πάρα πολλά οι φωτογραφίες του Χάρη (.) εντάξει έχει και μια παιδεία νομίζω ο Χάρης γύρω που τη φωτογραφία που ούλοι φαντάζομαι μπορεί να έχουν (.) ε::: αλλά εντάξει νομίζω τούτους (.) εν μπορώ να σκεφτώ κάτι άλλο τωρά (.) και ειλικρινά λαλώ σου τους τούτους διότι εν άνθρωποι που εν γυρώ μου ((γέλιο)) ε::: εν μπορώ να μιλήσω για τους φωτογράφους που εν στην Φωτοδόν ή για τους Ομίλους που εν μέσα φωτογράφοι (.) ε:::

X: βασικά η επόμενη ερώτηση έχει σχέση με τη γνώμη σου που έχεις για τους διάφορους φωτογραφικούς Ομίλους στην Κύπρο

Φ: εν έχω ((γέλιο))

X: εν έχεις ((γέλιο))

Φ: εν έχω διότι εν με ενδιαφέρουν (.) εν θεωρώ τον εαυτό μου φωτογράφο ούτε::: όπως σου είπα πριν (.) το παίρνω πολλά σοβαρά το ότι φκάλλω φωτογραφίες (.) γι' αυτό όχι εν έχω σχέση με Ομίλους

Χ: οκ

Φ: ((γέλιο))

Χ: ε::: βασικά ετελειώσαμεν (.) ευχαριστώ πάρα πολλά και για τον χρόνο και για την συνεργασία σου

Φ: εν έχει πρόβλημα (.) ελπίζω να::: είσαι καλυμμένη